

สารนิพนธ์

เรื่อง การศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทย

โดย

นางสาวพิชยา ศรีสุวรรณ

รหัสนักศึกษา 05580611

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องการศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY)

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณการวิจัยแก่ผู้วิจัยและดร.ยงยุทธ วิถีไตรรงค์ที่กรุณาสละเวลาเพื่อเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ในด้านการให้คำปรึกษา คำแนะนำทั้งเรื่องงานวิจัยที่ดี หรือความรู้อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ที่ดี ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขจนสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

และขอขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วง ได้แก่ คุณพ่อ ที่กำลังทำวิจัยอยู่เช่นกัน ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความพยายามที่จะทำให้งานวิจัยดำเนินมาจนถึงจุดจบได้ คุณแม่ ที่คอยสอบถามด้วยความเป็นห่วงอยู่ตลอดเวลาว่าวิจัยจะเสร็จหรือยัง รีบ ๆ ทำให้เสร็จสักที คุณน้าและคุณพี่สาว บุคคลที่พาไปลงพื้นที่สัมภาษณ์และคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องขอขอบคุณชาวแปด บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่ขาดไม่ได้เลย ถ้าไม่ได้พวกเขา สารนิพนธ์เล่มนี้ก็คงไม่สำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณที่คอยผลักดันกันและกันให้ไม่ขี้เกียจ ขอขอบคุณที่คอยให้ยืมบัตรนักศึกษาเพื่อยืมหนังสือ เพราะบัตรนักศึกษาของผู้วิจัยหมดโควต้า 7 เล่มแล้ว ขอขอบคุณที่คอยให้คำแนะนำว่าตรงนี้ควรจะไปส่องโรงไปแบบไหนดี ขอขอบคุณที่อยู่เคียงข้างและผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มากมายมาด้วยกัน ตลอดระยะเวลา 4 ปี และจนวันนี้ วันที่สารนิพนธ์เล่มนี้ได้ตีพิมพ์ออกมาเผยแพร่ ก็ยังต้องขอบคุณที่ยังอยู่เห็นความสำเร็จของกันและกัน

รวมทั้งวงเฮ็นซีทีที่ถึงแม้จะไม่รู้ว่าผู้วิจัยกำลังทำสารนิพนธ์อยู่ ก็ยังรู้สึกขอบคุณที่เป็นแรงบันดาลใจจากอีกมุมหนึ่งของโลกเสมอ ขอขอบคุณความพยายามของเฮ็นซีทีที่สุดท้ายแล้วไม่เสียเปล่าเลย ขอขอบคุณที่สุดท้ายแล้วก็ได้เดบิวต์ออกมาเป็นที่รักและเป็นรอยยิ้มของแฟนคลับในแต่ละวัน ขอขอบคุณที่คอยขอบคุณแฟนคลับ เราก็ขอบคุณเช่นกันที่มอบความสุขให้แก่พวกเรา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยจึงขอยกความดีให้ทุกท่านที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของสารนิพนธ์เล่มนี้ และหวังว่าสารนิพนธ์เรื่องการศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่านไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง หากพบข้อผิดพลาดในสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้และขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พิชยา ศรีสุวรรณ

ชื่อสารนิพนธ์	การศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทย
ผู้เขียน	นางสาวพิชชา ศรีสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	อาจารย์ ดร.ยงยุทธ วิถีไตรรงค์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องการศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและเส้นทางที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย ทั้งยังศึกษาการประกอบอาชีพของคนจีนในประเทศไทยว่า การประกอบอาชีพเหล่านั้นเป็นการประกอบอาชีพที่มีความเชี่ยวชาญดั้งเดิมสมัยอยู่ประเทศจีนหรือประกอบอาชีพตามภูมิประเทศในประเทศไทย โดยมีวิธีการศึกษาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวจีนในประเทศไทยจำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม ชลบุรี นครสวรรค์ เชียงรายและภูเก็ต

ผลการศึกษาพบว่าเส้นทางและปัจจัยสำคัญที่เป็นเหตุให้ชาวจีนในประเทศไทยทั้ง 5 กลุ่ม ได้แก่ ชาวจีนแต้จิ๋ว จีนแคะ จีนฮกเกี้ยน จีนกวางตุ้งและจีนไหหลำ อพยพเข้ามายังประเทศไทยนั้นมีหลายประการด้วยกัน แต่โดยรวมแล้วเส้นทางและปัจจัยเหล่านั้นล้วนเป็นปัจจัยและเส้นทางที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากพื้นที่อยู่อาศัยในประเทศจีนของชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มนี้เป็นพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนการประกอบอาชีพของคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีน จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์นั้นต่างก็มีปัจจัยในการเลือกประกอบอาชีพ ทั้งการเลือกประกอบอาชีพเพราะมีความรู้และความเชี่ยวชาญเดิมตั้งแต่สมัยอาศัยอยู่ที่ประเทศจีนและยังมีการเลือกประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วชาวจีนมักจะเลือกประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศและเห็นว่าธุรกิจนั้นมีช่องทางต่อยอดทางเศรษฐกิจได้

คำสำคัญ : คนจีน, คนไทยเชื้อสายจีน, การอพยพ, การประกอบอาชีพ

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพประกอบ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 การอพยพ	5
2.2 การตั้งถิ่นฐาน.....	6
2.3 ลักษณะภูมิประเทศและพื้นที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของคนจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย.....	8
2.3.1 ลักษณะภูมิประเทศ	8
2.3.2 พื้นที่อยู่อาศัยดั้งเดิม.....	10
2.4 พื้นที่อยู่อาศัยใหม่ของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีน	14
2.4.1 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดภูเก็ต.....	15
2.4.2 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดปัตตานี	17
2.4.3 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสงขลา	19
2.4.4 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดระนอง	20
2.4.5 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดตราด	23
2.4.6 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดจันทบุรี	24
2.4.7 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดชลบุรี.....	26
2.4.8 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	28
2.4.9 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดกรุงเทพมหานคร.....	30
2.4.10 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดอุตรดิตถ์	32

2.4.11 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดนครสวรรค์	34
2.4.12 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดพิจิตร.....	36
2.4.13 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดพิษณุโลก	38
2.4.14 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสุโขทัย	40
2.4.15 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดแพร่.....	41
2.5 การประกอบอาชีพ	43
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	47
3.2 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง	48
3.3 พื้นที่ทำการศึกษา.....	49
3.4 วิธีการดำเนินงาน	50
3.5 วิธีการศึกษา.....	50
3.6 กรอบการศึกษาและวิเคราะห์.....	52
3.7 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4.1 สาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย	54
4.2 เส้นทาง การอพยพของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย.....	55
4.3 การประกอบอาชีพของคนจีนในประเทศไทย.....	59
4.3.1 กรุงเทพมหานคร.....	60
4.3.2 จังหวัดนครปฐม	63
4.3.3 จังหวัดชลบุรี (พัทยาใต้).....	66
4.3.4 จังหวัดนครสวรรค์.....	67
4.3.5 จังหวัดเชียงราย (ดอยแม่สลอง)	73
4.3.6 จังหวัดภูเก็ต.....	80
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	83
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	83

5.1.1 สาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย.....	83
5.1.2 เส้นทางการอพยพของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย	84
5.1.3 การประกอบอาชีพของคนจีนในประเทศไทย	84
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	84
5.3 ปัญหาและอุปสรรค	85
5.4 ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	92
ประวัติผู้วิจัย.....	94
แบบโอนลิขสิทธิ์สารนิพนธ์	95

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศแบบขั้นบันไดของจีน 8

ภาพที่ 2.2 แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศบันไดขั้นที่ 3 ของจีน 9

ภาพที่ 2.3 อาณาเขตของมณฑลที่มีชาวจีนฮกเกี้ยน แต่จิว แคะ กวางตุ้ง ไทหล่าอาศัยอยู่..... 11

ภาพที่ 2.4 แสดงพื้นที่อาณาเขตที่อยู่อาศัยของชาวจีนแต่จิว 12

ภาพที่ 2.5 ภาพแสดงพื้นที่อาณาเขตที่อยู่อาศัยของชาวจีนแคะ 13

ภาพที่ 2.6 ภาพแสดงพื้นที่อาณาเขตที่อยู่อาศัยของชาวจีนกวางตุ้ง 13

ภาพที่ 2.7 ภาพแสดงพื้นที่อาณาเขตที่อยู่อาศัยของชาวจีนกวางตุ้ง 14

ภาพที่ 2.8 พื้นที่จังหวัดในประเทศไทยที่มีชาวจีนฮกเกี้ยนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก 15

ภาพที่ 2.9 แผนที่แสดงที่ตั้งของจังหวัดภูเก็ต 16

ภาพที่ 2.10 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดปัตตานี 17

ภาพที่ 2.11 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดสงขลา 19

ภาพที่ 2.12 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดระนอง 20

ภาพที่ 2.13 แผนที่แสดงการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชาวจีนแต่จิว 22

ภาพที่ 2.14 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดตราด 23

ภาพที่ 2.15 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดจันทบุรี 24

ภาพที่ 2.16 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดชลบุรี 26

ภาพที่ 2.17 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา 28

ภาพที่ 2.18 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร 30

ภาพที่ 2.19 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ 32

ภาพที่ 2.20 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ 34

ภาพที่ 2.21 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดพิจิตร 36

ภาพที่ 2.22 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก 38

ภาพที่ 2.23 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก 40

ภาพที่ 2.24 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดแพร่ 41

ภาพที่ 4.1 เส้นทางอพยพของชาวฮกเกี้ยนสู่ประเทศไทย 56

ภาพที่ 4.2 เรือหัวแดง 57

ภาพที่ 4.3 เรือสำเภาศรีมหาสมุทร ณ ไอคอนสยาม.....	58
ภาพที่ 4.4 พื้นที่กรุงเทพมหานคร.....	60
ภาพที่ 4.5 ร้านชาลาเปาเชียงใหม่.....	61
ภาพที่ 4.6 พื้นที่จังหวัดนครปฐม.....	63
ภาพที่ 4.7 ร้านเชียงใหม่ ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า.....	64
ภาพที่ 4.8 ร้านชัยวิวัฒน์แอร์.....	65
ภาพที่ 4.9 พื้นที่จังหวัดชลบุรี.....	66
ภาพที่ 4.10 พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์.....	67
ภาพที่ 4.11 ป้ายการแสดงร่วมของกลุ่มชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มในจังหวัดนครสวรรค์.....	69
ภาพที่ 4.12 หน้าร้านห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยสมบูรณ์.....	70
ภาพที่ 4.13 คุณสมจริง ภูวนวิโรจน์ คณะกรรมการสมาคมไต้หวันนครสวรรค์.....	71
ภาพที่ 4.14 สมาคมไต้หวันนครสวรรค์.....	72
ภาพที่ 4.15 พื้นที่จังหวัดเชียงราย.....	73
ภาพที่ 4.16 หน้าร้านขายเครื่องประดับของคุณนภา คำสิง.....	74
ภาพที่ 4.17 บริเวณร้านเครื่องประดับของคุณนภา คำสิง.....	75
ภาพที่ 4.18 บริเวณหน้าร้านขายชาและคุณนาทอ ราหู่.....	76
ภาพที่ 4.19 ร้านขายชาเหยาเหยา.....	77
ภาพที่ 4.20 โรงเรียนหัวซิง.....	78
ภาพที่ 4.21 บริเวณหน้าอาคารหลักของโรงเรียนหัวซิง.....	78
ภาพที่ 4.22 พื้นที่จังหวัดภูเก็ต.....	80

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีการบันทึกทางประวัติศาสตร์ถึงการดำรงอยู่ของประเทศและประชากรมาอย่างยาวนาน และนับว่ามีพื้นที่กว้างขวางที่สุดในทวีปเอเชีย ทั้งยังมีพรมแดนติดกับอีกหลายประเทศ เช่น เกาหลีเหนือ รัสเซีย มองโกเลีย คาซัคสถาน เคอร์กิสถาน ทาจิกิสถาน อัฟกานิสถาน ปากีสถาน อินเดีย เนปาล สิกขิม ภูฏาน พม่า ลาว และเวียดนาม โดยมีเส้นพรมแดนทางบกยาวกว่า 2 หมื่นกิโลเมตร ตามแนวชายฝั่งทางทิศตะวันออกของประเทศติดกับทะเลเหลืองและทะเลจีนตะวันออก ทางตอนใต้ติดกับทะเลจีนใต้ ส่วนทางตอนกลางและตะวันตกนั้นเป็นสามเหลี่ยมปากแม่น้ำของแม่น้ำสองสายหลักของจีนคือแม่น้ำหวงและแม่น้ำแยงซี (ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, 2556)

ประเทศจีนในปัจจุบันมีประชากรมากกว่า 1,300 ล้านคน ไม่รวมเขตบริหารพิเศษฮ่องกง มาเก๊า และไต้หวัน (จากการสำรวจเมื่อสิ้นปี 2560) มีประชากรมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก ซึ่งประเทศจีนจะแบ่งออกเป็นชนเผ่าหรือชาติพันธุ์ประมาณ 56 ชนเผ่า คนจีนโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นชาวฮั่น และที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ อีก 55 ชนเผ่า เช่น ชนเผ่าจ้วง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตปกครองตนเองกวางสีและมณฑลยูนนาน ชนเผ่าหุยในมณฑลหนิงเซี่ยและกานซู ชนเผ่าอุยกูร์ในมณฑลซินเจียง ชนเผ่าหยาในมณฑลเสฉวน ชนเผ่าทิเบตในเขตปกครองตนเองทิเบตและมณฑลชิงไห่ ชนเผ่าแม้วในมณฑลยูนนานและก๊วยโจว ชนเผ่าแมนจูในมณฑลทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชนเผ่ามองโกลในเขตปกครองตนเองมองโกเลียในและซินเจียง ชนเผ่าไตหรือไทในมณฑลยูนนาน และชนเผ่าเกาซันในไต้หวัน (ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, 2556)

ท่ามกลางชนเผ่าฮั่นซึ่งเป็นชนเผ่าที่ใหญ่ที่สุดของประเทศจีน ยังประกอบด้วยชาวจีนอีกหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มชาวจีนแต้จิ๋ว กลุ่มชาวจีนแคะหรือที่เรียกว่าฮากกา กลุ่มชาวจีนไหหลำ กลุ่มชาวจีนกวางตุ้งและกลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยน ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มกันตามกลุ่มภาษาพูด กลุ่มชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มนี้มาจากบริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีนและเป็นกลุ่มชาวจีนหลักที่อยู่ในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าคนจีนเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย ดังปรากฏว่ามีการส่งคณะทูตจากจีนมายังราชสำนักแห่งอาณาจักรสุโขทัยและยังส่งคณะทูตไทยไปยังเมืองปักกิ่ง แต่บางตำราก็อ้างว่าไม่พบหลักฐานบ่งชี้แน่ชัดให้เห็นว่าสุโขทัยติดต่อกับประเทศจีน เนื่องจากมีปัญหาทางการเมืองในประเทศจีนในสมัยนั้นซึ่งตรงกับราชวงศ์หมิง หากแต่มีหลักฐานบ่งชี้ว่าคนจีนเริ่มเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัย

อยุธยา อันเห็นได้จากการที่ไทยติดต่อกับค้าขายกับประเทศจีนและการส่งคณะทูตเพื่อสานสัมพันธ์ไมตรี หลังจากนั้นก็มีคนจีนเดินทางมาค้าขายในไทยมากขึ้นจนมีการก่อตั้งชุมชนชาวจีนขึ้น ปริมาณชาวจีนอพยพเข้ามาเพิ่มมากขึ้นในช่วงปลายสมัยอยุธยาจนถึงช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งกลุ่มชาวจีนที่เข้ามาเป็นกลุ่มแรกคือกลุ่มชาวจีนกวางตุ้งและฮกเกี้ยน เนื่องจากเส้นทางเดินเรือในขณะนั้นที่ไปมาหาสู่กันได้อย่างง่ายดาย เป็นที่แน่นอนว่าชาวจีนแต่ละกลุ่มมีหลักฐานการอพยพเข้ามาในไทยในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และพบหลักฐานการอพยพเข้าออกประเทศไทยของชาวจีนเหล่านี้อยู่บ้างตามแต่ละช่วงเวลา แต่ก็ถือเป็นประวัติความเป็นมาของคนจีนในประเทศไทยที่อพยพและเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยจนเป็นลักษณะของชนกลุ่มน้อยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ชาวจีนในประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 95 มาจากมณฑลกวางตุ้งและฮกเกี้ยน (G. William Skinner, 2519: 36) และในประเทศไทยมีกลุ่มชาวจีนที่สำคัญทั้งหมด 5 กลุ่ม กลุ่มที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ กลุ่มชาวจีนแต้จิ๋ว มีมากประชากรมากที่สุดถึงร้อยละ 50 จากทั้งหมด เหตุที่ประเทศไทยมีชาวจีนแต้จิ๋วมากที่สุด เนื่องจากชาวจีนแต้จิ๋วได้ทำงานเป็นลูกเรือสำเภาที่เดินทางติดต่อระหว่างจีนตอนใต้กับประเทศไทย (ลิขิต ธีรเวคิน, 2521: 23) ส่วนใหญ่อพยพมาทางเรือเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากในช่วงหลังปี 2310 เป็นต้นไป ต่อมาคือกลุ่มชาวจีนแคะหรือฮากกาที่มีจำนวนประชากรในประเทศไทยเป็นจำนวนรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 15 จากทั้งหมด อพยพเข้ามาในช่วงรอยต่อระหว่างรัชกาลที่ 4 และ 5 แต่ตำราบางเล่มก็อ้างว่าชาวจีนแคะเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับชาวจีนแต้จิ๋ว ถัดมาคือกลุ่มชาวจีนไหหลำร้อยละ 12 ชาวจีนกวางตุ้งร้อยละ 10 และชาวจีนฮกเกี้ยนร้อยละ 10 และชาวจีนกลุ่มอื่น ๆ จำนวนเล็กน้อยอีกร้อยละ 3 (ลิขิต ธีรเวคิน, 2521: 23)

แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเหล่านี้ก็มีใช้ชาวจีนแท้หรือชาวจีนที่ถือสัญชาติจีนโดยกำเนิดแต่เพียงอย่างเดียว เพราะชาวจีนแท้ที่อพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยสุโขทัยหรืออยุธยาเหล่านั้นก็ได้สร้างครอบครัวโดยการสมรสกับชาวไทยและให้กำเนิดลูกหลานที่มีเชื้อสายจีนโดยมีสัญชาติไทยตั้งแต่กำเนิดจนมาถึงเครือญาติที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน คนเหล่านี้ได้รับการขนานนามว่าเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ดังนั้นการศึกษาวิจัยเล่มนี้จึงเป็นการศึกษาชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนที่สืบทอดมาตั้งแต่ครั้งอพยพในสมัยโบราณเท่านั้น จึงมิใช่การศึกษาเฉพาะชาวจีนที่มีสัญชาติจีน

ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาถึงสาเหตุของการอพยพและจำนวนกลุ่มชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยว่ามีทั้งหมดจำนวนกี่กลุ่มนอกจาก 5 กลุ่มหลักที่กล่าวไปข้างต้น หรืออาจจะมีเพียงแค่ 5 กลุ่มนั้น ในกรณีที่มีกลุ่มชาวจีนนอกเหนือไปจากที่อ้างไว้ในตอนแรก ผู้วิจัยก็มีความประสงค์ที่จะศึกษากลุ่มชาวจีนส่วนน้อยเหล่านั้นเช่นกัน และยังต้องการศึกษาเส้นทางการอพยพ ถิ่นลำนานาเดิมและทักษะเฉพาะ

ขณะที่ประกอบอาชีพอยู่ที่ประเทศจีนไปจนถึงภูมิภาคและประเทศต่างๆ หลังจากที่อยู่พวยพวยมายังประเทศไทย ทั้งยังต้องการศึกษาว่าการประกอบอาชีพที่ของกลุ่มชาวจีนเหล่านี้ในประเทศนั้นเป็นการประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับทักษะเฉพาะเดิมของแต่ละกลุ่มหรือเป็นเพียงแค่การประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ที่อาศัยอยู่เท่านั้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย
- 1.2.2 เพื่อศึกษาเส้นทางการอพยพของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย
- 1.2.3 เพื่อศึกษาว่าชาวจีนเหล่านี้ประกอบอาชีพใดบ้างในประเทศไทย และการประกอบอาชีพเหล่านี้เป็นทักษะเฉพาะที่มีมาดั้งเดิมตามอาชีพที่เคยทำขณะอยู่ที่ประเทศจีนหรือเป็นการประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่นั้น ๆ ในประเทศไทย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.3.1 ได้ทราบถึงสาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย
- 1.3.2 ได้ทราบถึงเส้นทางการอพยพของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย
- 1.3.3 ได้ทราบว่าประกอบอาชีพและเหตุผลของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยเหล่านี้
- 1.3.4 ได้รับความรู้ที่เกี่ยวกับการอพยพของคนจีนที่เข้ามาในประเทศไทย การดำรงชีวิต ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพของกลุ่มชาวจีนเหล่านี้ทั้งในขณะที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนและปัจจุบันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเพื่อตอบสนองงานวิจัย
- 1.3.5 ได้ฝึกทักษะในการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลวิจัยหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังได้ฝึกการใช้ภาษา ทั้งภาษาจีนและภาษาไทยในเชิงวิชาการเพื่อสร้างงานวิจัย

1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

1.4.1 ด้านประชากร สัมภาษณ์ชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย โดยส่วนมากแล้วเป็นกลุ่มชาวจีนแต้จิ๋ว ชาวจีนแคะหรือฮากกา ชาวจีนไหหลำ ชาวจีนกวางตุ้ง ชาวจีนฮกเกี้ยน และชาวจีนอื่น ๆ เช่น ชาวจีนยูนนาน ซึ่งเป็นส่วนน้อยมากในประเทศไทย รองลงมาตามลำดับ

1.4.2 ด้านพื้นที่ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะลงพื้นที่สัมภาษณ์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นครปฐม นครสวรรค์ ชลบุรี ภูเก็ตและเชียงราย เนื่องจากตามที่ได้ศึกษามาแล้วจังหวัดที่กล่าวไปข้างต้นนี้เป็นพื้นที่ที่มีสมาคมของชาวจีนหรือมีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

1.4.3 ด้านเนื้อหา ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย พื้นที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนทั้งในขณะที่อยู่ประเทศจีนและตอนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยโดยรวม

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้ประกอบความคิดวิจย ได้แก่

- 2.1 การอพยพ
- 2.2 การตั้งถิ่นฐาน
- 2.3 ลักษณะภูมิประเทศและพื้นที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของคนจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย
- 2.4 พื้นที่อยู่อาศัยใหม่ของคนจีนหรือไทยเชื้อสายจีน
- 2.5 การประกอบอาชีพ
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การอพยพ

ชาญ อังศุโชติ (2522) เขียนเรื่อง “ผู้ลี้ภัยอินโดจีนกับความมั่นคงของประเทศไทย” ในหนังสือผู้ลี้ภัยอินโดจีนของสถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเสนอคำจำกัดความของคำว่าผู้อพยพไว้ว่า ตามหนังสือลับ - ต่วนมาก ที่ มท 4678/2497 ลงวันที่ 8 เมษายน 2479 เรื่องระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้อพยพจากประเทศข้างเคียง ข้อ 3 มีความว่า คำว่า “ผู้อพยพ” ตามระเบียบนี้หมายถึงผู้อพยพลี้ภัยอันเนื่องจากการจลาจล การรบหรือสงคราม และการเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และข้อ 4 มีความว่า ผู้อพยพได้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือผู้ที่รัฐบาลของผู้อพยพไม่ติดต่อเข้ามาเป็นทางการล่วงหน้า และผู้ที่อพยพโดยพลการ

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2522) เขียนเรื่อง “ปัญหาผู้อพยพกับเศรษฐกิจไทย” ในหนังสือผู้ลี้ภัยอินโดจีนของสถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาผู้อพยพในเชิงเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการอพยพของผู้อพยพที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วย กล่าวว่าการอพยพของประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสู่ประเทศไทยนั้นเป็นสิ่งที่ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เกิดการสู้รบกันในประเทศเพื่อนบ้าน ประชาชนในประเทศเหล่านั้นก็มักจะหลบหนีภัยเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เช่น การอพยพของอดีตทหารจีนคณะชาติ ซึ่งผู้อพยพกลุ่มนี้คือทหารและครอบครัวของจีนคณะชาติกองพลที่ 13 และกองพลที่ 193 ที่แตกทัพเข้ามาในประเทศไทยสภาพมาและตอนเหนือของประเทศไทยในปี 2493 โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้ยอมให้ผู้อพยพเหล่านี้แปลงเป็นสัญชาติไทยได้แล้ว

นอกจากนี้ อมรา พงศาพิชญ์, พลศักดิ์ จิรไกรศิริ และธเนศ วงศ์ยานนาวา (2525) เขียนหนังสือเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบผู้อพยพทางบกในค่ายอพยพคนลาว คนเขมร และคนเวียดนาม” และได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคนจีนในประเทศไทย กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและคนจีนในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 2 ช่วงเวลา คือระยะแรกจนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งในช่วงนี้คนจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย และได้กินอยู่กับผู้หญิงไทย ซึ่งลูกที่เกิดมาคือลูกจีน ที่มีแม่เป็นคนไทย ยังกล่าวอีกว่าคนจีนรุ่นแรกที่อพยพมาจากประเทศจีนยังมีความเป็นคนจีน เพราะได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาแบบจีน แต่พวกลูกจีนหรือคนจีนรุ่นที่สองในประเทศไทย จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบคนไทยและมีความรู้สึกนึกคิดความเป็นไทยค่อนข้างสูง ซึ่งถือได้ว่าคนเหล่านี้ได้ผสมกลมกลืนเข้าไปในสังคมไทยและรับเอาวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมของตนแล้ว และระยะหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงนี้ผู้หญิงจีนเริ่มอพยพออกจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทยบ้างแล้ว ซึ่งสาเหตุของการอพยพของผู้หญิงจีนและการที่จำนวนอพยพของคนจีนเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเพราะนโยบายประเทศในสมัยนั้นทำให้คนจีนรวมกลุ่มกันมากกว่าเดิม และพยายามรักษาความเป็นจีนไว้ แทนที่จะพยายามเรียนรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ซึ่งการรวมกลุ่มของจีน คือการจัดตั้งสมาคม ประจำตระกูล สมาคมกลุ่มภาษา สมาคมกลุ่มพ่อค้า ฯลฯ

ทั้งนี้ ขจิตถัย บุรุษพัฒน์ (2517) รวบรวมหนังสือเรื่อง “ชาวจีนในประเทศไทย” ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งอพยพและสาเหตุของการอพยพ และกล่าวถึงสาเหตุชาวจีนที่เข้ามาตั้งหลักอยู่ในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่มาจากมณฑลภาคใต้ โดยเฉพาะในเขตมณฑลฮกเกี้ยนและกวางตุ้งมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็นหลายปัจจัย ได้แก่ ชาวจีนที่อพยพมาส่วนใหญ่เป็นลูกเรือ อาจมีจุดประสงค์ที่จะต่อเรือได้ด้วยราคาถูก ๆ โดยอาศัยไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ นอกจากจะได้กำไรงามแล้ว ในแถบนั้นยังมีมือของชาวจีนมาก ปัจจัยต่อมาคือความยุ่งยากและบีบคั้นทางการเมือง และทางเงินตอนใต้นั้นชาวจีนได้อาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่นและแออัด ทำให้การทำมาหากินไม่สะดวก ปัจจัยสุดท้ายคือในสมัยนั้นประเทศไทยอยู่ในสมัยปฏิรูปการปกครองและกำลังพัฒนาบ้านเมือง ชาวจีนจึงได้เข้ามาประกอบอาชีพรับกับความเจริญที่กำลังเติบโตขึ้น

2.2 การตั้งถิ่นฐาน

นำวัลย์ กิจรัชกุล (2528) เขียนหนังสือเรื่อง “ภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน” ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานว่าเป็นการสร้างที่อยู่อาศัยของมนุษย์ โดยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่บ้านและเป็นเมือง โดยมีคน พื้นที่ การติดต่อระหว่างกันและกันและสิ่งที่ตอบสนองคนในกลุ่มชนนั้น เช่น โรงเรียน วัด ร้านค้า สาธารณูปโภคต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการตั้งถิ่นฐาน นอกจากนี้การตั้งถิ่นฐานยังหมายถึง

การที่มนุษย์อพยพย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยไปตั้งถิ่นฐานในดินแดนใหม่ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น เหตุผลทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือศาสนา โดยแบ่งลักษณะของการตั้งถิ่นฐานออกเป็น 3 ลักษณะ คือการตั้งถิ่นฐานแบบชั่วคราว การตั้งถิ่นฐานแบบกึ่งถาวร และการตั้งถิ่นฐานแบบถาวร ทั้งยังมีการแบ่งประเภทของการตั้งถิ่นฐานออกเป็น 2 ประเภท คือการตั้งถิ่นฐานในชนบทและการตั้งถิ่นฐานในเมือง

และยังเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐาน โดยแบ่งเป็น 3 ประการ คืออิทธิพลด้านสภาพธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำ ดิน สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ละติจูด ระดับความสูง บริเวณที่กำบัง อิทธิพลด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การเกษตร การอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่ง และอิทธิพลด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ เหตุการณ์ทางการเมืองและประวัติศาสตร์

ในขณะเดียวกันฉัตรชัย พงศ์ประยูร (2536) เขียนหนังสือเรื่อง “การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ” ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานว่าเป็นการบุกเบิกและเข้าอยู่อาศัยครอบครองพื้นที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของโลกที่ไม่มีผู้ใดอาศัยมาก่อน รูปแบบและขนาดของแหล่งตั้งถิ่นฐานมีความซับซ้อนแตกต่างกันไป ตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างโดดเดี่ยวครอบครัวเดียว ไปจนถึงรวมกันอยู่เป็นหมู่บ้าน เป็นเมืองหรือนครและมหานคร เป็นต้น หน่วยของการตั้งถิ่นฐานจึงเป็นการแสดงออกซึ่งการจัดการพื้นที่ของมนุษย์ในรูปของอาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง และการใช้ที่ดิน ตลอดจนถึงผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อม

ทั้งยังเสนอการวางแผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ในปัจจุบันโดยการเฝ้าสังเกตความเปลี่ยนแปลงของแหล่งตั้งถิ่นฐาน ต้องพิจารณาภายใต้ความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของตัวแปรต่าง ๆ 3 ประเภท คือตัวแปรด้านกายภาพ เช่น ฐานทรัพยากร การใช้ที่ดิน โครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับการบริการเพื่ออำนวยความสะดวก การสื่อสารคมนาคม ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ-สังคม หมายถึงองค์ประกอบของประชากร ได้แก่ จำนวน ความหนาแน่นและการกระจาย อายุ เพศและฐานะทางครอบครัว การเปลี่ยนแปลงขนาดของครอบครัวตามรายได้ ส่วนทางด้านเศรษฐกิจ คือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำรายได้หลักให้แก่ชุมชน และตัวแปรด้านคุณภาพชีวิต ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพของสภาพแวดล้อม เช่น สุขภาพอนามัย โภชนาการ ความปลอดภัย ที่อยู่อาศัย การจ้างงาน เป็นต้น

นำพวลย์ กิจรักษ์กุล (2528) และ ฉัตรชัย พงศ์ประยูร (2536) ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเช่นเดียวกัน โดยที่นำพวลย์ กิจรักษ์กุล (2528) เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย โดยแบ่งรายภาค คือภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกและภาคใต้ โดยในแต่ละภาคจะมีการตั้งถิ่นฐานที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศของภาคนั้น ๆ แต่ฉัตรชัย พงศ์ประยูร (2536) ได้กล่าวถึงลักษณะของการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ในประเทศไทย โดยแบ่งเป็นการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ทางด้านภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม นโยบาย

ทางการเมืองของรัฐ รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ซึ่งเป็นลักษณะและปัจจัยสำคัญของการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย

2.3 ลักษณะภูมิประเทศและพื้นที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของคนจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

2.3.1 ลักษณะภูมิประเทศ

สิ่วกวาง (2530) และวิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง มหาวิทยาลัยครุหนานจิงและมหาวิทยาลัยครุอันฮุย (2549) ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศจีน โดยกล่าวว่าจีนมีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย เช่น มีที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ มีเนินเขาขึ้น ๆ ลง ๆ ติดต่อกัน มีเทือกเขาสูง มีที่ราบสูงและยังมีแอ่งแผ่นดินซึ่งถูกล้อมรอบไปด้วยพื้นที่สูงอีกด้วย

ลักษณะทางภูมิประเทศของจีนตะวันตกที่สูงและค่อย ๆ ลาดลงมาทางตะวันออกที่ต่ำเป็นรูปขั้นบันได ซึ่งแบ่งเป็น 3 ชั้น 1) บันไดขั้นแรกที่สูงที่สุด คือที่ราบสูงชิงไห่-ทิเบตที่ได้รับสมญาว่าเป็นหลังคาโลกอยู่ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน อยู่เหนือระดับน้ำทะเล 3,000 - 5,000 เมตร 2) บันไดขั้นที่สอง คือที่ราบสูงมองโกเลียใน ที่ราบสูงดินเหลือง ที่ราบสูงหยุนหนานก๊วยโจว อยู่เหนือระดับน้ำทะเล 1,000 - 2,000 เมตร และสุดท้ายบันไดขั้นที่ 3) คือที่ราบ 3 แห่ง ได้แก่ ที่ราบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ราบภาคจีนเหนือ ที่ราบลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงตอนกลางและตอนปลาย อยู่เหนือระดับน้ำทะเลไม่ถึง 200 เมตร และเนินเขาเตี้ยที่อยู่เหนือระดับน้ำทะเลไม่ถึง 500 เมตร ดังแสดงในรูปลักษณะภูมิประเทศแบบขั้นบันไดทั้ง 3 ชั้นของจีนต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศแบบขั้นบันไดของจีน

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ Wikimedia (2561)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะพื้นที่ในบันไดขั้นที่ 3 เท่านั้น เนื่องจากชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในพื้นที่ของบันไดขั้นที่ 3 ซึ่งก็คือมณฑลฮกเกี้ยน มณฑลทกวางตุ้งและเกาะไหหลำ ซึ่งบริเวณบันไดขั้นที่ 3 นี้เป็นเขตเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุด ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตนี้และมีเมืองใหญ่ ๆ ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก ประกอบไปด้วยที่ราบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ราบจีนภาคเหนือและที่ราบลุ่มน้ำแยงซีเกียงตอนกลางและตอนปลาย ดังจะเห็นได้จากภาพแสดงพื้นที่ภูมิประเทศบันไดขั้นที่ 3 ของจีน ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศบันไดขั้นที่ 3 ของจีน

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ Wikimedia (2561)

ก. ที่ราบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เป็นที่ราบที่ใหญ่ที่สุดของจีน ตั้งอยู่ภาคกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในแถบอบอุ่น ลักษณะพิเศษของสภาพดินฟ้าอากาศเป็นแบบแผ่นดินใหญ่และแบบมรสุม ฤดูร้อนสั้น อากาศอบอุ่นและฝนตกชุก ส่วนฤดูหนาวเวลายาวนาน อากาศหนาวและหิมะตกน้อย ช่วงระหว่างฤดูหนาวและฤดูร้อนมีลมมรสุมสลับกัน ในบริเวณที่ราบภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมีลักษณะที่ดินเป็นดินดำ ซึ่งมีสารอินทรีย์มาก ทำให้เป็นฐานผลิตธัญญาหาร ถั่วเหลืองที่สำคัญและเป็นเขตเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจีน นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรแร่ธาตุที่อุดมสมบูรณ์ เช่น น้ำมันปิโตรเลียมและถ่านหิน และยังเป็นฐานการผลิตเหล็กและเหล็กกล้า ฐานผลิตเครื่องจักร แหล่งพลังงานและฐานอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์อีกด้วย

ข. ที่ราบภาคเหนือจีน

เป็นส่วนสำคัญของที่ราบใหญ่ภาคตะวันออกของจีนและเป็นที่ราบที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของจีน เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าที่ราบหวงหยายไห่ เนื่องจากมีแม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำหวายเหอ แม่น้ำหวายเหอและแม่น้ำไห่เหอพัดพาเอาดินมาถมกันบริเวณนี้ มีลักษณะเป็นภูมิประเทศราบเรียบ ทั้งยังเป็นศูนย์กลางการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของจีนตั้งแต่โบราณ และเป็นที่ตั้งของเมืองปักกิ่ง เมืองหลวงในปัจจุบันอีกด้วย ในอดีตเกิดภัยแล้งและอุทกภัยบ่อย ๆ รัฐบาลจีนจึงพยายามพัฒนาการชลประทาน ระบบระบายน้ำและต้านภัยแล้ง ที่ราบภาคจีนเหนือแห่งนี้มีลักษณะภูมิประเทศราบเรียบ ดินดี ในฤดูร้อนอากาศร้อนจัดและฝนตกมาก เหมาะสำหรับการผลิตทางการเกษตร เป็นเขตเกษตรกรรมที่มีเนื้อที่เพาะปลูกใหญ่ที่สุดของจีน ถือเป็นแหล่งผลิตธัญญาหารและฝ้ายที่เลื่องลือ

ค. ที่ราบลุ่มน้ำแยงซีเกียงตอนกลางและตอนปลาย

อยู่ในริมฝั่งแม่น้ำแยงซีเกียงตอนกลางและตอนปลาย เป็นที่ราบใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของจีน ที่ราบแห่งนี้มีระบบแม่น้ำแยงซีเกียงกับคลองขุดหลายสายไหลตัดกัน จึงเป็นเขตที่มีตาข่ายธารน้ำที่ที่สุดในประเทศจีนและเป็นที่ราบที่มีหนองบึง ทะเลสาบน้ำจืดเป็นจำนวนมาก ซึ่งในบริเวณนี้มีทรัพยากรสัตว์น้ำและพืชน้ำจืดอุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งที่ผลิตผลพืชน้ำจืดมากที่สุดของจีน ทั้งยังเป็นฐานผลิตธัญญาหาร น้ำมันบริโภคและฝ้ายที่สำคัญ มีที่ดินในการทำการเกษตรค่อนข้างมาก เป็นแหล่งผลิตข้าวเจ้าและมีการประมงน้ำจืดที่เจริญ จึงกลายเป็นอยู่อาศัยน้ำที่มีชื่อเสียงของจีน

นอกจากที่ราบที่กล่าวมาข้างต้นของบันไดขั้นที่ 3 แล้ว ยังมีเกาะไหหลำที่เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยของคนจีนที่อพยพเข้ามายังประเทศไทยอีกด้วย โดยเกาะไหหลำตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศจีน และในทะเลทางตะวันออกเฉียงใต้ของทะเลจีนใต้ ซึ่งเกาะไหหลำเป็นเกาะที่ใหญ่อันดับที่ 2 ของจีน ลักษณะภูมิประเทศของเกาะไหหลำคือภาคกลางสูง บริเวณรอบ ๆ ต่ำ เต็มไปด้วยทิวทัศน์แถบร้อน มีป่าไม้แถบร้อนที่หนาทึบ มีพืชพันธุ์นานาชนิดที่เขียวชอุ่มตลอดทั้งปี ทั้งยังเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจแถบร้อนที่สำคัญแห่งหนึ่ง มียางพารา มะพร้าว ต้นปาล์ม น้ำมันและพริกไทย นอกจากนี้เกาะไหหลำยังมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ มีแร่เหล็กคุณภาพสูง นาเกลือและยังมีก๊าซธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์อีกด้วย

2.3.2 พื้นที่ที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของคนจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

G. William Skinner (2529) เขียนหนังสือเรื่อง “สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์” ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ที่อพยพมาของกลุ่มชาวจีนหลักทั้ง 5 กลุ่มในประเทศไทย ดังนี้ ชาวจีนฮกเกี้ยนอาศัยอยู่ในบริเวณมณฑลฮกเกี้ยนทางตอนใต้ของถิ่นที่พุดหมินสำเนียงภาคเหนือ มณฑลฮกเกี้ยนและทางตะวันออกของถิ่นที่พุดภาษาแคะ ชุมชนผู้อพยพชาวฮกเกี้ยนมาจากเมืองท่าเซียะเหมิน

อยู่กันในจังหวัดเดิมของฉวนโจวและจางโจว คำว่าฮกเกี้ยนเป็นเพียงชื่อเรียกท้องถิ่นตามชื่อของมณฑล แต่กลุ่มตามภาษาอื่น ๆ เรียกชาวฮกเกี้ยนว่าฝูเจี้ยนเหยิน หรือคนฮกเกี้ยน ดังแสดงในรูปแสดงอาณาเขตที่มีชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มอาศัยอยู่ ดังนี้

ภาพที่ 2.3 อาณาเขตของมณฑลที่มีชาวจีนฮกเกี้ยน แต่จิ๋ว แคะ กวางตุ้ง ไหล่ล่าอาศัยอยู่
ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ Wikimedia (2561)

ชาวจีนแต่จิ๋วส่วนใหญ่รวมตัวกันอยู่ตามแถบชายทะเล ในตอนปากแม่น้ำหรือรอบ ๆ บริเวณปากแม่น้ำหานทางตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑลกวางตุ้ง ชาวแต่จิ๋วย้ายมาจากมณฑลฮกเกี้ยนตอนใต้เป็นระลอก ส่วนมากอาศัยอยู่ในเมืองเฉาโจวหรือภาษาแต่จิ๋วเรียกว่าเมืองแต่จิ๋ว ติดกับเมืองชัวเถา ส่วนชุมชนผู้อพยพชาวแต่จิ๋วอยู่รวมกันในเฉาอัน เฉาหยาง เฉิงไห่ ผู่หนิง เจียหยาง และเจาผิง ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ริมทะเลและเลียบบปากแม่น้ำ กลุ่มผู้พูดภาษาอื่นเรียกชาวแต่จิ๋วว่าฝูเหล่าที่แปลว่าพลเมืองฝูเจี้ยนหรือพลเมืองฮกเกี้ยน ส่วนคำว่าแต่จิ๋วเป็นการตั้งตามชื่ออำเภอ ชาวแต่จิ๋วครอบครองบริเวณที่ราบต่ำของมณฑลกวางตุ้ง แต่ต่อมาหลังจากเปิดท่าเรือชัวเถาที่เมืองชัวเถาก็ได้กลายเป็นศูนย์กลางของเขตวัฒนธรรมแต่จิ๋วจนถึงทุกวันนี้ และชื่อเฉาซาน ซึ่งเป็นการนำคำว่า เฉา มาจากเฉาโจว และซาน มาจากชานโถว (ชัวเถา) นั่นเอง ดังแสดงในรูปอาณาเขตของชาวจีนแต่จิ๋ว ดังนี้

ภาพที่ 2.4 แสดงพื้นที่อาณาเขตที่อยู่อาศัยของชาวจีนแต้จิ๋ว

ที่มา: เว็บไซต์ Wikimedia (2553)

ชาวจีนแคะหรือฮากกา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ขอบอพยพและแยกกลุ่มอยู่จากกลุ่มอื่นในกลุ่มแม่น้ำเหลือง จึงมีการอพยพและตั้งถิ่นฐานหลายครั้งในมณฑลกวางตุ้งและฮกเกี้ยนจนถึงทางตะวันตกไกลทางมณฑลเสฉวน รวมถึงเกาะต่าง ๆ เช่น ไต้หวันและไต้หวัน ปัจจุบันชาวจีนแคะแยกย้ายกันอยู่ไม่เป็นกลุ่มและมีบ้างที่ปะปนกับชาวจีนกลุ่มอื่นในบางบริเวณของมณฑลกวางตุ้ง ครอบครองบริเวณท้องถิ่นและที่ราบสูง แต่ส่วนใหญ่ชาวจีนแคะจะชุมนุมกันอยู่ทางตอนเหนือของแม่น้ำฮั่นและแควต่าง ๆ และกระจายไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้จนถึงเขตเทือกเขาที่อยู่ถัดจากชายฝั่งทะเล ส่วนพวกอื่นอยู่ตามบริเวณผืนแผ่นดินหลังฝั่งทะเลของฮ่องกงและมณฑลกวางตุ้งตะวันตกเฉียงใต้ แต่มีความถนัดทางอาชีพโดยเฉพาะคำว่าแคะอาจจะไม่ได้มาจากชื่อของผืนแผ่นดินใดเลยก็ได้ เพราะมีรากฐานศัพท์ที่ไม่แน่นอน แต่คำว่าแคะเป็นภาษากวางตุ้ง หรือเค่อเจียในภาษาจีนกลาง หรือเค่อในภาษาจีนแต้จิ๋ว ฮกเกี้ยนและไต้หวัน มีความหมายว่าตระกูลอาศัยอยู่ ดังแสดงในรูปอาณาเขตของชาวจีนแคะ ดังนี้

ภาพที่ 2.5 ภาพแสดงพื้นที่อาณาเขตที่อยู่อาศัยของชาวจีนแคะ
ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ Wikimedia (2561)

ส่วนชาวจีนกวางตุ้งที่เดินทางมาจากกว่างโจวจะยึดครองเมืองใหญ่ต่าง ๆ ในมณฑลกวางตุ้ง ไม่เหมือนชาวจีนแคะ ดังแสดงในรูปอาณาเขตของชาวกวางตุ้ง ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.6 ภาพแสดงพื้นที่อาณาเขตที่อยู่อาศัยของชาวจีนกวางตุ้ง
ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ Wikimedia (2561)

และชาวจีนไหหลำจะอาศัยอยู่ตามที่ราบและบริเวณชายฝั่งทะเลของเกาะไหหลำ กลุ่มผู้ที่พูดภาษาไหหลำเกิดมาจากลูกหลานของชุมชนที่พูดภาษาฮกเกี้ยนบนแผ่นดินใหญ่ ส่วนใหญ่อพยพมาจากมณฑลฮกเกี้ยนตอนใต้มากกว่ามาจากมณฑลกวางตุ้งที่อยู่ใกล้เคียงและจะอาศัยชุมชนกันอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะ เช่น ในเมืองเหวินซางและฉงซาน ชาวไหหลำและกลุ่มภาษาอื่น ๆ รู้จักกันในนามไหหนานเหียน เนื่องจากตัวอักษรพินอินเขียนว่า Hai-nan แต่มีอักษรโรมันอ่านว่า Hailam และภาษาแต้จิ๋วหรือแม้แต่ชาวไหหลำเองก็เรียกว่า Hainam หรือไหหน่า ดังแสดงในรูปอาณาเขตของชาวไหหลำ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.7 ภาพแสดงพื้นที่อาณาเขตที่อยู่อาศัยของชาวจีนกวางตุ้ง
ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ Wikimedia (2561)

2.4 พื้นที่อยู่อาศัยใหม่ของคนจีนหรือไทยเชื้อสายจีน

สุภาค์ จันทวานิช (2534) เขียนหนังสือเรื่อง “ชาวแต้จิ๋วในประเทศไทยและในภูมิภาคอาเซียนที่เฉาซัน” ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ในประเทศไทยที่ชาวจีนอพยพเข้ามา โดยกล่าวว่า ในสมัยอยุธยาชาวจีนที่อพยพเข้ามาส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน แต่หลังสมัยอยุธยากลับมีชาวจีนแต้จิ๋วอพยพมาเป็นจำนวนมาก ชาวจีนฮกเกี้ยนนั้นมีเป็นจำนวนมากในแถบภาคใต้ของไทย เช่น จังหวัดภูเก็ต ปัตตานี สงขลา และระนอง ดังแสดงในรูปพื้นที่ในประเทศไทยที่มีชาวฮกเกี้ยนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.8 พื้นที่จังหวัดในประเทศไทยที่มีชาวจีนฮกเกี้ยนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก
ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

2.4.1 ภูเก็ต (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2552)

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2552) อธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดภูเก็ตว่าตั้งแต่ในอดีตความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะมาจากคนจีนที่ทำเหมืองแร่และพ่อค้าคนกลางขายยางพารา และเป็นจังหวัดที่เต็มไปด้วยศาลเจ้าที่ตั้งเรียงรายกัน แสดงให้เห็นถึงหลักฐานการตั้งถิ่นฐานของคนจีนในจังหวัดภูเก็ต แต่ปัจจุบันความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจกลับมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเปรียบได้กับจำนวนนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกที่ต้องการมาสัมผัสสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของภูเก็ตด้วยตนเองนั้นมีจำนวนมาก ดังแสดงในรูปแบบที่ตั้งของจังหวัดภูเก็ต ดังนี้

ภาพที่ 2.9 แผนที่แสดงที่ตั้งของจังหวัดภูเก็ต
ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ $7^{\circ} 45' - 8^{\circ} 15'$ เหนือและลองจิจูดที่ $98^{\circ} 15' - 98^{\circ} 40'$ ตะวันออก มีลักษณะเป็นเกาะ จัดเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้ในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีเกาะบริวาร 32 เกาะ ส่วนกว้างที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 21.3 กิโลเมตร ส่วนยาวที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 48.7 กิโลเมตร เฉพาะเกาะภูเก็ตมีพื้นที่ 543.034 ตารางกิโลเมตร ส่วนเกาะบริวารมีพื้นที่ 27 ตารางกิโลเมตร รวมพื้นที่ทั้งหมด 570.034 ตารางกิโลเมตรหรือ 356,271.25 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 402 รวมระยะทาง 867 กิโลเมตรหรือระยะทาง ทางอากาศ คิดเป็น 688 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดช่องแคบปากพระ จังหวัดพังงา เชื่อมโดยสะพานสารสินและสะพานเทพ
กระษัตรี

ทิศตะวันออก ติดทะเลเขตจังหวัดพังงา

ทิศใต้ ติดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

ทิศตะวันตก ติดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดภูเก็ตมีลักษณะเป็นหมู่เกาะ วางตัวในแนวจากทิศเหนือไปทิศใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 70 เป็นภูเขา มียอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาไม้เท้าสิบสอง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 529 เมตร และประมาณร้อยละ 30 เป็นพื้นที่ราบอยู่ตอนกลางและตะวันออกของเกาะ พื้นที่ชายฝั่งด้านตะวันออกเป็นดินเลนและป่าชายเลน ส่วนชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเป็นภูเขา และหาดทรายที่สวยงาม

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะภูมิอากาศแบบเขตร้อนชื้น อยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีอากาศร้อนชื้นตลอดปีมี 2 ฤดู ประกอบด้วย

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนพฤศจิกายน

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคม

2.4.2 ปัตตานี (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.10 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,055 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,940.35 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 1,212,723 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับอ่าวไทย

ทิศใต้ ติดกับเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลาและอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ทิศตะวันออก ติดกับอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดกับเขตอำเภอเทพาและอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่ม ภูคน้ำท่วมในฤดูฝน ลักษณะพื้นที่ลาดเอียง จากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ มีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านเป็นแม่น้ำสำคัญมีน้ำตลอดปี ใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การประมง เลี้ยงสัตว์และใช้ประโยชน์ทางด้านกิจการประปา ใช้เป็นแหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปา เพื่อบริการน้ำดื่มน้ำใช้ ให้แก่ประชาชนทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ลักษณะดินเป็นดินเหนียวและดินร่วนปนทราย ซึ่งมีระดับความสมบูรณ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง การระบายน้ำไม่ค่อยดี เหมาะในการปลูกพืชสวนและพืชไร่

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

เทศบาลเมืองปัตตานีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับพื้นที่ของเทศบาลอยู่ใกล้กับชายฝั่งทะเล และมีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่าน จึงมีอากาศเย็นสบายตลอดปี มี 2 ฤดู คือฤดูร้อนและฤดูฝน ฤดูร้อนอยู่ในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม และฤดูฝนอยู่ในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนมกราคมของปีถัดไป อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 26 - 28 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,440 มิลลิเมตรต่อปี

2.4.3 สงขลา (ศาลากลางจังหวัดสงขลาและกลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน จังหวัดสงขลา, 2553)

ภาพที่ 2.11 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดสงขลา
ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 7,393.889 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,621,180 ไร่ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ และใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของภาคใต้ จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่างระหว่างละติจูดที่ $6^{\circ} 17'$ - $7^{\circ} 56'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ} 01'$ - $101^{\circ} 06'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดิน 950 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์และรัฐเปอร์ลิสของมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสตูล

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

ทางตอนเหนือเป็นคาบสมุทรแคบและยาวยื่นลงมาทางใต้เรียกว่าคาบสมุทรสทิงพระ กับส่วนที่เป็นแผ่นดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้ แผ่นดินทั้งสองส่วนเชื่อมต่อกัน โดยสะพานติณสูลานนท์ พื้นที่

ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขาและที่ราบสูง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญ

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคม และตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมจะเป็นช่วงลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากอิทธิพลของมรสุมดังกล่าวส่งผลให้มีฤดูการ 2 ฤดู ได้แก่

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม จะเป็นช่วงหลังจากหมดลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งอากาศจะร้อนและมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนมากนัก เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ทะเล

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนมกราคม จังหวัดสงขลาจะมีฝนตกชุกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีฝนตกชุกมากกว่า เนื่องจากพัดผ่านอ่าวไทย ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะถูกเทือกเขาบรรทัดปิดกั้นทำให้ฝนตกน้อยลง

2.4.4 ระนอง (วิทยาลัยเทคนิคระนอง, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.12 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดระนอง
ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดภาคใต้ตอนบน ด้านทิศตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน และ ประเทศพม่า โดยมีระยะทางจากกรุงเทพมหานคร ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ประมาณ 568 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 3,298.045 ตารางกิโลเมตร (2,061,278 ไร่) เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากเป็นอันดับที่ 60 ของประเทศไทย เป็นพื้นที่ราบ 14% และภูเขา 86% มีเกาะใหญ่น้อยในทะเลอันดามันจำนวน 62 เกาะ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอเมือง, อำเภอสวี, อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพรและอำเภอไชยา, อำเภอท่าฉาง, อำเภอบ้านตาขุนและกิ่งอำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอกระบือ จังหวัดพังงาและอำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศพม่าและทะเลอันดามัน

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดระนองมีลักษณะรูปร่างเรียวยาว แคบ จากทิศเหนือสุดจดใต้สุดยาว 169 กิโลเมตร มีส่วนที่กว้างที่สุดที่เป็นพื้นดิน ประมาณ 25 กิโลเมตร และมีส่วนที่แคบที่สุด 9 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ทิวเขา หุบเขาสลับซับซ้อน และเป็นป่าปกคลุม ทางทิศตะวันออกของจังหวัด พื้นที่ลาดเอียงลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

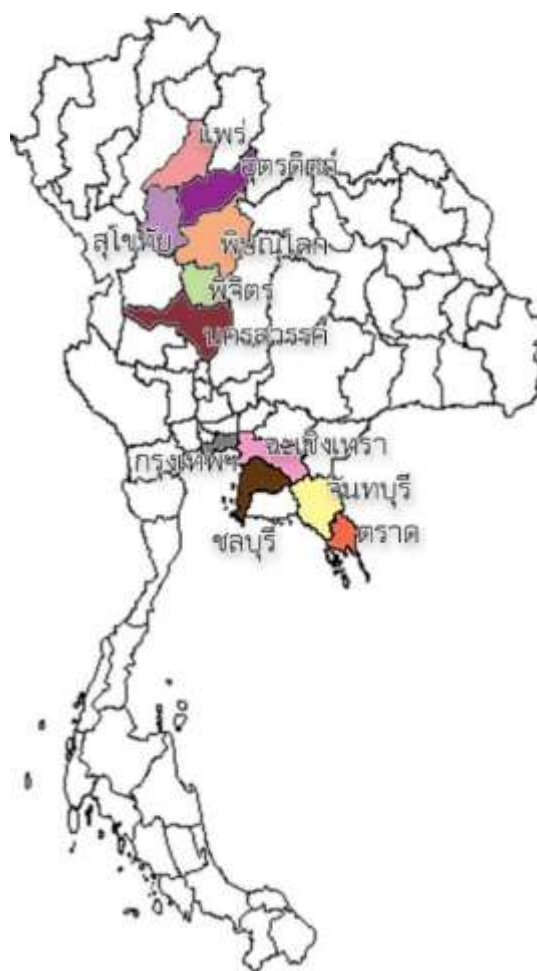
ฤดูกาลของจังหวัดระนอง แบ่งตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยออกได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลาเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้อากาศร้อนทั่วไป อากาศจะร้อนที่สุดในเดือนเมษายน แต่ไม่ร้อนมากนัก เนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำจากทะเล ทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม จะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และร่องความกดอากาศต่ำจะพัดผ่านภาคใต้เป็นระยะ ๆ อีกด้วย จึงทำให้มีฝนตกมากที่สุดตลอดฤดู และช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคมจะมีฝนตกชุกที่สุดในรอบปี

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ในระยะนี้จะมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไป

และมีอากาศหนาวเย็น แต่เนื่องจากจังหวัดระนองอยู่ใกล้ทะเลอุณหภูมิจึงลดลงเล็กน้อยเป็นครั้งคราว อากาศไม่สู้จะหนาวเย็นมากนัก และตามชายฝั่งจะมีฝนตกทั่วไปแต่มีปริมาณไม่มาก

ส่วนชาวจีนแต่จิวอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในระยะหลังปี พ.ศ.2310 เนื่องจากได้รับการสนับสนุนและได้รับสิทธิพิเศษบางประการเพราะพระเจ้าตากสินทรงมีพระบิดาเป็นชาวแต่จิว ส่วนใหญ่อพยพมาทางเรือและตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย ได้แก่ เมืองต่าง ๆ ในอ่าวไทยฝั่งตะวันออก เช่น ตราด จันทบุรี บางปลาสร้อย (ชลบุรี) แปรริ้ว (ฉะเชิงเทรา) และ ในกรุงเทพฯ ซึ่งต่อมาภายในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ชาวจีนแต่จิวก็ได้ย้ายออกไปตั้งถิ่นฐานใหม่นอกอาณาเขตที่กล่าวไปข้างต้น เช่น อุดรดิตถ์ ปากน้ำโพ (นครสวรรค์) พิจิตร พิษณุโลก สวรรคโลก (สุโขทัย) และ เด่นชัย (แพร่) ดังแสดงในรูปการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนแต่จิว ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.13 แผนที่แสดงการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชาวจีนแต่จิว

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

2.4.5 ตราด (ศาลากลางจังหวัดตราด, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.14 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดตราด

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดตราดเป็นจังหวัดชายแดนสุดฝั่งทะเลตะวันออก มีรูปร่างลักษณะคล้ายหัวช้าง มีอาณาเขตพื้นที่ทางบก 2,819 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,761,000 ไร่ มีพื้นที่ปกครองทางทะเล 7,257 ตารางกิโลเมตร อาณาเขตด้านชายแดนติดกับประเทศกัมพูชาทั้งทางบกและทางทะเล ยาว 330 กิโลเมตร โดยทางบกติดกับทางจังหวัดของประเทศกัมพูชา ได้แก่ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดโพธิสัตว์ และจังหวัดเกาะกง ซึ่งมีแนวชายแดนธรรมชาติติดทิวเขาบรรทัด เป็นเส้นแบ่งเขตแดนตลอดแนวยาว 165 กิโลเมตร และมีแนวอาณาเขตทางทะเลยาว 165.5 กิโลเมตร มีพื้นที่ขนาดเล็กเป็นอันดับ 4 ของภาคตะวันออก

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอคลอง จังหวัดจันทบุรีและประเทศกัมพูชา
ทิศใต้	ติดต่อกับอ่าวไทยและน่านน้ำประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีทิวเขาบรรทัดเป็นแนวกันเขต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอคลอง จังหวัดจันทบุรี

(ข) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดตราดมีอากาศไม่ร้อนจัด หรือหนาวจนเกินไป แต่มีฝนตกชุกมาก เพราะมีพื้นที่ติดทะเล และมีภูเขาโอบล้อม จึงทำให้ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม แบ่งออกเป็น 3 ฤดู

ฤดูหนาว เป็นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ อากาศไม่หนาวมากนัก อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 20 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน เป็นช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยไม่เกิน 34 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน เกิดจากอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทะเลอ่าวไทย ในช่วงเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม ของทุกปี ทำให้มีฝนตกชุกในเกือบทุกพื้นที่ โดยเฉลี่ยจะมีปริมาณน้ำฝน 4,000 - 5,000 มม.ต่อปี เป็นเมืองฝนแปดแดดสี่ มีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในประเทศรองจากจังหวัดระนอง

2.4.6 จันทบุรี (สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี, ม.ป.ป., สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.15 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดจันทบุรีตั้งอยู่บนพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างละติจูดที่ 12° - 13° เหนือ และลองจิจูดที่ 101° - 102° ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 245 กม. มีพื้นที่ทั้งหมด 6,466 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,041,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.81 ของพื้นที่ภาคตะวันออก และเท่ากับร้อยละ 1.26 ของพื้นที่ทั้งประเทศ เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวยต่อการปลูกผลไม้หลายชนิด โดยเฉพาะทุเรียน เงาะ มังคุดและพืชผลทางการเกษตรอื่น ๆ เช่น พริกไทย ยางพารา นอกจากนี้จันทบุรียังเป็นศูนย์กลางธุรกิจด้านการค้าอัญมณีอีกด้วย มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด และราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศใต้	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอแกลง อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยองและอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา และที่ราบสูง โดยอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 30 - 190 เมตร ทิศใต้เป็นชายฝั่งทะเลและที่ราบลุ่ม บางแห่งเป็นอ่าว แหลม และหาดทราย สูงจากระดับน้ำทะเล 1 - 5 เมตร จากลักษณะพื้นที่ดังกล่าวจึงมีการแบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็น 3 ลักษณะ

(1) ป่าไม้ ภูเขา และเนินสูง เป็นลักษณะของภูมิประเทศทางด้านเหนือและตะวันออกของจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ เขตอำเภอแก่งหางแมว อำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขาม อำเภอสอยดาว อำเภอโป่งน้ำร้อน และตอนบนของอำเภอขลุง บริเวณดังกล่าวเป็นเขตป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่การเกษตรปลูกสวนผลไม้ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น

(2) ที่ราบสลับภูเขา อยู่ทางตอนกลางของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอเขาชีชมภู ตอนบนของอำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง และตอนบนของอำเภอแหลมสิงห์ เป็นพื้นที่แหล่งน้ำที่ใช้ทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด กระท้อน และพริกไทย

(3) ที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอนายายอาม ตอนล่างของอำเภอท่าใหม่ อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง มีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลสลับด้วยเนินเขา เป็นบริเวณป่าชายเลน

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศโดยทั่วไปจังหวัดจันทบุรีจะคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออก คืออากาศร้อนชื้น เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตที่มีอากาศร้อนชื้นและมีฝนตกชุกติดต่อกันประมาณ 7 เดือนต่อปี และในปี 2556 ฝนตกจำนวนทั้งหมด 172 วัน วัดปริมาณน้ำฝนได้โดยรวม 3,711.20 มิลลิเมตร ภูมิอากาศโดยทั่วไปคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออก

ฤดูร้อน ตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุดในรอบปี คือเดือนกุมภาพันธ์ วัดได้ 37.4 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนพฤศจิกายน
 ฤดูหนาว ตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ และเดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุดใน
 รอบปี คือเดือนธันวาคม วัดได้ 17.4 องศาเซลเซียส

2.4.7 ชลบุรี (ศาลากลางจังหวัดชลบุรี, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.16 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดชลบุรี

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดชลบุรีตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทยหรือริมฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย
 ประมาณละติจูดที่ $12^{\circ} 30' - 13^{\circ} 43'$ เหนือและลองจิจูดที่ $100^{\circ} 45' - 101^{\circ} 45'$ ตะวันออก ระยะทาง
 จากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (ถนนสายบางนา - ตราด) รวมระยะทาง
 ประมาณ 81 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีเส้นทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 หรือ Motorway (กรุงเทพฯ -
 ชลบุรี) ระยะทาง 79 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ 45 นาทีเท่านั้น จังหวัดชลบุรีมีพื้นที่
 ทั้งสิ้น 2,726,875 ไร่ (4,363 ตารางกิโลเมตร) คิดเป็นร้อยละ 0.85 ของพื้นที่ประเทศไทย (พื้นที่ของ
 ประเทศไทยประมาณ 320,696,875 ไร่ หรือ 513,115 ตารางกิโลเมตร)

ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดกับชายฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชลบุรีมีการผสมผสานกันมากถึง 5 แบบ ทั้งที่ราบลูกคลื่นและเนินเขา ที่ราบชายฝั่งทะเล ที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง พื้นที่สูงชันและภูเขา รวมถึงเกาะน้อยใหญ่อีกมากมาย

ที่ราบลูกคลื่นและเนินเขาของชลบุรีพบได้ทางด้านตะวันออกของจังหวัด ในเขตอำเภอบ้านบึง พนัสนิคม หนองใหญ่ ศรีราชา บางละมุง สัตหีบและบ่อทอง พื้นที่นี้มีลักษณะสูง ๆ ต่ำ ๆ คล้ายลูกกระพรวน ปัจจุบันพื้นที่นี้ส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในการปลูกมันสำปะหลัง สำหรับที่ราบชายฝั่งทะเลนั้นพบตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกงถึงอำเภอสัตหีบ เป็นที่ราบแคบ ๆ ชายฝั่งทะเล มีภูเขาลูกเล็ก ๆ สลับเป็นบางตอน ถัดมาคือพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง มีลำน้ำคลองหลวงยาว 130 กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่ที่อำเภอบ่อทองและอำเภอบ้านบึง ผ่านพนัสนิคมไปบรรจบเป็นคลองพานทองไหลลงสู่น้ำบางปะกง โดยดินตะกอนอันอุดมสมบูรณ์จากการพัดพาของแม่น้ำบางปะกงนี้เองได้ก่อให้เกิดที่ราบลุ่มเหมาะสมต่อการเกษตรกรรม ส่วนพื้นที่สูงชันและภูเขานั้นอยู่ตอนกลางและด้านตะวันออกของจังหวัด ตั้งแต่อำเภอเมืองฯ บ้านบึง ศรีราชา หนองใหญ่และบ่อทอง ที่อำเภอศรีราชานั้นเป็นต้นน้ำของอ่างเก็บน้ำบางพระ แหล่งน้ำอุปโภคบริโภคหลักแห่งหนึ่งของชลบุรี

จังหวัดชลบุรีมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 160 กิโลเมตร เว้าแหว่งคดโค้งสวยงาม เกิดเป็นหน้าผาหิน หาดทรายทอดยาว ป่าชายเลน ป่าชายหาด ฯลฯ ซึ่งอ่าวหลายแห่งสามารถพัฒนาไปเป็นท่าจอดเรือ กำบังคลื่นลมได้เป็นอย่างดี อาทิ ท่าจอดเรือรบที่อำเภอสัตหีบ เป็นต้น สำหรับเกาะสำคัญ ๆ มีอยู่ไม่น้อยกว่า 46 เกาะ เช่น เกาะสีชัง เกาะค้างคาว เกาะรีน เกาะไผ่ เกาะลอย เกาะล้าน เกาะครก เกาะสาก เกาะขาม เกาะแสมสารและเกาะครามที่อยู่ในเขตทหารเรือของอำเภอสัตหีบ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลเต่าทะเลที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ของไทย เป็นต้น โดยเกาะเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นปราการธรรมชาติ ช่วยป้องกันคลื่นลม ทำให้ชลบุรีไม่ค่อยมีคลื่นขนาดใหญ่ ต่างจากจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด ซึ่งมักมีคลื่นใหญ่กว่า ด้วยเหตุนี้เองชายฝั่งของชลบุรีจึงเต็มไปด้วยท่าจอดเรือประมงและเหมาะแก่การสร้างท่าจอดเรือพาณิชย์ขนาดใหญ่ อาทิ ท่าเรือแหลมฉบัง เป็นต้น

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดชลบุรีมีลักษณะอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical Climate) โดยได้รับอิทธิพลจากทั้งลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ ส่งผลให้จังหวัดชลบุรีมีฤดูกาลแตกต่างกันอย่างชัดเจน 3 ฤดู ได้แก่

ฤดูร้อน เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อากาศค่อนข้างอบอ้าว แต่ไม่ถึงกับร้อนจัด

ฤดูฝน เดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม มีฝนตกกระจายทั่วไป โดยมีกตกหนักในเขตป่าและภูเขา

ฤดูหนาว เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศไม่หนาวจัด ทว่าเย็นสบาย ท้องฟ้าสดใส ปลอดโปร่ง และมีแดดตลอดวัน นับเป็นช่วงเวลาซึ่งชายหาดจะคึกคักไปด้วยนักท่องเที่ยว ส่วนภาคเกษตรในฤดูนี้เป็นเวลาที่ค่อนข้างแล้ง เพราะฝนทิ้งช่วงหลายเดือน

2.4.8 ฉะเชิงเทรา (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา, ม.ป.ป., สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป., ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา, 2560)

ภาพที่ 2.17 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดฉะเชิงเทราตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย หรืออยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง) ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณละติจูดที่ $13^{\circ} 30'$ เหนือ ลองจิจูด $101^{\circ} 27'$ ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 82 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 5,351 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี อ่าวไทย และจังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี และกรุงเทพมหานคร

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดฉะเชิงเทราประกอบไปด้วย ที่ราบลุ่มแม่น้ำซึ่งเป็นบริเวณที่มีความสำคัญมากที่สุดของจังหวัดเพราะเป็นพื้นที่ราบเรียบ ดินอุดมสมบูรณ์ และมีน้ำเพื่อการชลประทานอย่างเพียงพอ เขตพื้นที่ที่ราบลุ่มแม่น้ำจะครอบคลุมพื้นที่อำเภอบางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอราชสาส์น อำเภอกลองเชื่อน และบางส่วนของอำเภอแปลงยาวและอำเภอนมสารคาม ที่ราบลุ่มแม่น้ำนี้เป็นแหล่งผลิตข้าวเพื่อการค้าที่สำคัญของประเทศไทย ส่วนเขตที่ดอนหรือที่ราบลูกฟูกจะอยู่ในบริเวณตอนกลางค่อนไปทางตะวันตกและทางเหนือที่ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ เขตอำเภอสนามชัยเขต อำเภอนาทะเกียบ และบางส่วนของอำเภอนมสารคามและอำเภอแปลงยาว พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ในการทำไร่มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด สับปะรด และเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังมีเขตที่ราบสูงและภูเขาเทือกเขาทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ครอบคลุมในเขตพื้นที่ของอำเภอสนามชัยเขต อำเภอนมสารคาม อำเภอนาทะเกียบ และบางส่วนของอำเภอแปลงยาว

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดฉะเชิงเทราอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดปกคลุมประเทศไทย 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งลมนี้เป็นลมที่พัดพาความหนาวเย็นจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว อิทธิพลของลมนี้จะทำให้จังหวัดฉะเชิงเทราประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝนซึ่งทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนทั่วไป ซึ่งสามารถแบ่งฤดูกาลของจังหวัดฉะเชิงเทราได้เป็น 3 ฤดูดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ ทำให้จังหวัดฉะเชิงเทรา มีอากาศหนาวเย็นโดยทั่วไป

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์และสิ้นสุดประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นขึ้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยมีฝนตกหนาแน่นในช่วงเดือนกันยายน

2.4.9 กรุงเทพมหานคร (วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.18 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

กรุงเทพมหานครตั้งอยู่ในบริเวณภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย บริเวณลหะติจุดที่ ลวงของประเทศและเป็นมหานครที่เป็นศูนย์กลางความเจริญทุกด้าน โดยแนวนโยบายการพัฒนากระดับประเทศของภาครัฐ มุ่งเน้นขยายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไปในเขตจังหวัดปริมณฑลใกล้เคียง 5 จังหวัด คือ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม เนื่องจากพื้นที่ของความเป็นเมืองหลวงและกิจกรรมต่าง ๆ มีความต่อเนื่องกันจนเรียกได้ว่าเป็นเมืองเดียวกันในทุกด้าน

กรุงเทพมหานครมีอาณาเขตทางบกติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดฉะเชิงเทรา และ จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนอาณาเขตทางทะเลอ่าวไทยตอนใน ติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดชลบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดนนทบุรี และ จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดสมุทรปราการ และ อ่าวไทย (ส่วนที่เป็นอ่าวไทยที่เป็นพื้นที่เดิมของ จังหวัดธนบุรี ปัจจุบันคือ เขตบางขุนเทียน ซึ่งมีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับอ่าวไทยกับจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดชลบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ จุดที่อยู่ใต้สุดอยู่ที่ ละติจูด 13 องศา 13 ลิปดา 00

ฟิลิปดาเหนือ, ลองจิจูด 100 องศา 27 ลิปดา 30 ฟิลิปดาตะวันออก ซึ่งเป็นการ
แบ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ. 2502)

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดสมุทรสาคร และ จังหวัดนครปฐม

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของกรุงเทพมหานครเป็นที่ราบลุ่ม มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1.50 - 2 เมตร โดยมีความลาดเอียงของระดับพื้นดินจากทิศเหนือ จะค่อย ๆ ลาดเอียงสู่อ่าวไทยทางทิศใต้ และเฉพาะลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างจะอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลไม่เกิน 1.50 เมตร ตั้งอยู่บนพื้นที่ซึ่งในทางภูมิศาสตร์เรียกว่าบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ ซึ่งเกิดจากตะกอนน้ำพา (Alluvium) โดยเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย (The Lower General Plain of Thailand) เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกข้าวและพืชประเภทต่าง ๆ

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิกรุงเทพมหานครนั้นมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น โดยอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด ได้แก่ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งก่อให้เกิดฤดูกาลที่แตกต่างกัน 3 ฤดู ได้แก่

ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน

ฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม

อุณหภูมิทั้ง 3 ฤดูจะแตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยจากการวัด ณ สถานีตรวจอากาศ กรุงเทพมหานคร ปี 2545 จะอยู่ที่ 29.2 องศาเซลเซียส โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 38 องศาเซลเซียส และต่ำสุดเท่ากับ 19.2 องศาเซลเซียส

2.4.10 อุตรดิตถ์ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์, ม.ป.ป., ศูนย์บูรณาการงานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2558)

ภาพที่ 2.19 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

อุตรดิตถ์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนล่างของแดนล้านนาตะวันออก มีเนื้อที่กว้างประมาณ 7,854 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 4,899,120 ไร่ ใหญ่เป็นอันดับ 25 ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ 491 กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ 485 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดเลยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเขตชายแดนยาวประมาณ 135 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดกับจังหวัดสุโขทัย

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดอุตรดิตถ์มีลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1) ที่ราบลุ่มแม่น้ำเกิดอยู่บริเวณสองฝั่งของแม่น้ำน่านและลำน้ำสาขาที่ไหลบรรจบกับแม่น้ำน่าน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ค่อนข้างเรียบ มีระดับความสูงของพื้นที่ประมาณ 50 - 100 เมตร จากระดับน้ำทะเล

อยู่ในเขตอำเภอตรอน อำเภอพิชัย อำเภอลับแล อำเภอทองแสนขัน และบางส่วนของอำเภอเมืองอุตรดิตถ์

2) ที่ราบระหว่างหุบเขาและบริเวณลูกคลื่นลอนลาด เป็นบริเวณที่อยู่ต่อเนื่องจากที่ราบลุ่มแม่น้ำทางเหนือ และด้านตะวันออกของจังหวัด มีความสูงระหว่าง 100 - 400 เมตรจากระดับน้ำทะเล อยู่ในเขตอำเภอทองแสนขัน อำเภอลับแล อำเภอน้ำปาด อำเภอปากท่า อำเภอบ้านโคก และบางส่วนของอำเภอเมืองอุตรดิตถ์

3) เขตภูเขาและที่สูง เป็นภูมิประเทศที่พบมากประมาณครึ่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัด มีความสูงของพื้นที่ระหว่าง 400-1,000 เมตร ในบริเวณด้านเหนือและด้านตะวันออกของจังหวัด โดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านโคก อำเภอปากท่า อำเภอน้ำปาด อำเภอท่าปลา อำเภอลับแล และบางส่วนของอำเภอเมืองอุตรดิตถ์

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดอุตรดิตถ์ได้รับอิทธิพลจากกระแสลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ มีความชื้นและความร้อนสูง ในฤดูร้อนอากาศจะร้อนจัด อุณหภูมิเฉลี่ย 35 องศาเซลเซียส อากาศเย็นสบายในฤดูหนาวและมีฝนตกชุกในฤดูฝน ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดอุตรดิตถ์ ระหว่างปี 2541 ถึง 2546 จะอยู่ช่วง 957.3 มิลลิเมตร ถึง 1,695.9 มิลลิเมตร ฝนตกมากที่สุดในปี 2542 วัดได้ 1,695.9 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 152 วัน ส่วนฝนตกน้อยที่สุดในปี 2541 วัดได้ 957.3 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 99 วัน

2.4.11 นครสวรรค์ (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2560)

ภาพที่ 2.20 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ตั้งอยู่ประมาณละติจูดที่ 15.5 - 16.7 องศาเหนือ และลองจิจูดที่ 99.7 - 100.4 องศาตะวันออก ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดนครสวรรค์ตามเส้นทางหลวงสายพหลโยธิน (สายที่ 1) 237 กิโลเมตร หรือระยะทางตามทางรถไฟ 250 กิโลเมตร พื้นที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 30 เมตร พื้นที่ของจังหวัด 9,597.677 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,998,548 ไร่ มากเป็นอันดับ 9 ของภาคเหนือ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอปางศิลาทอง อำเภอขามเฒ่า อำเภอลำลูกขัน อำเภอวังสามหมอ จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอบึงนาราง อำเภอโพทะเล อำเภอปางมุลนาก อำเภอตงเจริญ จังหวัดพิจิตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอชนแดน อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอโคกเจริญ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี อำเภอสรรพยา อำเภอมโนรมย์ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิศาสตร์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบประมาณ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำยมและแม่น้ำน่านไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านช่วงกลางของจังหวัด และมีเพียง 6 อำเภอที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำสายหลัก สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด มีภูเขาสลับซับซ้อนและเป็นป่าทึบในเขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่वंก อำเภอแม่ปิ่นและอำเภอชุมตาบง พื้นที่ป่าของจังหวัดเป็นสภาพป่าที่เชื่อมโยงติดต่อกับป่าห้วยขาแข้งของจังหวัดอุทัยธานีในเส้นทางใต้ของอำเภอแม่वंก ส่วนตอนบนของอำเภอแม่वंกและอำเภอลาดยาวเป็นส่วนติดต่อกับป่าทึบของจังหวัดตากที่เชื่อมโยงไปถึงป่าทุ่งใหญ่นเรศวรของจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนด้านตะวันออกของจังหวัด อำเภอหนองบัวและอำเภอไพศาลี เป็นพื้นที่ราบลาดเทติดต่อกับเทือกเขาเพชรบูรณ์

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด เป็นที่ราบค่อนข้างเรียบแคบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโดยเฉพาะตอนกลางของจังหวัด ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอท่าตะโก อำเภอโกรกพระ อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอพยุหะคีรี สภาพพื้นที่ทางทิศตะวันตก (เขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่वंก อำเภอแม่ปิ่นและอำเภอชุมตาบง) และทิศตะวันออก (เขตอำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้าและอำเภอตาคลี) มีลักษณะเป็นแบบลอนลูกคลื่น ยกตัวขึ้นจากตอนกลางของจังหวัดสูงจากระดับน้ำทะเล ปานกลาง 20 - 100 เมตร

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

มีลักษณะอากาศร้อนชื้น มีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งที่เห็นชัดเจน ฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อยู่ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และจะมีฝนตกชุกในเดือนกันยายนถึงตุลาคม ส่วนฤดูหนาวได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ และจะมีอากาศหนาวเย็นในช่วงปลายเดือนธันวาคมถึงกลางเดือนมกราคม

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดนครสวรรค์สัมพันธ์กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี หากปีใดปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,200 มิลลิเมตรต่อปี จะเกิดปัญหาน้ำท่วม ถ้าปริมาณฝนต่ำกว่า 1,000 มิลลิเมตรต่อปี จะประสบปัญหาฝนแล้ง ทั้งนี้สืบเนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดที่มีลักษณะคล้ายท้องกระทะหรือฝีเสื้อกางปีกบิน

2.4.12 พิจิตร (สำนักงานจังหวัดพิจิตร, 2555, ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอตุณิยมวิทยา กรมอตุณิยมวิทยา, 2560)

ภาพที่ 2.21 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดพิจิตร

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดพิจิตรตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ระหว่างเส้นแวงที่ 99° 45' ตะวันออก และระหว่างเส้นรุ้งที่ 15° 50' กับ 16° ลิปดาเหนือ มีพื้นที่ 4,531.013 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,831,333 ไร่ มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยมและแม่น้ำพิจิตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดนครสวรรค์

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดพิจิตรมีสภาพพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการเกษตร พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 30 เมตร ทางด้านตะวันออกมีความลาดเอียงไม่เกินร้อยละ 2 ส่วนที่ต่อเนื่องกับจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นที่ราบสูงความลาดเอียงร้อยละ 2 - 10 มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย

ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และแม่น้ำพิจิตร ซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่ตามสภาพภูมิประเทศ ออกเป็น 3 พื้นที่ ดังนี้

1) พื้นที่ทางทิศตะวันออกของแม่น้ำน่านเป็นที่ราบแบบลูกฟูกมีความลาดเทจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก โดยบริเวณที่ติดแม่น้ำน่านจะมีพื้นที่ค่อนข้างต่ำ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ห่างจากแม่น้ำน่านออกไปทางทิศทางตะวันออกจะมีลักษณะค่อนข้างสูง มีลำคลองธรรมชาติที่เกิดจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ หลายสาย ซึ่งจะไหลผ่านพื้นที่นี้และไหลลงสู่แม่น้ำน่านในที่สุด พื้นที่ดังกล่าวนี้ได้แก่บางส่วนของอำเภอเมืองพิจิตร อำเภอสามโก้ อำเภอลำลูกกา อำเภอวังทรายพูน อำเภอทับคล้อ อำเภอดงเจริญ อำเภอตากฟ้า อำเภอเมืองพิจิตร อำเภอสามโก้ อำเภอวังทรายพูน อำเภอทับคล้อ อำเภอตากฟ้า อำเภอเมืองพิจิตร และอำเภอตากฟ้า มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 1,092,801 ไร่

2) พื้นที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม พื้นที่นี้มีลักษณะเป็นลูกฟูกโดยมีลักษณะพื้นที่ลาดเทจากทิศเหนือ ในเขตอำเภอเมืองพิจิตร และอำเภอสามโก้แล้วค่อย ๆ ลาดต่ำลงไปทางทิศใต้ในเขตอำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอตากฟ้า อำเภอโพทะเล และอำเภอเมืองพิจิตร อีกทั้งยังมีแม่น้ำพิจิตร (แม่น้ำน่านเดิม) ไหลผ่านระหว่างแม่น้ำทั้งสอง บริเวณนี้มีพื้นที่โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ได้แก่ โครงการส่งน้ำฯ พลายชุมพล โครงการส่งน้ำฯ ดงศรีชัย และโครงการส่งน้ำฯ ท่าบัว รวมพื้นที่ชลประทานประมาณ 371,973 ไร่

3) พื้นที่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำยม พื้นที่ส่วนนี้มีลักษณะลาดเทจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ซึ่งพื้นที่ที่ติดแม่น้ำยมจะเป็นพื้นที่ลุ่มต้ำน้ำท่วมถึง ในฤดูน้ำหลากน้ำจากแม่น้ำยมจะเอ่อล้นตลิ่งท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำอยู่เสมอ พื้นที่ส่วนนี้ประกอบด้วยพื้นที่เขตอำเภอลำลูกกา อำเภอเมืองพิจิตร อำเภอสามโก้ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอตากฟ้า และอำเภอโพทะเล มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 883,039 ไร่

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศของจังหวัดพิจิตรขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทย ในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดพิจิตรมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดพิจิตรมีฝนตกทั่วไป ซึ่งฤดูกาลของจังหวัดพิจิตร พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อน อบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือ เดือนธันวาคมและมกราคม

2.4.13 พิษณุโลก (สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, 2556, ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมหาวิทยาลัย กรมอุตุนิยมหาวิทยาลัย, 2560)

ภาพที่ 2.22 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดพิษณุโลกอยู่ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ประมาณ 10,815.854 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,789,937.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.1 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์ ประมาณ 377 กิโลเมตรและโดยทางรถไฟประมาณ 389 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอน้ำปาด อำเภอฟิชัยและอำเภothองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเมืองพิจิตร อำเภอสามง่าม อำเภอดงขรบุรีและอำเภอสามง่าม เหล็ก จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอหล่มสัก อำเภอเขาค้อ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ และ
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอศรีสำโรง อำเภอกงไกรลาศ และอำเภอศรีนครินทร์จังหวัดสุโขทัย

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ติดต่อกับจังหวัดเลยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยลาว

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดพิษณุโลกแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะคือด้านตะวันออกและ
ตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นภูเขาและมียอดเขาสูงที่สุด ได้แก่ เขาซ้อปสูง 1,028 เมตร ส่วน
ทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสำคัญที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก ได้แก่

แม่น้ำน่านเป็นแม่น้ำที่สำคัญที่สุดของจังหวัด มีต้นกำเนิดอยู่ในภาคเหนือตอนบนบริเวณทิวเขาผี
ปันน้ำ ทิวเขาหลวงพระบางแลทิวเขาเพชรบูรณ์ ไหลลงมาทางใต้ผ่านจังหวัดน่านอุตรดิตถ์และเข้าเขต
จังหวัดพิษณุโลกทางตอนเหนือบริเวณบ้านโคกเทียม อำเภอพรหมพิราม ไหลแบ่งครึ่งเขตอำเภอเมือง
พิษณุโลกผ่านอำเภอบางกระพุ่มแล้วออกพ้นเขตจังหวัดที่บ้านนามคลี อำเภอบางกระพุ่ม ความยาวของ
แม่น้ำในเขตจังหวัดพิษณุโลก 127.5 กิโลเมตร

แม่น้ำยม มีต้นกำเนิดในภาคเหนือเช่นเดียวกับแม่น้ำน่าน ไหลผ่านจังหวัดแพร่สุโขทัยเข้าเขต
จังหวัดพิษณุโลกในเขตที่ราบบ้านท่าช้าง ไหลผ่านท้องที่อำเภอบางระกำ ออกพ้นเขตจังหวัดพิษณุโลกที่
บ้านวังสะพุง อำเภอบางระกำ แม่น้ำยมมีคลองสาขาหลายแห่ง มีปลาน้ำจืดชุกชุม เช่น คลองบางแก้ว
คลองวังแร่ คลองกรูกรัก และคลองหนองขาม

แม่น้ำแควน้อย มีต้นกำเนิดอยู่ที่ภูเขาไก่ห้วย ไหลผ่านภูเขาและทุ่งนาในเขต อำเภอชาติตระการ
นครไทย วัดโบสถ์ พรหมพิราม มาบรรจบกับแม่น้ำน่านที่บ้านแสงดาว เขตอำเภอเมืองพิษณุโลก มีความ
ยาว 185 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศของจังหวัดพิษณุโลกจะคล้ายกับจังหวัดพิจิตร เพราะเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกัน

2.4.14 สุโขทัย (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย, 2550)

ภาพที่ 2.23 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดสุโขทัยตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางหลวงแผ่นดินประมาณ 440 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,596.092 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,122,557 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	เขตอำเภอศรีสัชชนาลัย ติดต่อกับอำเภอวังชิ้น อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ และอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	เขตอำเภอศรีมาศ และอำเภอกงไกรลาศ ติดต่อกับอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	เขตอำเภอกงไกรลาศ อำเภอศรีสำโรง และอำเภอสวรรคโลก ติดต่อกับอำเภอร่มโพธิ์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันตก	เขตอำเภอบ้านด่านลานหอย และอำเภอทุ่งเสลี่ยม ติดต่อกับอำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก และอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

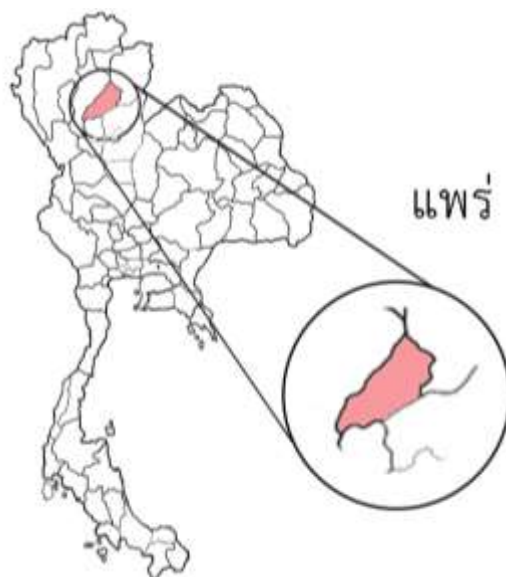
จังหวัดสุโขทัยมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยตอนเหนือเป็นที่ราบสูงมีภูเขาเป็นพืดยาวมาทางทิศตะวันตก พื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบและตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำไหลผ่านจากเหนือลงใต้ โดยผ่านพื้นที่อำเภอศรีสำราญ สวรรคโลก ศรีสำโรง เมืองสุโขทัย และอำเภอกงไกรลาศ เป็นระยะทางประมาณ 170 กิโลเมตร จังหวัดสุโขทัยมีภูเขาที่สูงที่สุด คือเขาหลวง ซึ่งยอดเขามีความสูง 1,200 เมตรจากระดับน้ำทะเล

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดสุโขทัย มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 27.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.2 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,208.8 มิลลิเมตร บริเวณที่มีฝนตกมากที่สุดจะอยู่ตอนบนของจังหวัด บริเวณอำเภอศรีสำราญ และอำเภอนคร

2.4.15 แพร่ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดแพร่, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.24 แผนที่แสดงพื้นที่จังหวัดแพร่

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ aljanh (2561)

(ก) ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดแพร่เป็น 1 ใน 17 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งเหนือที่ 14.7 ถึง 18.44 องศา กับเส้นแวงที่ 99.58 ถึง 100.32 องศา อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 155 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงหมายเลข 11 และ 101 ประมาณ 555 กิโลเมตร และทางรถไฟ 550 กิโลเมตร (ถึงสถานีรถไฟเด่นชัย) มีเนื้อที่ประมาณ 6,538.59 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,086,625 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดพะเยาและจังหวัดลำปาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดลำปางและจังหวัดสุโขทัย

(ข) ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่จังหวัดแพร่ล้อมรอบด้วยภูเขาทั้ง 4 ทิศ พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 20 โดยลาดเอียงไปทางทิศใต้ตามแนวไหลของแม่น้ำยม คล้ายกันกระทะ พื้นที่ราบของจังหวัดจะอยู่ระหว่างหุบเขา มี 2 แปลงใหญ่ คือ ที่ราบบริเวณพื้นที่อำเภอร้องกวาง อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น และอำเภอเด่นชัย ซึ่งเป็นที่ราบแปลงใหญ่ และอีกหนึ่งแปลง คือ บริเวณที่ตั้งอำเภอลอง และอำเภอรังษี ซึ่งที่ราบดังกล่าว ใช้เป็นที่อยู่อาศัย และทำการเกษตร

(ค) ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดแพร่ จัดอยู่ในลักษณะแบบฝนเมืองร้อน เฉพาะฤดูฝนหรือแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Tropical Savanna) บริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตร่องอากาศเขตร้อน (Intertropical Convergence Zone) ปริมาณและการกระจายของฝนจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม 2 ประเภท คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกชุก และลมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่นำเอาอากาศหนาวและแห้งแล้งจากประเทศจีนมาปกคลุมทั่วบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย นอกจากนี้เนื่องมาจากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดแพร่ที่เป็นแอ่งคล้ายกันกระทะลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา จึงทำให้สภาพอากาศแตกต่างกันมาก ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดแพร่ แบ่งเป็น 3 ฤดูกาล

ฤดูหนาว	เริ่มในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์
ฤดูร้อน	เริ่มประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน	เริ่มประมาณเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม

นอกจากนี้ วัชรวิภา ภาณุวัฒน์ (2556) เขียนหนังสือเรื่อง “ตำนานเศรษฐกิจไทย” ได้เสนอเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นที่ในประเทศไทยที่ชาวจีนอพยพเข้ามานอกเหนือจากชาวฮกเกี้ยนและแต้จิ๋ว ได้แก่ ชาวจีนแคะหรือฮากกา ชาวจีนไหหลำและชาวจีนฮ่อ โดยกล่าวว่าชาวจีนแคะอพยพมาตั้งแต่คริสต์วรรษที่ 19 และตั้งถิ่นฐานที่แถบจังหวัดสงขลา ภูเก็ต ราชบุรีและกาญจนบุรี ส่วนชาวจีนไหหลำส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ปากน้ำโพ (จังหวัดนครสวรรค์) และสมุย (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) และชาวจีนฮ่อที่เป็นคำที่ใช้เรียกชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยผ่านทางประเทศพม่าและลาว ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางภาคเหนือทั้งในเมืองและบนดอย เช่น ชาวจีนหุย

2.5 การประกอบอาชีพ

ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง (2551) เขียนหนังสือเรื่อง “จากอาสาถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตั้งกรุงสยาม” ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพของคนจีนโพ้นทะเล โดยกล่าวว่าอาชีพของคนจีนอพยพเริ่มต้นด้วยการเป็นกสิและผู้ใช้แรงงาน จับกังแต่ก็สามารถพาตนเองขึ้นมาเป็นผู้ประกอบการได้เป็นจำนวนมาก และด้วยโอกาสทางการค้าในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นมีมาก ประกอบกับคนพื้นเมืองไม่คุ้นเคยกับการทำงานในระบบทุนนิยม เนื่องจากคนไทยนิยมรับราชการมาตั้งแต่สมัยที่ยังใช้ระบบไพร่ แต่เมื่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไปและคนไทยไม่สามารถดำเนินการในระบบทุนนิยมได้ จึงเกิดช่องว่างทางการค้า ส่งผลให้คนจีนเข้ามาจัดการและดูแลเศรษฐกิจของประเทศนับแต่นั้นมา ยิ่งไปกว่านั้นคนจีนยังครอบครองระบบธนาคารอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมทุนบุกเบิก จึงจะเห็นได้ว่าจำนวนคนจีนในสยามที่ประกอบอาชีพทางการค้าสูง

ทั้งนี้ยังได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพที่ถนัดของชาวจีนแต่ละกลุ่ม โดยกล่าวว่าชาวจีนแต่ละกลุ่มเมื่ออพยพเข้ามาในประเทศไทยมักจะเลือกประกอบอาชีพตามความถนัดตามกลุ่มของตน โดยในอดีตการประกอบอาชีพยังอยู่ในรูปแบบการใช้ฝีมือ แรงงานและความถนัด เช่น ชาวจีนแต้จิ๋วถนัดทางด้านค้าขาย ชาวจีนแคะถนัดและมักจะทำธุรกิจการทำรองเท้า เครื่องหนังและตัดผม แต่ชาวจีนแคะบางท่านเป็นผู้ประกอบการและผลิตรองเท้าในระดับอุตสาหกรรมส่งออก ส่วนชาวไหหลำถนัดด้านการบริการ จึงมักจะประกอบอาชีพค้าของชำ เปิดร้านกาแฟ ร้านเบเกอรี่ ร้านอาหารชาวมั่นไก่อ ร้านอาหารฝรั่ง-ไทย-จีน โรงแรม โรงเลื่อย โรงสี การรับเหมาก่อสร้าง และชาวจีนกวางตั้งมักจะประกอบอาชีพช่างกลึง พอครัว แม่บ้าน หมุงบริการ งานชุนผ้า การดัดหน้าด้วยด้าย

จะเห็นได้ว่าคนจีนที่อพยพเข้ามาที่ประเทศไทยนั้นมักจะประกอบอาชีพที่ตนเองถนัดกันมาตั้งแต่อาศัยอยู่ที่ประเทศจีนและคนจีนเชื้อสายต่าง ๆ มีอาชีพแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับภูมิประเทศของพวกเขา

นอกจากนี้วรัศม์ มัทธโนบล (2555) เขียนหนังสือเรื่อง “คือฮากกาคือจีนแคะ” ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะในอาชีพของชาวจีนฮากกา โดยกล่าวว่าหากพิจารณาจากตัวตนของชาวจีนฮากกาแล้วจะพบว่าชาวจีนกลุ่มไม่มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพที่ต้องพบปะกับผู้คนอย่างกว้างขวาง และมีแนวโน้มที่จะประกอบอาชีพที่อยู่กับที่เสียส่วนใหญ่ เช่น ช่างหัตถกรรม

และขวัญจิตร ศศิวงศาโรจน์ (2543) เขียนหนังสือเรื่อง “สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ฮกเกี้ยน” ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของชาวจีนกวางตุ้ง โดยกล่าวว่าเริ่มแรกชาวจีนฮกเกี้ยนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพขายแรงงาน กรรมกรก่อสร้างทางรถไฟ กรรมกรเหมืองแร่ ลูกจ้างและค้าขาย โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ต้องซื้อหา เนื่องจากชาวจีนกลุ่มนี้มีฐานะยากจนและไม่มีทุน แต่ต่อมาหลังจากเก็บออมเงินได้ก็ผันตัวเป็นเจ้าของกิจการเล็ก ๆ ดำเนินงานด้วยตนเอง เช่น เรขายของ ขายของชำ แต่ปัจจุบันชาวจีนฮกเกี้ยนในภาคกลางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จำหน่ายเครื่องเหล็ก เครื่องกีฬา ใบชา ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก และในภาคภาคใต้มักจะประกอบอาชีพการทำเหมืองแร่หรืออาชีพที่เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ แต่สำหรับชาวจีนฮกเกี้ยนรุ่นใหม่จะประกอบอาชีพตามการเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจโลก เช่น ประกอบอาชีพธุรกิจบ้านจัดสรร จำหน่ายรถยนต์ กิจการโรงพยาบาลเอกชน ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว แต่การทำสวนยางพารา การประมงและการต่อเรือก็ยังมีลูกหลานชาวจีนฮกเกี้ยนประกอบอาชีพเหล่านี้เพื่อเลี้ยงชีพจนมาถึงปัจจุบัน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิยะดา ทองมิตร (2527) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325 - 2453” เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงฐานะและบทบาทของกลุ่มแรงงานชาวจีน ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ระหว่างพ.ศ. 2325 - 2453 อันเป็นช่วงระยะเวลาที่แรงงานชาวจีนได้อพยพเข้ามาทำมาหากินในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก โดยการศึกษาเรื่องนี้ได้ทำการศึกษานับตั้งแต่สาเหตุการอพยพของแรงงานชาวจีน ลักษณะการอพยพ จำนวนและเชื้อชาติของจีนอพยพและเมื่อเดินทางเข้ามาแล้วแรงงานจีนอพยพได้ประกอบอาชีพอะไรบ้าง ตลอดจนไปถึงค่าแรงและสวัสดิการที่ได้รับและเมื่อกลุ่มของแรงงานชาวจีนได้เข้ามาตั้งรกรากในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก กระจายไปแทบทั่วทุกภาคของประเทศนั้น กลุ่มของแรงงานชาวจีนได้เป็นต้นเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมด้านใดบ้าง ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กลุ่มแรงงานชาวจีนเป็นกลุ่มแรงงานที่ถูกสนับสนุนให้นำเข้ามาใช้ในประเทศไทย โดยการประสานประโยชน์ของเจ้านาย ขุนนางและนายทุนชาวจีนในช่วงเวลาที่ทุนนิยมกำลังขยายตัว และด้วยปริมาณจำนวนมาก คุณภาพสูงและเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบไพร่ - ทาส แรงงานจีนดังกล่าวจึงตอบสนองความต้องการในสังคมไทยและสอดคล้องกับระบบ

โครงสร้างเศรษฐกิจแบบใหม่ของไทยที่ต้องเปลี่ยนแปลงจากการค้าผูกขาดไปเป็นการค้าเสรี หลังจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงในพ.ศ. 2398 เป็นอย่างมาก กุ๊ลิจินเปรียบเสมือนสินค้าที่สั่งเข้ามาใช้ในประเทศ นายจ้างจึงต้องใช้ประโยชน์ให้คุ้มกับการลงทุน ส่วนในสายตาของรัฐบาล ชาวจีนเป็นผู้ทำประโยชน์ให้กับบ้านเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมมากกว่าที่จะกอบโกยผลประโยชน์ เพราะผลประโยชน์ในรูปของเงินตราที่กุ๊ลิจินหามาได้นั้นก็จะถูกรัฐบาลดึงกลับในรูปของเงินผูกปี้และภาษีอากร อันเกิดจากสิ่งมอมเมาต่าง ๆ เช่น ฝิ่น สุรา บ่อนเบี้ย รัฐบาลได้ผลประโยชน์จากกุ๊ลิจินทั้งในรูปของแรงงานและเงินตรา และที่สำคัญที่สุดคือกุ๊ลิจินเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของนายทุนชาวจีนและเจ้านายขุนนาง ตลอดจนเป็นปัจจัยการผลิตที่ดีในการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งจะส่งผลในการขยายฐานเศรษฐกิจของไทยให้กว้างยิ่งขึ้น กลุ่มแรงงานชาวจีนจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่มีค่าในสังคมไทย ทั้งเอกชนและรัฐบาลไทยได้ผลประโยชน์จากแรงงานชาวจีนทั้งทางตรงและทางอ้อม และการที่มีแรงงานชาวจีนในสังคมไทยนั้นก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย

จุฑาธร แซ่เตีย (2556) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “ประวัติความเป็นมาของชาวจีนฮากกากรณีศึกษา: ธุรกิจธนาคารกสิกรไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวจีนฮากกาในประเทศไทย ประวัติและปัจจัยการอพยพของชาวจีนฮากกาเข้าสู่ประเทศไทยครั้งสำคัญ ทั้งยังศึกษาธุรกิจของชาวจีนฮากกาในประเทศไทยและวิธีดำเนินการให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อนำมารวบรวมเป็นหลักฐานและวิเคราะห์ พร้อมสรุป ซึ่งจากการวิจัยพบว่าชาวฮากกาหรือชาวจีนแคะเป็นชาวจีนเชื้อสายหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีการอพยพย้ายถิ่นหลายครั้ง ทำให้ชาวฮากกามีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทั้งด้านภาษา อาหาร บ้านพักหรืออาชีพ ส่งผลให้ชาวฮากกาที่อพยพเข้ามาประเทศไทยนั้นได้ยึดอาชีพดั้งเดิมที่ถนัด คืออาชีพเกี่ยวกับงานหัตถกรรม แต่บางส่วนกลับเลือกประกอบอาชีพอื่นที่สามารถผลักดันให้ตนมีฐานะที่สูงขึ้น เช่น ธุรกิจธนาคารกสิกรไทย

เบญจวรรณ ตั้งสุทธีวงษ์ (2560) เขียนสารนิพนธ์เรื่อง “การตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจปัจจัยที่คนจีนมาอาศัยอยู่ที่เยาวราช ความสำคัญของถนนเยาวราชและรูปแบบการใช้ชีวิตปัจจุบันของคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช อันเป็นจุดกำเนิดของชุมชนเยาวราช (ไชน่าทาวน์) ในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังได้ศึกษาทัศนคติความเชื่อของจีนดั้งเดิมและชาวจีนในประเทศไทยที่ได้ผสมผสานความหลากหลายเข้าด้วยกัน โดยยึดหลักการทำดี การกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ โดยมีวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่คนจีนมาอาศัยอยู่ที่เยาวราช ความสำคัญของถนนเยาวราชและปัจจัยที่ชาวจีนยังคงอยู่ที่เยาวราช จากการวิเคราะห์นั้นต้องการให้เห็นถึงการเป็นชนชาติของชาวจีนที่มีวัฒนธรรมและมีความเจริญสูงสุดชาติหนึ่งในโลก ซึ่งเข้า

มามีบทบาทสำคัญในประเทศไทยอย่างมากทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจและวิถีชีวิตต่าง ๆ สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ชาวจีนได้เข้ามาควบคุมธุรกิจการค้าแทบทุกชนิดในประเทศไทยซึ่งสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดในย่านเยาวราช อันเป็นแหล่งชุมชนชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ เนื่องจากต้องการให้เกิดความลึกซึ้ง ชัดเจน และได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน จึงใช้การสัมภาษณ์คนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนที่ประกอบอาชีพอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ของประเทศไทย เอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยการตีความตามหลักความเป็นจริงเพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษาวิจัยดังนี้

- 3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล
- 3.2 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 3.3 พื้นที่ทำการศึกษา
- 3.4 วิธีการดำเนินงาน
- 3.5 วิธีการศึกษา
- 3.6 กรอบการศึกษาและการวิเคราะห์
- 3.7 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์คนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนที่อยู่ในประเทศไทยตามพื้นที่ต่าง ๆ ถึงการเลือกประกอบอาชีพของตนหรือของบรรพบุรุษของตนตั้งแต่อพยพมายังประเทศไทยโดยเลือกสัมภาษณ์จากพื้นที่ที่มีคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่มากที่สุดในจังหวัดนั้นหรือในภาคนั้น

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องถึงความเป็นมาของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย ทักษะเฉพาะจากถิ่นเดิม พื้นที่อยู่อาศัย และการประกอบอาชีพทั้งตอนที่อยู่ประเทศจีนและหลังจากที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

3.2 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2.1 เว็บไซต์

(ก) เว็บไซต์ thaichinese เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของคนจีนที่อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศไทยและตระกูลมีชื่อเสียงต่าง ๆ ที่มีต้นกำเนิดมาจากคนจีน

(ข) เว็บไซต์ thaicc เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนชาวจีนในประเทศไทย โดยเล่าถึงประวัติความเป็นมาของความสัมพันธ์ไทย-จีนตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน

(ค) เว็บไซต์ hakkapeople เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติการก่อตั้งสมาคมฮากกาในประเทศไทยในแต่ละจังหวัด เช่น สมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย สมาคมฮากกาจังหวัดอยุธยา สมาคมฮากกาจังหวัดภูเก็ต ทั้งยังมีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการก่อตั้งสมาคม

(ง) เว็บไซต์ littlefuhong.wordpress ซึ่งเป็นคณะนักวิจัยของศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนหัวซิงแห่งดอยแม่สลอง (华兴学校) จังหวัดเชียงราย เป็นโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนเป็นภาษาจีนทั้งหมด เนื่องจากบนดอยแม่สลองนั้นเป็นหมู่บ้านของชาวจีนที่ส่วนมากจะเป็นชาวจีนยูนนาน

(จ) เว็บไซต์ chiangrainews เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความชำนาญและลักษณะการประกอบอาชีพของกลุ่มชาวจีนยูนนาน ผู้นำทางด้านเศรษฐกิจของแม่สลาย

(ฉ) เว็บไซต์ angelfire เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของชาวจีนแต่จิวที่อยู่ในประเทศไทย โดยกล่าวถึงลักษณะของสภาพความเป็นอยู่สมัยที่ยังอาศัยอยู่ ณ ประเทศไทย ทั้งยังอ้างอิงประวัติศาสตร์การอพยพเข้ามาของชาวจีนกลุ่มอื่น ๆ อีกด้วย

(ช) เว็บไซต์ phuket.go.th โดยกลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดภูเก็ต เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของจังหวัดภูเก็ต เช่น ความเป็นมา ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ เป็นต้น

(ซ) เว็บไซต์ pattani.go.th โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี

3.2.2 หนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(ก) หนังสือเรื่องภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานและเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการตั้งถิ่นฐานของประชากรในประเทศไทยอีกด้วย

(ข) หนังสือเรื่องการตั้งถิ่นฐานของมนุษยวิทยุและแนวปฏิบัติ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานและเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ในปัจจุบันโดยการเฝ้าสังเกตความเปลี่ยนแปลงของแหล่งตั้งถิ่นฐาน ทั้งยังกล่าวถึงการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเช่นเดียวกัน

(ค) หนังสือเรื่องสังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการอพยพ พื้นที่ที่อยู่อาศัยและลักษณะทางภูมิศาสตร์ของชาวจีนทั้ง 5 กลุ่ม ซึ่งก็คือ ชาวจีนฮกเกี้ยน ชาวจีนแต้จิ๋ว ชาวจีนฮากกา ชาวจีนกวางตุ้งและชาวจีนไหหลำ ณ ตอนที่ยังอาศัยอยู่ที่ประเทศจีน

(ง) หนังสือเรื่องชาวแต้จิ๋วในประเทศไทยและในภูมิภาคเดนมาร์กที่เฉาซัน เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยของชาวจีนฮกเกี้ยนและแต้จิ๋วหลังจากอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ประเทศไทย

(จ) หนังสือเรื่องตำนานเศรษฐกิจไทย เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยของชาวจีนฮากกา ชาวจีนไหหลำและชาวจีนฮ่อหลังจากอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ประเทศไทย

(ฉ) หนังสือจากอาสาถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความชำนาญและการประกอบอาชีพของชาวจีนโพ้นทะเลและยังอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความถนัดทางอาชีพของชาวจีนแต่ละกลุ่ม

(ช) หนังสือสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์: ฮกเกี้ยน เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะการประกอบอาชีพของชาวจีนกวางตุ้งตั้งแต่แรกเริ่มหลังจากอพยพเข้ามาในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน

3.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(ก) สารนิพนธ์เรื่องการตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช โดยเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุ ความสำคัญและปัจจัยที่คนจีนมาตั้งถิ่นฐานที่เยาวราชจนกลายเป็นชุมชนคนจีนขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

(ข) งานวิจัยเรื่องบทบาทของชาวไทยเชื้อสายจีนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคตะวันตก: ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดนครปฐม กลยุทธ์ แนวทางในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อความสำเร็จและส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม

3.3 พื้นที่ทำการศึกษา

เลือกสัมภาษณ์จากกลุ่มประชากรที่เป็นคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนที่ประกอบอาชีพในประเทศไทยตามพื้นที่ที่ผู้วิจัยวางแผนไว้ โดยผู้วิจัยเลือกลงพื้นที่ที่จังหวัดกรุงเทพมหานครและนครปฐมในภาค

กลาง จังหวัดนครสวรรค์และเชียงรายในภาคเหนือ จังหวัดภูเก็ตในภาคใต้ และสุดท้ายจังหวัดชลบุรีในภาคตะวันออก

3.4 วิธีการดำเนินงาน

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนที่ประกอบอาชีพอยู่ที่ประเทศไทย โดยสัมภาษณ์เจาะลึกเฉพาะรายบุคคลหรือแม้แต่การสัมภาษณ์สมาคมคนไทยเชื้อสายจีนต่าง ๆ มาวิเคราะห์ เรียบเรียงและสรุปผลการศึกษาให้งานวิจัยเรื่อง การศึกษาอาชีพของจีนในประเทศไทยเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนและสมบูรณ์

3.5 วิธีการศึกษา

3.5.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของคนจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยหรือคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแต่กำเนิดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการนำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือจากห้องสมุด เอกสารที่เกี่ยวข้อง ฐานข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.5.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย จากข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัยในรูปแบบของเอกสารจากหนังสือ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ หลังจากนั้นวิเคราะห์และประมวลผลว่าจังหวัดใดในประเทศไทยที่มีคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่ แล้วจึงเลือกจังหวัดเหล่านั้นในการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือก 1 - 2 จังหวัดต่อ 1 ภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและนครปฐมในภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์และเชียงรายในภาคเหนือ จังหวัดภูเก็ตในภาคใต้ และสุดท้ายจังหวัดชลบุรีในภาคตะวันออก เพื่อเป็นการกระจายความแตกต่างในด้านการประกอบอาชีพของชาวจีนแต่ละกลุ่ม แต่ละพื้นที่

3.5.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบอาชีพของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยในแต่ละพื้นที่ที่ว่ามี การประกอบอาชีพลักษณะใดบ้าง เพราะเหตุใดของชาวจีนแต่ละกลุ่ม แต่ละจังหวัด

3.5.4 ออกแบบบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะการประกอบอาชีพเพื่อออกภาคสนาม

3.5.5 ออกภาคสนาม ซึ่งการออกภาคสนามในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประวัติความเป็นมา ลักษณะการดำรงชีวิต ลักษณะการประกอบอาชีพโดยย่อของประชากรในพื้นที่นั้น ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพื่อเป็นพื้นฐานในการสัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนที่จะออกภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้ใช้บทสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์และมีการตั้งคำถามนอกเหนือจากบทสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการศึกษา การออกภาคสนามในแต่ละครั้งจะเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเฉพาะรายบุคคลหรือเป็นการสัมภาษณ์ตามสมาคมคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในแต่ละกลุ่มหรือทั้งสอง

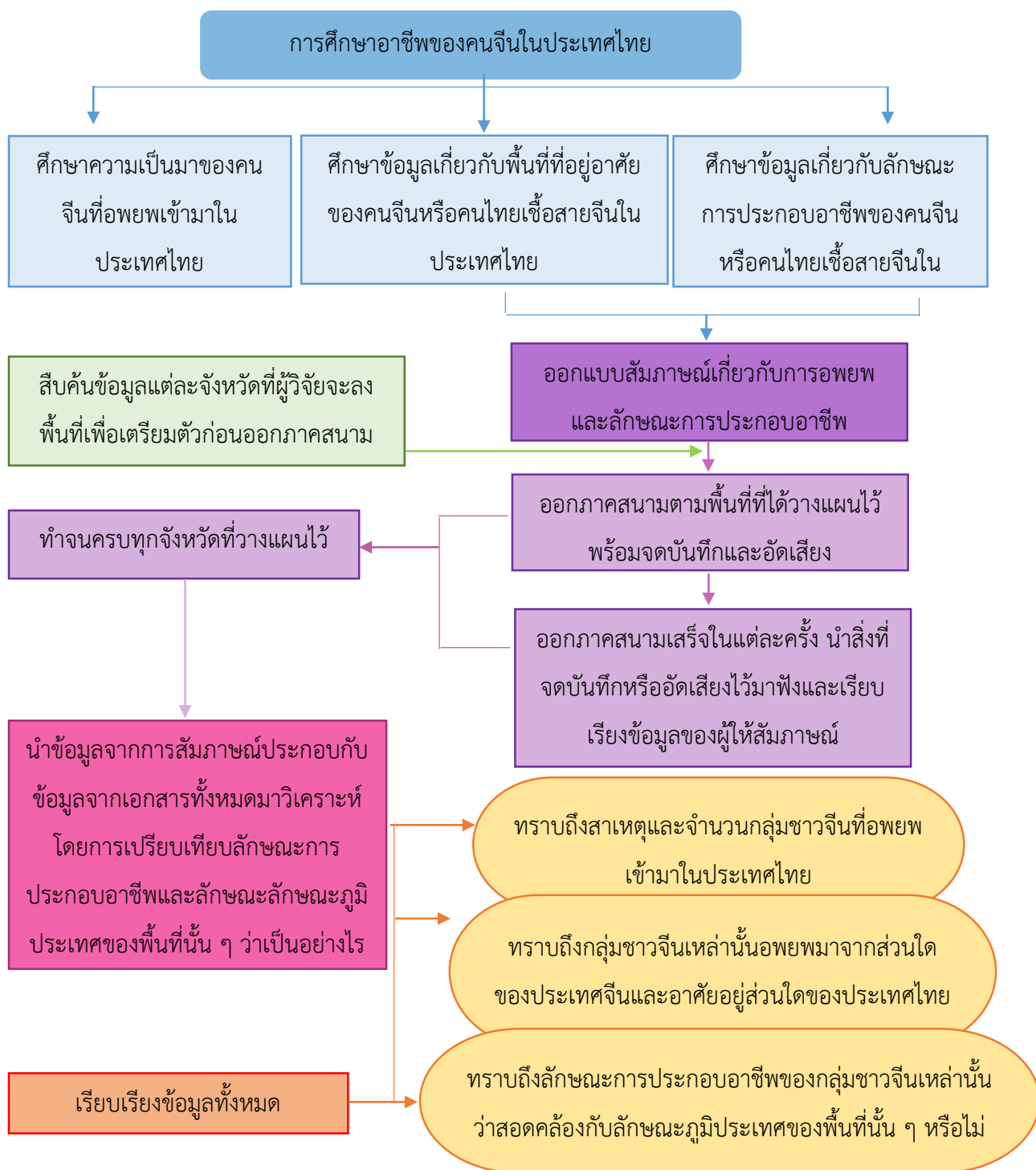
แบบ ขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่ผู้วิจัยไปลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเดินสำรวจก่อนจึงจะเลือกเข้าไปสัมภาษณ์ตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งการสัมภาษณ์เป็นการซักถามพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้การจดบันทึกและเครื่องบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูล

3.5.6 หลังจากออกภาคสนามในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะนำเครื่องบันทึกเสียงมาฟังอีกครั้งเพื่อจดบันทึกข้อมูล ลงในโปรแกรม Microsoft Word ตามคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยไม่มีการตัดแปลงใด ๆ แยกไว้ 1 ไฟล์ต่อ 1 คน และนำมารวมกันเป็นไฟล์เดียวของแต่ละพื้นที่ในภายหลังเมื่อฟังครบทุกท่านแล้ว

3.5.7 เมื่อออกภาคสนามครบทุกพื้นที่ตามที่ได้วางแผนไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงจะนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนทั้งหมดประกอบกับข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่ได้ศึกษาก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยมาวิเคราะห์ โดยการเปรียบเทียบลักษณะการประกอบอาชีพและลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่นั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร และอาชีพเหล่านั้นสอดคล้องกับลักษณะภูมิประเทศที่อยู่หรือไม่ ถ้าไม่ เพราะเหตุใดจึงเลือกประกอบอาชีพลักษณะนี้

3.5.8 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเอกสารทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงจะทำการเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมดให้อยู่ในรูปแบบของการวิจัย

3.6 กรอบการศึกษาและการวิเคราะห์

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวความคิดการศึกษาและวิเคราะห์ของงานวิจัยเรื่องการศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทย

3.7 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.7.1 โทรศัพท์มือถือ

3.7.2 คอมพิวเตอร์แล็ปท็อป

3.7.3 อินเทอร์เน็ต

3.7.4 เว็บเบราว์เซอร์

3.7.5 แบบสัมภาษณ์ ดัดแปลงจากนางสาวเบญจวรรณ ตั้งสุทธีวงษ์ สารนิพนธ์เรื่อง การตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช ตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3.7.6 โปรแกรม Microsoft Word 2013

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากในเอกสาร หนังสือและจากการลงพื้นที่หาข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งสรุปผลการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ สาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย เส้นทาง การอพยพของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย และการประกอบอาชีพของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย ว่าอาชีพเหล่านั้นเป็นทักษะเฉพาะที่มีมาดั้งเดิมตามอาชีพที่เคยทำขณะอยู่ที่ประเทศจีนหรือเป็นการประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่นั้น ๆ ในประเทศไทย

4.1 สาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย

ประเทศจีนถือว่าเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก แต่นอกจากในประเทศจีนแล้ว ยังมีคนจีนอีกจำนวนมากกระจัดกระจายไปตั้งถิ่นฐานตามแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น ประเทศไทย ซึ่งคนจีนเหล่านี้ได้อพยพจากประเทศของตนมาตั้งแต่นั้นในอดีต และยังมี การอพยพมาเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบัน

ในบันทึกประวัติศาสตร์กล่าวว่า คนจีนเริ่มเข้ามายังประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยหรืออยุธยาแล้ว ซึ่งชาวจีนที่อพยพเข้ามายังประเทศไทยในยุคแรกคือคนจีนที่พูดภาษากวางตุ้งและคนฮกเกี้ยน เนื่องจากมีเส้นทางเดินเรือระหว่างมณฑลกวางตุ้งในประเทศจีนและประเทศไทยในสมัยอยุธยาเพื่อค้าขายระหว่างกัน แต่เป็นการค้าขายที่ประเทศไทยมีลักษณะเหมือนเป็นตัวกลางทางการค้าระหว่างชาวตะวันตกและชาวจีน เนื่องจากชาวตะวันตกเข้ามาที่อยุธยาเพื่อหาซื้อสินค้าจากจีน และเอาสินค้าของชาวตะวันตกมาลงที่ประเทศไทยเพื่อนำไปขายต่อยังประเทศจีน หลังจากนั้นก็ขนของจากประเทศจีนกลับมายังประเทศไทย จึงทำให้มีบันทึกตั้งแต่ในสมัยอยุธยาแล้วว่ามีร่องรอยการเดินทางของชาวจีนเข้ามายังประเทศไทย มีบ้างที่อาศัยและค้าขายอยู่ในประเทศไทย แต่ก็เพียงส่วนน้อย เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นเพียงแค่การค้าขายและเดินทางไปมาระหว่างประเทศจีนและไทยเท่านั้น

การอพยพของชาวจีนนั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป มีทั้งการอพยพครั้งเล็กน้อยไปจนถึงการอพยพครั้งใหญ่ ๆ เช่น การอพยพในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 ระหว่างปี 1848 – 1888 บุคคลที่เป็นสาเหตุหนึ่งของการอพยพคือพระเจ้ากรุงรัตนโกสินทร์ (ค.ศ. 1735 - 1796) บุคคลสำคัญที่ทำให้เกิดยุคทองของราชวงศ์ชิง พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถในการปกครองบ้านเมืองและดูแลประชาชนเป็นอย่างดีจึงทำให้บ้านเมืองในขณะนั้นเจริญรุ่งเรืองและสงบสุข แต่ต่อมาพระเจ้าเฉียนหลงทรงทราบภาพประสิทธิภาพในการทำงานถดถอย จึงทำให้การความวุ่นวายในชนชั้นปกครองและทำให้ประชาชนไม่พอใจ เกิดความวุ่นวาย ความยากจนและข้าวยากหมากแพง ประชาชนต้องแย่งกันกิน และเนื่องจาก

เส้นทางทางทะเลเริ่มชัดเจนขึ้น จึงเป็นเหตุให้ชาวจีนต้องหาทางหนีออกจากประเทศกันเป็นจำนวนมาก ต่อมาในปี 1842 ประเทศจีนต้องเปิดเมืองท่าห้าเมืองให้ชาวตะวันตกเข้าไปทำมาหากิน อันเป็นผลมาจาก สงครามฝิ่นและสนธิสัญญานานกิง จึงเป็นการเพิ่มโอกาสให้ชาวจีนอพยพออกนอกประเทศได้ง่ายขึ้น แต่ก็ ยังถือว่าการอพยพเป็นเรื่องผิดกฎหมาย จนกระทั่งปี 1855 สนธิสัญญาเบาว์ริง และปี 1858 สนธิสัญญา เทียนสิน ประเทศจีนถูกบีบบังคับให้ยอมให้ชาวจีนออกไปค้าแรงงานนอกประเทศได้อย่างถูกกฎหมาย นับแต่นั้นจำนวนประชากรชาวจีนที่อพยพออกนอกประเทศก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ทั้งนี้ ยังมีการอพยพครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็คือหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและพรรคคอมมิวนิสต์ จีนเริ่มเข้ามายึดอำนาจการปกครอง ทำให้ประเทศจีนตกอยู่ในภาวะสงครามอย่างทารุณและเป็นเวลานาน ก่อให้เกิดความหวาดกลัวในรูปแบบการปกครองแบบใหม่ ชาวจีนจึงพยายามหนีออกนอกประเทศกัน อย่างจริงจังและมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกที่เป็นสาเหตุของการอพยพของชาวจีน เช่น การอพยพที่เป็นเกิด จากภัยธรรมชาติของชาวจีนแต่จิว เพราะพื้นที่อยู่อาศัยของชาวดัตช์ ถึงแม้จะเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ราบริมฝั่งและปากแม่น้ำทั้ง 5 สาย ซึ่งโดยทั่วไปฝนจะตกชุก ทำให้ทำการเกษตร ได้ผลดีมาก แต่มักเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ทั้งจากลม ฝน น้ำป่า น้ำท่วม น้ำทะเลล้น และยังมีปัญหาภัย แล้งอีกด้วย ประกอบกับการอพยพเข้ามายังประเทศไทยก็ยังถือเป็นเรื่องง่าย เพราะในสมัยนั้นประเทศจีน ได้มีการต่อเรือสำเภาเพื่อค้าขาย และในขณะเดียวกันประเทศไทยก็กำลังต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก จึงเป็นแรงจูงใจให้ชาวจีนจำนวนมากอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพในประเทศไทย

โดยสรุปแล้ว สาเหตุหลักที่คนจีนอพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยอย่างจริงจังจากประเทศของ ตนมานั้นมีหลายปัจจัย ซึ่งก็คือ ปัจจัยทางด้านการเมือง เนื่องจากประเทศจีนในสมัยนั้นเกิดความไม่สงบ ภายในประเทศ ความขัดแย้งในราชวงศ์ การรุกรานของราชวงศ์แมนจูที่ยึดครองประเทศจีนทั้งประเทศจน เป็นเหตุให้ชาวจีนต้องอพยพออกจากประเทศ การก่อจลาจล การเปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือปัจจัย ทางด้านสังคมที่ขาดแคลนอาหาร ที่อยู่ ไร้อาชีพจนต้องอพยพ และภัยธรรมชาติ แต่การอพยพทุกครั้งของ ชาวจีนจะเป็นไปไม่ได้เลยหากขาดเรือและเส้นทางเดินเรือที่ชัดเจน ซึ่งนั่นก็ถือว่าเป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ ทำให้การเดินทางอพยพของชาวจีนนั้นสำเร็จลุล่วง

4.2 เส้นทาง การอพยพของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

ชาวจีนที่อพยพส่วนมากเป็นชาวดัตช์ ฮกเกี้ยน กวางตุ้ง ฮากกา และไหหลำ ซึ่งพื้นที่ที่อยู่อาศัย ของชาวจีนเหล่านี้เป็นพื้นที่ที่อยู่ติดแม่น้ำ จึงมักเดินทางมาทางทะเล โดยใช้เรือสำเภาที่ค้าขายของชาวจีน ในสมัยนั้น ซึ่งในชาวจีนแต่ละกลุ่มก็มีเส้นทางที่แตกต่างกัน เช่น

เส้นทางการอพยพของชาวจีนฮกเกี้ยนมายังประเทศไทย ช่วงปลายสมัยอยุธยาถึงกรุงธนบุรี ชาวจีนฮกเกี้ยนเดินทางโดยเรือสำเภาจากท่าเรือเซี่ยเหมินผ่านมณฑลกว่างตุงและเกาะไหหลำ มาทางประเทศเวียดนามเข้าสู่อ่าวไทย ซึ่งชาวจีนฮกเกี้ยนส่วนหนึ่งขึ้นฝั่งและตั้งถิ่นฐานบริเวณหัวเมืองชายทะเลตั้งแต่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เช่น ตรวด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี เลยไปถึงฉะเชิงเทราและแถบที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และล่องเลียบฝั่งทะเลด้านตะวันออกของคาบสมุทรมลายูไปค้าขายกับภาคใต้ของไทย เช่น นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี แล้วเดินเรืออ้อมประเทศมาเลเซียผ่านสิงคโปร์ ช่องแคบมะละกาไปยังประเทศพม่าและอินเดีย นอกจากนี้ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยแล้วยังตั้งถิ่นฐานที่มาเลเซีย สิงคโปร์และอินโดนีเซียอีกด้วย และยังเดินทางอีกครั้งในสมัยตอนต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นการอพยพจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียมายังจังหวัดภูเก็ตของประเทศไทย โดยการอพยพครั้งนี้เป็นการโดยเรือยนต์ แล้วกระจายไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น ตรัง พังงา ระนอง แต่ก็ยังมีบางส่วนที่อพยพมาทางบกจากประเทศมาเลเซียเข้าสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และหลังจากนั้นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวจีนฮกเกี้ยนเริ่มอพยพเข้ามาในประเทศไทยน้อยลง แต่ก็ยังเดินทางโดยเรือเข้ามาทางฝั่งอ่าวไทยเช่นเดิม ดังแสดงในรูปเส้นทางการอพยพของชาวจีนฮกเกี้ยนต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 เส้นทางการอพยพของชาวจีนฮกเกี้ยนสู่ประเทศไทย

ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ Wikimedia (2562)

ส่วนเส้นทางการอพยพเข้ามายังประเทศไทยของชาวแต้จิ๋ว มี 2 ระลอก คือ สมัยแรกที่ท่าเรือจางหลิน ซึ่งเป็นจุดที่คนแต้จิ๋วใช้เป็นจุดลงเรือออกนอกประเทศ โดยเรือที่ใช้โดยสารจะทาหัวเรือด้วยสีแดง เรียกว่าเรือหัวแดง หรืออั้งเก้าจู้ง (紅頭船) ในภาษาแต้จิ๋ว เป็นการทาสีแดงบนหัวเรือเพื่อจำแนกเรือของแต่ละกลุ่ม ซึ่งสีแดงเป็นเรือของชาวแต้จิ๋ว และเพื่อการง่ายต่อการเก็บภาษีและการตรวจค้นกลางทะเล เรือหัวแดงนี้ใช้เพื่อการเดินทางค้าขายระหว่างจางหลินกับไทย ดังแสดงในรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 4.2 เรือหัวแดง

ที่มา: เว็บไซต์ oknation blog โดย chailasalle (2559)

โดยในปัจจุบันหากต้องการเห็นเรือหัวแดงที่มีต้นแบบมาจากเรือหัวแดงของชาวแต้จิ๋วก็สามารถรับชมได้ ณ ห้างสรรพสินค้าไอคอนสยามที่จัดแสดงพิพิธภัณฑ์ลอยน้ำ หรือที่เรียกว่าเรือสำเภาศรีมหาสมุทร ถือเป็นสัญลักษณ์แห่งความรุ่งเรืองที่มาพร้อมกับชาวจีนแต้จิ๋วอพยพในศตวรรษที่ 18 จากการถูกจารึกว่าเป็นเมืองท่าที่สำคัญในเส้นทางการค้านานาชาติ ดังแสดงในรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 4.3 เรือสำเภาศรีมหาสมุทร ณ ไอคอนสยาม

ที่มา: เว็บไซต์ thaipost (2561)

เนื่องจากเรือหัวแดงของชาวแต้จิ๋วแต่เดิมเป็นเพียงเรือบรรทุกสินค้าเท่านั้น ในช่วงการอพยพจึงได้เปลี่ยนจากการขนส่งสินค้ามาเป็นการอพยพคนมาตั้งถิ่นฐานยังประเทศไทยแทน และคนที่มาลงเรือออกนอกประเทศส่วนมากมักเป็นคนยากจน ซึ่งเรือที่โดยสารในสมัยนั้นเป็นเพียงแค่เรือสำเภาที่ต้องอาศัยแรงลมตะวันออกเฉียงเหนือพัดพาไป ซึ่งการเดินทางจะเริ่มประมาณเดือนกันยายนหรือตุลาคมของแต่ละปี โดยการเดินทางอพยพมาประเทศไทยในแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณหนึ่งเดือนครึ่ง และในสมัยต่อมาจึงเปิดท่าเรือใหม่ ซึ่งก็คือท่าเรือชัวเถา มีการสร้างเรือกลไฟแทนเรือสำเภา จึงทำให้บทบาทของท่าเรือจางหลินลดลงและทำให้การเดินทางของชาวแต้จิ๋วสู่ประเทศไทยจากท่าเรือจางหลินหมดไปเป็นที่สุด

เส้นทางการอพยพของชาวจีนกวางตุ้ง เนื่องจากในสมัยอยุธยาตั้งที่กล่าวไปข้างต้นว่าในสมัยนั้นมีเส้นทางเดินเรือระหว่างมณฑลกวางตุ้งในประเทศจีนและประเทศไทยในสมัยอยุธยาเพื่อค้าขายระหว่างกัน โดยการได้ทำการต่อเรือสำเภาในประเทศไทย หลังจากนั้นจึงไปจดทะเบียนที่มณฑลกวางตุ้งเพื่อให้ค้าขายสะดวกขึ้น โดยเรือจากประเทศจีนในสมัยนั้นจะเข้ามาจอดเทียบท่าที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา

นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางอพยพเข้ามายังประเทศไทยของชาวจีนไหหลำจากคุณคุณสมจริง ภูวนวิโรจน์ คณะกรรมการสมาคมไหหลำจังหวัดนครสวรรค์ โดยกล่าวว่า “คนไหหลำเดินทางมาทางเรือ บนเรือก็นั่งรวม ๆ กันมาหลายกลุ่มชาวจีน ลี้ภัยมา สมัยนั้นคือทิ้งครอบครัวมาเลย เลือฝืนหมอนใบจริง ๆ มาทางแม่น้ำ่าน แม่น้ำปิง หลังจากอพยพมาที่แรกทีไปเลยคือพะเยา มาทางเชียงแสน แต่เส้นที่ขึ้นต้นเลยก็คือพะเยา จะมีคนไหหลำอยู่เยอะมากก็คือที่ภูเก็ตและอำเภอแก้วแก้ว จังหวัดนครสวรรค์”

4.3 การประกอบอาชีพของคนจีนในประเทศไทย

ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ในสมัยอยุธยาไม่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพแต่เพียงในอยุธยาเท่านั้น แต่ยังมีกระจายไปยังส่วนอื่น ๆ ในประเทศไทยอีกด้วย ตามแต่ว่าลงเรือมาจากที่ไหนและไปขึ้นบกที่ท่าไหน แต่สามารถแบ่งออกมาได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ โดยรวมชาวจีนอพยพทั้งหมดแล้ว ซึ่งก็คือ บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลของอ่าวไทย โดยมีจันทบุรีเป็นศูนย์กลางอาชีพที่สำคัญ เช่น อาชีพปลูกพืชเศรษฐกิจตามเนินเขา การประมง ต่อเรือและหัตถกรรม ประกอบอาชีพแตกต่างกันตามความถนัด และในกรุงศรีอยุธยา เมืองหลวงในขณะนั้น ชาวจีนเข้ามาประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามความถนัด เช่น ค้าขาย ช่าง หมอและนักแสดง รวมไปถึงคนขายบริการ เจ้าหน้าที่เดินเรือและข้าราชการอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีชาวจีนที่กระจายออกไปอยู่ทางภาคใต้ที่มีศูนย์กลางที่ปัตตานี ซึ่งชาวจีนที่นั่นส่วนใหญ่จะทำเหมือง และเนื่องจากปัตตานีเป็นแหล่งชุมทางค้าขายใหญ่ทางใต้ จึงมีบันทึกว่าชาวจีนก็มีส่วนร่วมโดยการเป็นพ่อค้าหรือแม่กระทั่งโจรสลัดอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งแต่ในสมัยอยุธยานั้นก็เริ่มประกอบอาชีพที่ประเทศไทยกันบ้างแล้ว โดยมีหลากหลายอาชีพแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความถนัดของตนเอง บ้างก็เป็นส่วนหนึ่งของการเกษตร บ้างก็เป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจในยุคนั้น บ้างก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการของประเทศไทย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าชาวจีนที่อพยพเข้ามาประกอบอาชีพใดบ้างในประเทศไทย และการประกอบอาชีพเหล่านั้นเป็นทักษะเฉพาะที่มีมาดั้งเดิมตามอาชีพที่เคยทำขณะอยู่ที่ประเทศจีนหรือเป็นการประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่นั้น ๆ ในประเทศไทย และเพื่อวัตถุประสงค์ประสงค์ในข้อนี้ ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลตามจังหวัดต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีชาวจีนอาศัยอยู่จำนวนมาก เช่น กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดชลบุรี (พัทยาใต้) จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดเชียงราย (ดอยแม่สลอง) และจังหวัดภูเก็ต โดยการเลือกลงพื้นที่สัมภาษณ์ตามร้านค้าที่ตั้งอยู่ตามแนวถนน โดยสรุปความได้ว่าชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยนั้น มีทั้งผู้ที่ประกอบอาชีพตามลักษณะของภูมิประเทศในประเทศไทยและผู้ que เลือกประกอบอาชีพตามความถนัดของตนที่มีมาตั้งแต่อาศัยอยู่ ณ ประเทศจีน

ในแต่ละพื้นที่จะมีชาวจีนแต่ละกลุ่มอาศัยอยู่แตกต่างกันออกไป เช่น ในจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนยูนนานที่อพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยนายพลเจียงไคเช็ค และในจังหวัดอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดภูเก็ต โดยจังหวัด

เหล่านี้จะมีชาวจีนแต่ละกลุ่มอาศัยอยู่กระจัดกระจายกันออกไป แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นชาวจีนแต้จิ๋ว เป็นชาวจีนที่อาศัยอยู่มากที่สุดในแต่ละพื้นที่

4.3.1 กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 4.4 พื้นที่กรุงเทพมหานคร

ที่มา: เว็บไซต์ Wikipedia (2562)

จากภาพที่ 4.4 กรุงเทพมหานครถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก พื้นที่ส่วนมากในกรุงเทพมหานครเป็นที่ราบลุ่ม โดยกรุงเทพมหานครถือว่าเป็นศูนย์กลางการค้าและศูนย์กลางความก้าวหน้าของประเทศไทยในปัจจุบัน อันจะเห็นได้จากห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้าต่าง ๆ ที่มีมากมายในกรุงเทพมหานคร และศูนย์การค้าเหล่านั้น บางทีก็ได้รับการก่อตั้งขึ้นโดยชาวจีน เช่น ตลาดสำเพ็งและตลาดเยาวราช ที่มีชื่อเสียง นอกจากนี้จะเป็นศูนย์การค้าที่สำคัญแล้ว ยังแสดงถึงการรวมตัวกันของชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในกรุงเทพมหานคร แต่นอกจากตลาดสำเพ็งและตลาดเยาวราชแล้ว ยังมีอีกสถานที่ที่มีชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่มาก นั่นก็คือบางขุนนนท์

คนส่วนใหญ่อาจนึกไม่ถึงว่าบางขุนนนท์ก็มีชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน เพียงแต่ไม่ได้ถือว่าเป็นชุมชนชาวจีนเหมือนกับตลาดสำเพ็งและตลาดเยาวราช และสาเหตุที่บางขุนนนท์มีชาวจีนอาศัยอยู่เยอะนั้น เนื่องจากสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง (พ.ศ.2484 – 2488) ชาวจีนจำนวนมากอพยพจากฝั่งพระนครมาอาศัยในย่านธนบุรี เพราะปลอดภัยมากกว่าฝั่งพระนครที่เป็นที่อยู่อาศัยและสถานที่ทำงานของ

ชาวจีน เช่น สำเพ็ง เยวราช และราชวงศ์ ซึ่งในพื้นที่ย่านนั้นติดโรงไฟฟ้าวัดเลียบที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการทิ้งระเบิด แต่เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกในครั้งนั้น ชาวจีนบางส่วนก็ได้อพยพกลับไปยังฝั่งพระนครตามเดิม แต่ก็มีชาวจีนบางส่วนหันมาเช่าพื้นที่ทำสวนหรือเช่าบ้านเพื่อก่อตั้งธุรกิจของตนเอง เช่น โรงไม้ โรงสี ขายของจิปาถะ ขายกล้วยเดี่ยว ขายกาแฟ เปนตน แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว ชาวจีนนิยมขายเรือขายกล้วยเดี่ยวในคลองชักพระ ภายหลังจากที่ถนนบางขุนนนท์เจริญรุ่งเรืองขึ้นก็ได้ย้ายขึ้นมาขายบนบก ซึ่งทั้งสองข้างทางมีร้านกล้วยเดี่ยวจำนวนมาก และการที่ชาวจีนยึดอาชีพขายเรือขายกล้วยเดี่ยวเป็นหลัก เป็นเพราะชาวจีนเหล่านั้นมีความสามารถเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ผสมผสานกับการที่สภาพโดยรอบที่เป็นคลองในขณะนั้นเอื้ออำนวยให้เกิดธุรกิจลักษณะนี้ขึ้นมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกลงพื้นที่สัมภาษณ์คนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

โดยได้รับความร่วมมือจากเจ้าของร้านกล้วยเดี่ยวตำลึงนายอ้วน (ไม่ประสงค์ออกนาม) ชาวแต่จิว โดยให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ว่า “ย้ายเข้ามาอยู่ตั้งแต่ 70 – 80 ปีที่แล้ว คนจีนส่วนใหญ่เข้ามาขายเรือขายกล้วยเดี่ยว สูตรที่เอามาทำกล้วยเดี่ยวก็เอามาจากจีน นายอ้วนคือคนที่ขายเรือแรก ๆ อากงเป็นคนจีน เปิดร้านมาตั้งแต่ตอนนั้น ตอนนั้นขายเรือในคลองชักพระ”

ทั้งนี้ ยังได้รับความร่วมมือจากเจ้าของร้านกล้วยเดี่ยวเจี๋ย (ไม่ประสงค์ออกนาม) โดยให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ว่า “ย้ายจากลำไทรมาบางขุนนนท์ตอนปี 2516 ขายเดี่ยวเพราะว่าเป็นอาชีพที่ทำตั้งแต่ก่อนจะเข้ามาอยู่ที่บางขุนนนท์ ตอนแรกแม่ขายก่อน แต่ตอนนี้ลูกมาขายแทน”

ภาพที่ 4.5 ร้านซาลาเปาเซียงไฮ้

ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

จากภาพที่ 4.5 เจ้าของร้านซาลาเปาเชียงใหม่ (ไม่ประสงค์ออกนาม) ชาวจีนแต่ใจ ยังให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ว่า “ขายซาลาเปามา 5 ปีแล้ว ที่มาขายก็เพราะเห็นลู่ทางการเจริญเติบโตทางด้านนี้ก็เลยขาย จริงๆถ้าให้ไปขายส้มตำแล้วมันขายได้ก็จะขาย จริงๆก็จะทำทุกอาชีพที่มันทำได้แหละ คนที่มาจากเมืองจีนเขาก็ไม่ได้มีอาชีพอะไร แล้วเขาก็มาเริ่มทำอาชีพที่ไทย แต่เขาเอาวัฒนธรรมเมืองจีนมาเมืองไทย อย่างไหว้เจ้า เขาก็มีขายกระดาษไหว้เจ้า เขาก็เอามาขาย เพราะคนไทยไม่มีขาย”

นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากลุงยี ชาวจีนแคะ เจ้าของตึกให้เช่า โดยให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ว่า “จริง ๆ ย้ายมาจากฝั่งพระนคร มาอยู่ที่นี่ประมาณ 40 ปี ตั้งแต่ปี 2513 ตอนแรกก็ขายอาหาร เพราะมาถึงแรก ๆ มันยังไม่มีคนเยอะ ไม่มีอะไรก็กลับมา เมื่อก่อนบ้านลุงทำรองเท้า แล้วย้ายมาจากนู่นมานี่ก็ทำขายอาหาร ขายเดี่ยว ขายกาแฟ แล้วพอมีบ้าน มี 2 ห้อง เปิดให้เช่าห้องหนึ่ง ขายเดี่ยว ขายกาแฟก่อน แล้วก็ที่มีมันมีว่างก็ให้ขายผัก กับข้าว ให้เขาช่วย เป็นคนได้ แล้วก็สักพักหนึ่งคนได้ เขาก็ย้ายออกไป หลังจากนั้นลุงก็เลยมาขายกับข้าวหมดเลย ขายกับข้าว ขายกาแฟ ขายก๋วยเตี๋ยว พอมาลักผักก็เลิกขายเดี่ยว แล้วมาให้ขายหนม ให้เขามาขายแทน เหลือทำกับข้าวกับกาแฟ แล้วก็เลิกขายหมดเลย ให้เซเว่นมาเช่าแทน 20 กว่าปีแล้ว ช่วงเวลาประมาณ 25 ปีให้เซเว่นเช่า ช่วงปี 2513 - 2538 ก็ขายมาเรื่อย ๆ พอช่วงปี 2538 ก็ให้เซเว่นมาเช่าจนถึงวันนี้”

จากการลงพื้นที่กรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่ามีผู้ที่เลือกประกอบอาชีพตามความสามารถเดิม ตั้งแต่อยู่ที่จีน เช่น เจ้าของร้านก๋วยเตี๋ยวตำลึงนายอ้วนที่กล่าวว่านำสูตรมาจากจีนประกอบกับข้อมูลเกี่ยวกับบางขุนนนท์ที่อ้างว่าชาวจีนเลือกขายก๋วยเตี๋ยวเพราะเป็นความสามารถเดิม แต่ลักษณะพื้นที่ที่ประกอบอาชีพก็เป็นปัจจัยร่วมที่ทำให้ชาวจีนต่างพากันขายก๋วยเตี๋ยวเช่นกัน แต่ก็มีชาวจีนอีกกลุ่มหนึ่งที่กล่าวว่าปัจจัยที่ทำให้เลือกประกอบอาชีพนั้น ๆ เพราะมองเห็นช่องทางทำเงินจากธุรกิจนี้ ไม่ว่าจะประกอบธุรกิจอะไร ถ้าหากเรามองเห็นช่องทางต่อยอดและธุรกิจนั้นสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ก็ล้วนเลือกทำตาม ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมในขณะนั้นด้วย

4.3.2 จังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 4.6 พื้นที่จังหวัดนครปฐม

ที่มา: เว็บไซต์ Wikipedia (2562)

จากภาพที่ 4.6 นครปฐมก็ถือว่าเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มาชาวจีนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอำเภอนครชัยศรี ในจังหวัดนครปฐม เนื่องจากในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ระหว่างรัชกาลที่ 2 – 5 บริเวณนครชัยศรีเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลักและอยู่ไม่ไกลจากทะเล จึงเป็นเส้นทางอพยพที่สะดวกของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในสมัยนั้น เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วชาวจีนจะอาศัยการเดินทางเรือ เมืองที่อยู่ติดริมแม่น้ำจึงเป็นสถานที่นิยมของชาวจีนอพยพ ทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การประกอบอาชีพ นอกจากนี้นครปฐมยังเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยอีกด้วย ชาวจีนจึงนิยมมาตั้งหลักแหล่งเพื่อทำการค้า โดยเฉพาะภายหลังเมื่อเริ่มมีรถไฟสายใต้ วิ่งผ่านไปสู่จังหวัดและหัวเมืองใกล้เคียง ความนิยมในการอพยพมาตั้งหลักแหล่งประกอบอาชีพยิ่งทวีเพิ่มมากยิ่งขึ้น จึงทำให้นครปฐมเป็นชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

ถึงแม้อำเภอนครชัยศรีจะเป็นจุดที่มีประวัติศาสตร์อ้างอิงการอพยพของชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ในอำเภอเมืองนครปฐมก็มีชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน โดยสามารถเห็นได้จากการตั้งศาลเจ้าและสมาคมชาวจีนที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวและรวมตัวกัน อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ในระแวกพระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็นตลาดที่เป็น

ศูนย์กลางทางการค้าของอำเภอเมืองนครปฐม โดยจากการลงพื้นที่สำรวจก็พบว่ามีย่านค้าส่วนใหญ่ใน
 ระแวกพระปฐมเจดีย์ต่างก็เป็นร้านค้าของชาวจีน เช่น ร้านทอง ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายของชำ
 ร้านขายของไหว้เจ้า ร้านขายขนมเปียะ ร้านขายไข่ไก่และลูกเจี๊ยบ ต่างก็ล้วนแล้วแต่มีชาวจีนเป็นเจ้าของ
 ธุรกิจด้วยกันทั้งสิ้น

ภาพที่ 4.7 ร้านเชียงใหม่ ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า

ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

จากภาพที่ 4.7 เจ้าของร้านเชียงใหม่ ชาวจีนแต่จิว ซึ่งเป็นร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ให้สัมภาษณ์
 เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2562 ว่า “ที่เลือกทำอาชีพนี้เพราะไม่มีอะไรจะทำ ไม่ได้ทำอาชีพนี้ตั้งแต่แรก
 เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ แต่อยู่ตรงนี้ตั้งแต่แรกแล้ว อาชีพก็เปลี่ยนไปตามความเหมาะสม เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ
 จนกว่าจะอยู่ได้”

ภาพที่ 4.8 ร้านชัยวิวัฒน์แอร์

ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

และจากภาพที่ 4.8 เจ้าของร้านชัยวิวัฒน์แอร์ ชาวจีนแต่จีว ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2562 ว่า “ทำอาชีพนี้เพราะเดินตามพ่อแม่ พ่อแม่เมื่อก่อนทำผ้าใบ แล้วพอมีครอบครัวแต่งงานกับสามีก็มาเปิดธุรกิจส่วนตัว เริ่มจากร้านเล็ก ๆ ใต้เต้ามา คุณแม่เป็นคนจีน พอมาแล้วก็มาตั้งร้านที่นี่ที่แรกเลย แล้วก็ทำหอพักด้วย คริสตัลวิลล์ แต่ให้ลูกสาวดูแลอยู่”

จากการลงพื้นที่จะเห็นได้ว่าชาวจีนในจังหวัดนครปฐมมักจะเลือกประกอบอาชีพอะไรก็ตามที่เห็นว่า มีช่องทางทำเงินในสมัยนั้นและสามารถต่อยอดได้ บ้างก็ไม่ทราบสาเหตุว่าเหตุใดจึงเลือกประกอบอาชีพนั้น ๆ เพียงแต่เลือกทำธุรกิจนี้เพราะสานต่อพ่อแม่ แต่นอกจากการเลือกประกอบธุรกิจเหล่านี้แล้ว ยังมีธุรกิจอื่นอีกที่เลือกทำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในพื้นที่บริเวณนั้น นั่นก็คือธุรกิจหอพัก เพราะจังหวัดนครปฐมประกอบไปด้วยมหาวิทยาลัยหลายแห่ง การเปิดหอพักเพื่อให้เหล่าอาจารย์และนักศึกษา มาเช่าพักอาศัยจึงถือว่าเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่ถือว่ามั่นคง เพราะมีนักศึกษาเข้าออกในทุกปี

4.3.3 จังหวัดชลบุรี (พัทยาใต้)

ภาพที่ 4.9 พื้นที่จังหวัดชลบุรี

ที่มา: เว็บไซต์ Wikipedia (2562)

จากภาพที่ 4.9 จังหวัดชลบุรีมีลักษณะภูมิประเทศที่ผสมผสานกัน 5 แบบ ทั้งที่ราบลูกคลื่นและเนินเขา ที่ราบชายฝั่งทะเล ที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง พื้นที่สูงชันและภูเขา รวมถึงเกาะน้อยใหญ่อีกมากมาย และยังถือว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบของชายหาดและทะเลที่เป็นที่นิยมอย่างมาก จึงมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเยอะ ไม่ว่าจะเป็นชาวตะวันตกหรือชาวตะวันออก เช่น ชาวจีน ดังนั้นการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของผู้คนในจังหวัดชลบุรีจึงเป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวมากกว่า เช่น เปิดโรงแรม ร้านอาหาร เปิดให้เช่าจักรยานยนต์ หรือขายของทั่วไป ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าธุรกิจเหล่านี้เป็นไปเพื่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีน เพราะว่าทุกร้านที่เปิดให้บริการจะมีตัวหนังสือภาษาจีนเสมอ แต่ก็มีบ้างที่ไม่ได้เป็นธุรกิจที่ไม่เปิดเพื่ออำนวยความสะดวกเบื้องต้นของนักท่องเที่ยว เช่น ร้านทอง ซึ่งร้านทองเหล่านี้ที่เจ้าของร้านจะเป็นคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิว ผู้วิจัยทราบเพียงว่าธุรกิจร้านทองส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นของคนจีนทั้งสิ้น จากการเข้าสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้นและนอกจากนี้ยังมีร้านอาหารที่มีเจ้าของร้านเป็นคนจีนแต่จิวอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากคุณธวัชชัย ชาวจีนแต่จิว เจ้าของร้านอาหารและซักรีดของคอนโดแห่งหนึ่ง ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2562 ว่า “ตอนแรกที่มาอยู่ที่นี้แค่มาช่วยพี่ชายดูแลคอนโดและขายของทั่วไปได้คอนโด ขายน้ำ ขายขนม แต่ภายหลังพอเริ่มสร้างตัวได้ก็เลย

เปิดร้านอาหารกับร้านซักรีดได้คอนโด ที่เปิดร้านอาหารเพราะทำอาหารได้ ทำอาหารอร่อย ร้านอาหารที่เปิดส่วนมากขายฝรั่ง เพราะนักท่องเที่ยวเยอะ ส่วนใหญ่รายได้จะมาจากนักท่องเที่ยวเป็นหลัก แล้วที่เปิดร้านซักรีดก็เพราะว่าได้เงินดี อีกอย่างต้นทุนไม่เยอะใช้แรงงานเป็นหลัก แล้วพ็ทยาเป็นเมืองท่องเที่ยว แถวนี้นี่ไม่ค่อยมีร้านซักรีดเลยเลือกเปิดร้านซักรีด คนที่อยู่คอนโดก็มาใช้บริการ”

จะเห็นได้ว่าคนในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนมักจะเลือกประกอบอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากกว่า จึงวิเคราะห์ได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชลบุรีด้วย เนื่องจากภูมิประเทศของจังหวัดชลบุรีเป็นลักษณะชายทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว การประกอบอาชีพต่าง ๆ ก็ถือว่าเป็นตัวสนับสนุนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเหล่านั้น เพื่อความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตของนักท่องเที่ยว

4.3.4 จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ 4.10 พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

ที่มา: เว็บไซต์ Wikipedia (2562)

จากภาพที่ 4.10 จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีชาวจีนอยู่ถึง 5 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ชาวจีนแต้จิ๋ว ชาวจีนฮกเกี้ยน ชาวจีนกวางตุ้ง ชาวจีนไหหลำและชาวจีนฮากกา เนื่องจากในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทำสนธิสัญญาเบาว์ริงจึงก่อให้เกิดการค้าเสรีนิยมขึ้น คนจีนจึงอพยพเข้ามาขายแรงงานและประกอบการค้าในนครสวรรค์มากขึ้น เป็นผลให้จังหวัดนครสวรรค์กลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่สำคัญหรือที่เรียกว่า

ตลาดปากน้ำโพ และด้วยปัจจัยที่ว่านครสวรรค์เป็นประตูสู่ภาคเหนือ และยังเป็นต้นธารของแม่น้ำเจ้าพระยาที่เป็นแม่น้ำสายเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยในอดีตอีกด้วย โดยเฉพาะข้าว ไม้สัก โรงสี บริษัทค้าไม้ โรงเลื่อย โรงน้ำแข็งและโกดังสินค้าต่าง ๆ จึงทำให้มีพ่อค้าคนจีนมาทำการค้าเป็นจำนวนมากตั้งแต่ในอดีต และในทุกวันนี้ นครสวรรค์ก็ยังเป็นจังหวัดที่มีคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่และสืบทอดกิจการของเหล่าบรรพบุรุษเป็นจำนวนมากจังหวัดหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นชาวจีนแต่จิ๋ว ไทหล่า ฮากกา ฮกเกี้ยน หรือกวางตุ้ง เห็นได้จากการที่ในปัจจุบันร้านค้าร้อยละ 70 – 80 ในตัวเมืองนครสวรรค์ก็ยังสืบทอดกิจการของชาวจีน

จากการสำรวจจะเห็นได้ว่าจังหวัดนครสวรรค์จะมีการตั้งชมรมของกลุ่มชาวจีนต่าง ๆ เพื่อรวมตัวกันทำกิจกรรม และเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเทศกาลตรุษจีนของจังหวัดนครสวรรค์จัดว่าเป็นเทศกาลที่ยิ่งใหญ่เทศกาลหนึ่งในประเทศไทย กลุ่มชาวจีนแต่ละกลุ่มจะมีการดำเนินงานกิจกรรมในส่วนของตนเอง เช่น การเซตสิงโต ที่จะมีการแบ่งเป็นคณะของแต่ละกลุ่มชาวจีนแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นคณะเซตเสือ ไทหล่า คณะเซตสิงโตฮกเกี้ยน คณะเซตสิงโตกวางตุ้ง คณะเซตสิงโตฮากกาและการแสดงรำถ้วย ไทหล่า นอกจากนี้ยังสามารถบอกได้ว่าจังหวัดนครสวรรค์ยังมีการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีและการปฏิบัติของชาวจีนต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน และเป็นการบ่งบอกอีกด้วยว่าคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดนั้นมีจำนวนไม่น้อยเลยทีเดียว ทั้งยังสามารถสัมผัสบรรยากาศความเป็นอยู่ของชุมชนชาวจีนได้อย่างลึกซึ้ง เพราะในงานเทศกาลตรุษจีนที่จัดขึ้นแต่ละปีจะมีการแห่เจ้า การแสดงจากคณะกลุ่มชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มภาษา การไหว้เจ้า การแห่มังกรและการคัดเลือกเจ้าแม่กวนอิมการเดินขบวนแห่กลางวันและกลางคืนที่ร่วมมือกันจัดขึ้นโดยชาวจีนทุกกลุ่มภาษาในจังหวัดนครสวรรค์ที่เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตสมัยยังอยู่ ณ ประเทศจีน เพื่อเป็นการรักษาประเพณีและบอกให้ทราบถึงการมีอยู่ของคนจีนในจังหวัดนี้จึงเกิดการจัดเทศกาลตรุษจีนขึ้นมา ดังแสดงในรูปแบบแสดงการรวมกลุ่มของชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มของจังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

ภาพที่ 4.11 ป้ายการแสดงร่วมของกลุ่มชาวจีนทั้ง 5 กลุ่มในจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

จากการสำรวจร้านค้าส่วนใหญ่ในตัวเมืองนครสวรรค์หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าปากน้ำโพ ก็ล้วนแล้วแต่เป็นร้านของคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีน สังเกตได้จากชื่อร้านค้าจะเป็นตัวอักษรจีนกันทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นร้านขายอะไหล่ ร้านขายอุปกรณ์ช่าง ร้านขายสมุนไพรจีน ร้านขายของทั่วไป ร้านเบเกอรี่ ร้านทองหรือร้านขายเครื่องตีและอาหาร เช่น ร้านกาแฟเฮียหยู ร้านข้าวต้มนายเจือ ร้านก๋วยเตี๋ยวเย็นตาโฟเฮียไข่ว ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยสมบูรณ์ (公司和两曹成泰)

ภาพที่ 4.12 หน้าร้านห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยสมบูรณ์ของคุณณัฐ อัครรัตน์
ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

จากภาพที่ 4.12 คุณณัฐ อัครรัตน์ ชาวจีนแต่จิว เจ้าของร้านห้างหุ้นส่วนจำกัด นครสวรรค์ไทยสมบูรณ์ เป็นร้านขายอุปกรณ์เครื่องจักรกลทางการเกษตรและเครื่องปั๊มทุกชนิด ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2562 ว่า “อยู่ที่นี้มาตั้งแต่เกิด ประกอบอาชีพนี้ตั้งแต่ดั้งเดิมสมัยอาทง อาม่าเขาอพยพมาจากเมืองจีน มาอยู่นครสวรรค์เป็นที่แรกเลย แล้วก็มาจับธุรกิจประเภทนี้ก็เลยสืบทอดมาตั้งแต่ตอนนั้น เป็นรุ่น ๆ ไม่ได้ทำเพราะว่าเป็นความเชี่ยวชาญอะไร เอาว่าเขาคงเห็นโอกาสมากกว่าว่า ณ ช่วงนั้นภาคเกษตรมันก็มีอนาคต มีคนซื้อ มีกำลังซื้อเขาก็มาซื้อกัน รุ่นที่อพยพเข้ามาก็คือรุ่นอาทง อาม่า ส่วนคนไทยเชื้อสายจีนคนอื่นก็รู้จัก อยู่ในตลาดเหมือนกัน มาอยู่ในนครสวรรค์ก็ไม่ได้คิดว่าเรามาจากจีนกลุ่มไหน เพราะยังไงเราก็เป็นคนจีนที่มาอยู่นครสวรรค์เหมือนกัน แต่เรื่องการประกอบอาชีพของชาวจีนคนอื่นหรือกลุ่มอื่นมันก็พูดยาก เพราะมันก็ไม่เหมือนกัน ไม่ใช่ว่าอยู่กลุ่มเดียวกันจะทำเหมือนกัน มันก็ขึ้นอยู่กับสถานภาพของแต่ละคน ไม่ต้องไป stereotype ว่ามันจะต้องเป็นอย่างนู้นอย่างนี้”

ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือจากคุณวรรณพร งามวัฒนาเจริญ ชาวจีนแต่จิว เจ้าของร้านขายของชำและเย็บเสื้อผ้าอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2562 ว่า “เป็นคนแต่จิว อพยพมาจากฮั่วเถา แต่เป็นรุ่นอาม่านะ ถ้ารุ่นเราก็เกิดที่ไทยนี้แหละ มาจากฮั่วเถาแล้วก็มาลงเรือที่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นก็ย้ายไปอยู่อยุธยา สุพรรณบุรี จนสุดท้ายก็มาลงหลักที่พยุหะฯ ถ้านับอาม่าที่ย้ายเข้ามาอยู่ที่นี่ก็ 70 กว่าปีละ” และยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพิ่มเติมอีกว่า

“สมัยอยู่จีนก็ทำนา เพราะในสมัยนั้นเงินเขาให้ทำนากัน มันเป็นคอมมิวนิสต์ มาไทยแรก ๆ ก็ทำนา แต่หลัง ๆ มากี่มาเย็บเสื้อผ้า เราเย็บได้อยู่แล้ว อีกอย่างมันไม่ต้องลงทุนเยอะ ก็สบายเลย”

คุณกรรณิการ์ ตีอ่วม ชาวจีนแต่จิว เจ้าของร้านขายชำ ของไหว้เจ้าและกงเต็กที่อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2562 เกี่ยวกับการอพยพและการประกอบอาชีพว่า “ตั้งแต่ย้ายมาจากจีนก็มาอยู่ที่ตากลีเลย แล้วก็มาขายของ ที่อยู่มันเป็นตลาด มีคนจีนเยอะก็เลยขายพวกของไหว้เจ้า กงเต็ก ไม่ได้เชี่ยวชาญอะไร ช่วงนั้นที่เริ่มทำก็เพราะมันมองเห็นช่องทางที่ไปต่อได้ก็เลยทำ ของก็ไปรับเขามาจากกรุงเทพฯ หาไม่ง่ายแต่กำไรที่ได้มันคุ้ม”

และคุณรัฐธนนท์ บารมีศิริสมบัติ ชาวไทยเชื้อสายจีนไหหลำ ลูกชายเจ้าของโรงสีสมพรวัฒนาที่อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2562 ว่า “รุ่นที่อพยพมาก็เป็นรุ่นทวดแล้ว อพยพมาจากตอนใต้ของจีน มาอยู่ที่นครสวรรค์เป็นที่แรกเลย ตอนแรกที่อพยพเข้ามาก็เป็นช่างไม้ก่อน เพราะตอนที่อยู่จีนก็ถนัดเรื่องการต่อเรืออยู่แล้ว มาเป็นช่างไม้ที่นี้ก็ง่ายหน่อย เพราะเคยทำมาก่อน หลังจากนั้นก็มารับตัดเสื้อ สุดท้ายถึงมาเป็นพ่อค้าข้าว ทำโรงสีจนถึงทุกวันนี้ ที่เลือกทำโรงสีก็เพราะมีประสบการณ์ด้านนี้มาก่อนเหมือนกัน สมัยอยู่จีนก็ทำกินกันเองอยู่แล้ว แล้วพื้นที่บริเวณนี้ก็เป็นแหล่งปลูกข้าวด้วย มีเกษตรกรทำนาเยอะ”

ภาพที่ 4.13 คุณสมจริง ภูวนวิโรจน์ คณะกรรมการสมาคมไหหลำนครสวรรค์
ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

ภาพที่ 4.14 สมาคมไหหลำนครสวรรค์

ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือจากคุณสมจริง ภูวนวิโรจน์ ในภาพที่ 4.13 คณะกรรมการสมาคมไหหลำจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพที่ 4.14 และเป็นผู้ควบคุมการแสดงรำด้วยเงินไหหลำ ที่นอกจากจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางอพยพของชาวไหหลำไปแล้วในช่วงต้น ยังให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2562 เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานอีกด้วยว่า “ตอนนี้ด้วยความเจริญของเกาะไหหลำ เขาก็ส่งเครื่องบินมารับคนไทยเชื้อสายเงินไหหลำที่อยู่ตะเภาให้กับไปสักการะ ไปเที่ยวบ้าน แต่ก็ให้กลับไปเที่ยวอย่างเดียว ไม่ได้กลับไปอยู่ เดี๋ยวนี้ทุกพื้นที่ของเกาะไหหลำถือว่าเจริญมาก มาอยู่ที่นี้กันก็ป็นร้อยปีแล้ว เพราะศาลเจ้าที่เป็นที่นับถือของชาวไหหลำก็อายุมากกว่า 150 ปีแล้ว แต่ก็มีคนเงินไหหลำมาอยู่ก่อนหน้านั้นอีก มากกว่า 150 ปี แต่สมาคมเพิ่งตั้งมาเมื่อพ.ศ.2552 ทุกวันนี้ชาวเงินไหหลำก็ยังพูดภาษาเงินไหหลำอยู่ เวลาคนไหหลำตั้งถิ่นฐานก็มักจะตั้งถิ่นฐานอยู่ริมน้ำ เมืองที่เจริญ ๆ ที่อยู่ริมน้ำ เพราะตอนเราอยู่ที่จีนเราก็อยู่เป็นเกาะ อยู่กับน้ำเหมือนกัน”

และยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพคนชาวเงินไหหลำว่า “ส่วนใหญ่ก็ประกอบอาชีพช่างไม้ ช่างต่อเรือ ร้านเสื้อผ้า ขายข้าวมันไก่ โรงสี ธุรกิจโรงแรมและโรงงานผลิตวัสดุต่าง ๆ ที่คนไทยทำโรงสีกันเยอะเพราะเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ สร้างความเจริญให้เมืองนั้น ๆ ส่วนข้าวมันไก่ที่ทำกันมาเพราะว่าข้าวมันไก่เป็นอาหารขึ้นชื่อของคนไหหลำ เป็นสูตรสำเร็จของคนไหหลำตั้งแต่อยู่ที่เมืองจีนแล้ว เพราะไหหลำเป็นเมืองสร้างไก่ อยู่กับต้นมะพร้าว อยู่เป็นหมู่เกาะ ก็สร้างอาชีพสร้างอาหารให้ทุกคนอยู่ได้ด้วยตัวเอง เวลาคนไหหลำตั้งถิ่นฐานก็มักจะตั้งถิ่นฐานอยู่ริมน้ำ เมืองที่เจริญ ๆ ที่อยู่ริมน้ำ”

จากการลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าเป็นจังหวัดที่ถือว่ามีชาวจีนเป็นจำนวนมากและหลากหลายที่สุดในประเทศไทยจังหวัดหนึ่ง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ติดแม่น้ำ มีแม่น้ำเจ้าพระยาที่เป็นแม่น้ำ 4 สายรวมกัน ซึ่งก็คือแม่น้ำปิง วัง ยมและน่าน ที่เป็นเส้นทางการคมนาคมทางน้ำที่สะดวกและง่ายต่อชาวจีนที่เดินทางมาทางเรือ และชาวจีนทั้ง 5 ภาษาต่างก็เข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพกระจายกันอยู่ทั่วจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งการประกอบอาชีพแต่ละอย่างนั้น บ้างก็มาจากความสามารถเดิมที่มีสะสมมาตั้งแต่อาศัยอยู่เมืองจีน เช่น ชาวไหหลำ ที่นำสูตรข้าวมันไก่มาต่อยอดที่ประเทศไทย ทั้งยังมีอาชีพช่างไม้ที่เป็นการส่งเสริมประสบการณ์การต่อเรือสมัยอาศัยอยู่ที่ประเทศจีน นอกจากนี้ยังมีอีกจำนวนหนึ่ง que เลือกประกอบอาชีพเพราะว่ามองเห็นช่องทางทางเศรษฐกิจได้จากอาชีพนี้ จึงเลือกทำมาจนถึงปัจจุบัน

4.3.5 จังหวัดเชียงราย (ดอยแม่สลอง)

ภาพที่ 4.15 พื้นที่จังหวัดเชียงราย

ที่มา: เว็บไซต์ Wikipedia (2562)

จากภาพที่ 4.15 จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ในจังหวัดเชียงราย โดยเลือกสัมภาษณ์เฉพาะในพื้นที่ดอยแม่สลอง พบว่าดอยแม่สลอง ตำบลแม่สลองนอก จังหวัดเชียงรายมีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีเทือกเขาสลับซับซ้อน และมีที่ราบระหว่างเชิงเขา และชาวจีนที่อยู่บนดอยแม่สลองนั้น ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนยูนนาน ซึ่งเป็นชาวจีนยูนนานโดยกำเนิด เคยอาศัยอยู่ที่เมืองจีนมาก่อน หลังจากนั้นจึงอพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยหลังสงครามของอดีตคณะชาติเจียง ไคเช็คเป็นต้นมา แต่ก็ยังมีชาวจีนกลุ่มอื่น ๆ

อีก เช่น ชาวจีนสิบสองปันนาและชาวจีนไตห้วน ซึ่งอาชีพโดยหลักของชาวจีนบนดอยแม่สลองคือการทำไร่ชาหรือร้านขายชา ขายผลไม้ โดยที่บางท่านมีไร่ชาเป็นของตนเองหรือของใคร่จัก และเหตุผลที่ประกอบอาชีพทำไร่ชาหรือร้านขายชาก็เพราะว่าพื้นที่บนดอยแม่สลองนั้นเหมาะแก่การปลูกชา เป็นพื้นที่บนดอยที่มีอากาศค่อนข้างเย็น แต่บางท่านก็ทำอาชีพที่แตกต่างกันไป เช่น ขายเครื่องประดับและสอนหนังสือ ซึ่งบนดอยแม่สลองจะมีโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนเป็นภาษาจีน คือโรงเรียนหัวซิง ดังเห็นได้จากสัมภาษณ์

ภาพที่ 4.16 หน้าร้านขายเครื่องประดับของคุณภา คำสิง
ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

ภาพที่ 4.17 บริเวณร้านเครื่องประดับของคุณภา คำสิง
ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

จากภาพที่ 4.16 และ 4.17 คุณภา คำสิง ชาวจีนใต้หวัน เจ้าของร้านเครื่องประดับ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2561 ว่า “ถ้าสัมภาษณ์คนหนึ่งแล้วก็เหมือนได้ข้อมูลเยอะ เพราะส่วนมากขายชา ผลไม้ หลาย ๆ อย่าง แต่ในตอนแรกไม่ได้เงินเยอะมาก หลัง ๆ เป็นเพราะมีการช่วยเหลือจากพระเทพฯ ท่านสนับสนุนดอยแม่สลองจนที่มีชื่อเสียงขึ้นมา คนก็เลยมาซื้อชาเยอะ ทั้งยังมีการช่วยเหลือจากรัฐบาลจีนใต้หวันอีกด้วย”

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นคุณภา คำสิงไม่ได้ประกอบอาชีพทำไร่ชาหรือขายชาเหมือนกับชาวจีนท่านอื่นบนดอยแม่สลอง แต่คุณภาประกอบอาชีพขายกำไลและเครื่องประดับ โดยให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า “ทำอาชีพนี้ ไม่ใช่เราไม่เป็น ไม่รู้เรื่อง เป็นมาแล้ว พอมีกิจการเขาล้มละลาย เขาเลยแข่งต่อ วาง ๆ แล้วมาให้เราช่วยขาย เป็นอย่างนี้เกิดขึ้นมา ไม่ใช่ว่าตั้งใจมาขาย เป็นเหมือนช่วยเพื่อน ก็เลยค่อย ๆ เป็นแบบนี้” โดยที่ก่อนหน้านี้จะย้ายมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย คุณภาเป็นเพียงพนักงานออฟฟิศที่ไต้หวัน โดยให้สัมภาษณ์ว่า “ก่อนหน้านี้ไม่ได้ทำอะไร เรียนหนังสือ จบมหาวิทยาลัย เข้าทำงานออฟฟิศ เจอแฟน แล้วแฟนเป็นคนที่นี่ก็แต่งงานแล้วย้ายมา ปลุกชาที่ดอยแม่สลองเหมือนกัน แต่แฟนเป็นคนไทย”

ภาพที่ 4.18 บริเวณหน้าร้านขายชาและคุณนาทอ ราหู
ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

ส่วนคุณนาทอ ราหู ชาวจีนสิบสองปันนา จากภาพที่ 4.18 ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2561 เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของตนเองว่า “ขายชา มีร้านเป็นของตนเอง ขายชามาประมาณ 10 กว่าปีแล้ว มีไร่ชาเป็นตนเองและมีของพี่สาวด้วย อยู่บนดอยแม่สลองนี้เลย แต่ตอนแรกที่ย้ายมาที่นี่ เคยสอนหนังสือมาก่อน สอนที่โรงเรียนหัวซิง เป็นโรงเรียนใหญ่” และยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าที่เลือกทำอาชีพนี้เพราะมีเพื่อนทำมาก่อนอยู่แล้ว ซึ่งตอนก่อนหน้านี้ที่อาศัยอยู่ ณ ประเทศจีน คุณนาทอยังไม่ได้ประกอบอาชีพ เพราะยังเรียนหนังสืออยู่ ตั้งแต่ย้ายมาที่ดอยแม่สลองประมาณ 30 ปีแล้วก็ประกอบอาชีพเพียง 2 อาชีพ ซึ่งก็คือคุณครูและร้านขายชา”

ภาพที่ 4.19 ร้านขายชาเหยาเหยา

ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

นอกจากนี้ คุณเจ้าของร้านชาเหยาเหยา จากภาพที่ 4.19 (ไม่ประสงค์ออกนาม) ชาวจีนยูนนาน ยังได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2561 อีกว่า “มาอยู่ที่ดอยแม่สลอง 50 ปี ทำอาชีพขายชา ขายผลไม้แห้ง เพราะว่าที่นี่ปลูกชา ปลูกผลไม้ ผลไม้ถ้าเอามาสดก็ไม่มีคนมาซื้อ มันจะเสีย ก็เลยเอาไปอบแห้งแล้วเอามาขาย ผลไม้ของที่นี่ ที่อื่นจะไม่มี” ซึ่งก่อนหน้านี้ขณะที่ยังอาศัยอยู่ ณ ประเทศจีน คุณเจ้าของร้านชาเหยาเหยาก็ยังไม่ได้ประกอบอาชีพเช่นเดียวกับคุณนาทอ เนื่องจากอายุยังน้อย

และคุณองอาจ พิพิชพงษ์สูง ชาวไทยเชื้อสายจีนยูนนาน อาจารย์โรงเรียนหัวซิง ได้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2561 เกี่ยวกับอาชีพของคุณพ่อและคุณแม่ของตนสมัยยังอาศัยอยู่ ณ ประเทศจีนว่า “ก็ปลูกไร่ปลูกนา ค้าขายเหมือนกับอยู่ที่นี้เลย ค้าขาย ทำนา ทำไร่ เพราะมีลักษณะภูมิประเทศคล้าย ๆ กัน”

ภาพที่ 4.20 โรงเรียนหัวซิง
ที่มา : ผู้วิจัย (2562)

ภาพที่ 4.21 บริเวณหน้าอาคารหลักของโรงเรียนหัวซิง
ที่มา : ผู้วิจัย (2562)

จากภาพที่ 4.20 และ 4.21 ก่อนหน้านี้คุณองอาจไม่ได้อาศัยอยู่บนดอยแม่สลองและไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นอาจารย์สอนภาษาจีนอยู่ที่โรงเรียนหัวซิง แต่คุณองอาจอาศัยอยู่ที่อำเภอแม่สลาย จังหวัดเชียงรายและประกอบอาชีพค้าขายธรรมดา แต่ภายหลังก็ได้ย้ายมาอยู่ที่ดอยแม่สลองและสอนหนังสือที่โรงเรียนหัวซิง ซึ่งคุณองอาจได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับโรงเรียนหัวซิงว่า “ครูสอนเป็นคนจีนหมดเลย สอนภาษาจีน เป็นการเรียนการสอนภาษาจีนทั้งหมด แต่มีคณิตกับอังกฤษ คนที่นี้พูดจีนได้หมดเลย ทั้งจีนทั้งไทย แต่เดี๋ยวนี้พยายามให้นักเรียนพูดภาษาไทยบ้าง จีนเยอะหน่อย เพราะไปโรงเรียนอื่นเขาก็พูดภาษาไทย แต่บางที่พูดไทย จีนก็ฟังไม่รู้เรื่อง ส่วนมากพูดไทย แต่คำก็พูดจีน แต่เราไม่เคยเรียนภาษาไทย เขียนได้บ้าง แต่ดูทีวีก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง เมื่อก่อนเราเรียนหนังสือไม่มีภาษาไทย ตอนนั้นมีแต่ทหารจีน พูดจีนกันทุกคน แต่ตอนนี้ไม่มีแล้ว มีแต่ตำรวจไทย ทหารไทย อีกร้อยเมื่อก่อนถนนก็ไม่มีหรอก มีแต่ม้า ใครจะไปรู้ว่าแม่สลองจะเจริญแบบนี้”

นอกจากข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพแล้ว คุณองอาจยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอพยพเข้ามาของชาวจีนยูนนานอีกด้วย โดยได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ที่นี้มันห่างไกลแม่จันที่อยู่ข้างล่าง เดินมาจากจีน ห่างไกล แล้วตำรวจก็ไม่มี แต่ก่อนค้าฝิ่น ซื่อของซื่ออะไรแล้วก็ไปขาย แล้วก็ซื่อฝิ่นไป แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว ตอนหลังนายพลตัวนเอาชาจากไต้หวันมาปลูก เดี่ยวนี้ส่วนมากก็ชา กาแฟหมด นายพลตัวนสร้างโรงเรียนมา 50 กว่าปีแล้ว ตอนนั้นไม่มีเงินเลยนะ คนที่สอนเราเป็นทหารหมด เดี่ยวนี้ตายหมดแล้ว เด็กที่โรงเรียนมีสอบวันเสาร์อาทิตย์ มีการเรียนถึงแค่ ม.3 ถ้า ม.4-6 ก็ย้ายไปโรงเรียนข้างล่าง บ้านถ้ำ การเรียนการสอนเป็นภาษาไทย หนังสือเรียนเป็นของไต้หวัน 50 กว่าปีแล้ว มีนักเรียน 700 กว่าคน ห้องละ 50-60 คน”

จากการสัมภาษณ์จึงจะเห็นได้ว่าชาวจีนที่อาศัยอยู่บนดอยแม่สลองนั้นเลือกประกอบอาชีพจากปัจจัยพื้นที่ทางภูมิประเทศของดอยแม่สลองและด้วยความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากอดีตคณะชาติและรัฐบาลไต้หวัน เห็นได้จากการที่ชาวจีนบนดอยแม่สลองนั้น เลือกที่จะต่อยอดทำไร่ชาหรือร้านขายชาเป็นการนำเข้าชาของอดีตคณะชาติและรัฐบาลไต้หวัน ซึ่งเป็นชาของไต้หวัน เพราะไม่ต้องคิดริเริ่มธุรกิจใหม่และเหมาะสมกับภูมิประเทศของดอยแม่สลองที่ตนอาศัยอยู่อีกด้วย

4.3.6 จังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 4.22 พื้นที่จังหวัดภูเก็ต

ที่มา: เว็บไซต์ Wikipedia (2562)

จากภาพที่ 4.22 ภูเก็ตเป็นจังหวัดที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในปัจจุบันมาก โดยเฉพาะชาวจีน ธุรกิจในจังหวัดภูเก็ตจึงเป็นไปเพื่อนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ เช่น ร้านอาหาร โรงแรม บริษัทนำเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก และด้วยลักษณะทางภูมิประเทศของจังหวัดภูเก็ตเป็นภูเขา หาดทราย หาดโคลนและลำคลองเล็ก ๆ จึงเอื้ออำนวยให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเจริญขึ้นเป็นอย่างมาก

และถึงแม้ว่าจังหวัดภูเก็ตจะเป็นจังหวัดที่นักท่องเที่ยวชาวจีนเยอะ แต่จำนวนผู้อาศัยและตั้งถิ่นฐานในจังหวัดภูเก็ตก็เป็นชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนเยอะเหมือนกัน โดยเฉพาะชาวจีนฮกเกี้ยน โดยเห็นได้จากตลาดใหญ่หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อตลาดใหญ่ ในถนนกลาง ซึ่งบ้าน ตึกและร้านค้าในพื้นที่ตลาดใหญ่เป็นการผสมผสานสถาปัตยกรรมระหว่างโปรตุเกสและจีน และโดยปกติร้านค้าส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตลาดใหญ่จะเป็นร้านค้าของชาวจีน เช่น ร้านอาหาร ร้านขายอะไหล่ โรงพิมพ์ ฯลฯ แต่เนื่องจากในวันที่ผู้วิจัยได้ไปลงพื้นที่สัมภาษณ์เป็นวันอาทิตย์ ซึ่งได้ทราบในภายหลังจากคนในพื้นที่ว่าร้านค้าจะปิดทุกวันอาทิตย์ จึงทำให้พื้นที่แถวนั้นในตอนกลางวันเงียบและไม่สามารถเข้าไปสัมภาษณ์เพื่อขอข้อมูลได้ แต่ถึงอย่างนั้นในตอนกลางคืนจะมีถนนคนเดินหรือที่เรียกว่าตลาดใหญ่ ซึ่งเป็นสถานที่ที่นิยมของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยได้พบเห็นการประกอบอาชีพของคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนเหล่านั้นได้บ้าง และจากที่ได้เดินสำรวจรอบ ๆ ตลาดใหญ่ก็พบว่าคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่

ประกอบอาชีพค้าขายที่แตกต่างกันไปดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น แต่พอถึงช่วงเวลาของถนนคนเดินตลาดใหญ่ในตอนกลางคืน ร้านค้าของชาวจีนเหล่านั้นก็ได้ปิดร้านที่ทำเป็นประจำในตอนกลางวัน และออกมาตั้งโต๊ะขายของที่ระลึกต่าง ๆ หน้าร้านของตนเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวที่มาเดินเที่ยวที่ตลาดใหญ่

ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าชาวจีนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในเกาะภูเก็ตแห่งนี้มักจะประกอบอาชีพค้าขายตามที่ตนเองถนัด แต่ผู้วิจัยไม่สามารถให้ข้อมูลได้ว่าเป็นความถนัดที่มีมาตั้งแต่สมัยอาศัยอยู่ ณ ประเทศจีนหรือเป็นความถนัดหลังจากที่อพยพมาประเทศไทยแล้ว แต่สามารถบอกได้ว่าคนจีนเหล่านี้เลือกประกอบอาชีพตามพื้นที่ที่อยู่อาศัยของตนเองในประเทศไทย ซึ่งก็คือค้าขาย และนอกจากค้าขายในเวลาปกติแล้ว ยังเป็นการค้าขายที่ตอบสนองนักท่องเที่ยวในเข้ามาท่องเที่ยวยังพื้นที่เหล่านั้นอีกด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์คุณบุญธรรม บุญฤทธิ์ ชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยน เจ้าของร้าน The Cook ร้านอาหารไทย – อิตาเลียน เป็นเพียงร้านเดียวที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2561 ถึงการเลือกประกอบอาชีพ เพราะร้านอื่นในระแวกนั้นปิดทำการทั้งหมด โดยได้ความว่าคุณบุญธรรมมาเปิดร้านอาหารเป็นของตนเอง เพียงเพราะว่าต้องการที่จะมีธุรกิจเป็นของตนเอง โดยก่อนที่จะมาเปิดร้านอาหารนั้น คุณบุญธรรมก็ได้ประกอบอาชีพเป็นพนักงานโรงแรมมาก่อน ซึ่งในช่วงเวลาที่เป็นพนักงานของโรงแรมนั้นก็ได้เก็บเกี่ยวทักษะต่าง ๆ ตั้งแต่การเป็นพนักงานทำความสะอาด พนักงานต้อนรับและเชฟภายในห้องอาหารของโรงแรม และพอเริ่มเก็บเงินและมีทักษะบ้างแล้วก็ลาออกมาลงทุนเปิดร้านอาหารไทย – อิตาเลียนเป็นของตนเอง โดยกล่าวว่า “มาเปิดร้านอาหารเพราะว่าอยากมีธุรกิจที่เป็นของตัวเอง เป็นนายตัวเอง เราเข้าไปทำงานโรงแรม เราเก็บประสบการณ์ เก็บทักษะ เก็บเงินได้แล้วเราก็ตออกมา และที่เลือกเปิดร้านอาหารก็เพราะเรามีทักษะทางด้านนั้นมากกว่า และที่ต้องเป็นอาหารไทย – อิตาเลียนก็เพราะเราต้องสร้างความแตกต่าง ร้านอาหารแถวนี้ก็ขายคล้าย ๆ กันหมด ถ้าเราไม่สร้างความแตกต่างแล้วใครจะเข้าร้านเรา เพราะฉะนั้นจึงต้องสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง โดยการทำพิซซาที่เป็นของอิตาเลียนมาผสมผสานกับหน้าของพิซซาด้วยลักษณะและรสชาติที่แสดงถึงความ เป็นไทย”

จากการลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์ในจังหวัดภูเก็ตจึงเห็นได้ว่าการประกอบอาชีพของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในเกาะภูเก็ตแห่งนี้ก็เป็นการเลือกประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ สภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยเพียงเท่านั้น เช่น การเลือกประกอบอาชีพที่ตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว เพราะจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยว การเลือกประกอบอาชีพที่ตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว นั้นถือว่าเป็นธุรกิจที่ทำรายได้ได้จำนวนหนึ่งและยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดและยังเป็นการเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

สรุปผลการศึกษาของสารนิพนธ์เรื่องการศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทย พบว่าปัจจัยที่เป็นเหตุให้ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยนั้นมีหลากหลายประการ เช่น ปัจจัยทางด้านธรรมชาติ ปัจจัยด้านการเมืองและปัจจัยทางด้านสังคม แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ชาวจีนก็ไม่ได้อพยพเข้ามายังประเทศไทยแต่เพียงประเทศเดียว แต่ยังอพยพไปยังพื้นที่ใกล้เคียงในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือแม้แต่ข้ามไปทางฝั่งยุโรปอีกด้วย จึงทำให้มีเส้นทางการเดินทางที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่เส้นทางที่ทางน้ำที่ชาวจีนใช้อพยพมายังประเทศไทยนั้นเป็นเส้นทางที่ใกล้เคียงกัน และวิธีการเดินทางนั้นเป็นการเดินทางด้วยเรือทั้งสิ้น ชาวจีนใช้การเดินทางตามน้ำมาเรื่อย ๆ จนมาถึงประเทศไทย หลังจากนั้นจึงแยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานทั่วประเทศไทย ซึ่งพื้นที่ที่นิยมของชาวจีนมากที่สุดคือพื้นที่ติดแม่น้ำ เนื่องจากเป็นสะดวกต่อการเดินทางและเจริญรุ่งเรือง

ส่วนการประกอบอาชีพของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยนั้นก็มิแตกต่างกันไปในทั่วประเทศไทย จากการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่าชาวจีนส่วนใหญ่ในประเทศไทย โดยเฉพาะชาวจีนแต้จิ๋ว มักจะเลือกประกอบอาชีพค้าขาย ไม่ว่าจะเป็นชายของชำ ขายของทั่วไป ฯลฯ ในเกือบทุกครั้งและผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์แล้วเจอชาวจีนแต้จิ๋ว ก็มักจะได้คำตอบที่ว่าเลือกประกอบอาชีพนี้เพราะเห็นช่องทางทางเศรษฐกิจในสมัยนั้นและสามารถต่อยอดได้ แต่ชาวจีนอื่น ๆ เช่น ชาวจีนไหหลำ ก็จะมีบ้างที่เลือกประกอบอาชีพเพราะมีความเชี่ยวชาญดั้งเดิมตั้งแต่สมัยอาศัยอยู่ที่ประเทศจีน เช่น การต่อเรือที่ชาวไหหลำถนัดและทำเป็นอาชีพตั้งแต่สมัยก่อนอพยพ และการขายข้าวมันไก่ที่นำสูตรที่เคยทำกินจากประเทศจีนเข้ามาขายที่ประเทศไทย

จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้ว คนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศมักจะเลือกประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงสถานการณ์ สภาพเศรษฐกิจและสังคมในสมัยนั้น ๆ มากกว่า เนื่องจากอพยพเข้ามายังประเทศอื่นที่ไม่ใช่ประเทศของตนนั้นเป็นการอพยพแบบเสียเงินหมอนไปอย่างที่เคยได้ยินกันมานักต่อนัก ไม่มีอำนาจต่อรองใด ๆ เป็นเหตุให้ชาวจีนที่อพยพเข้ามา ถ้าเล็งเห็นโอกาสที่จะอยู่รอดของตนเองและครอบครัวในต่างประเทศแล้ว ก็มักจะเลือกทำสิ่งนั้นเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทยเป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) จากหนังสือ เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์เพื่อนำมาวิเคราะห์ รวมถึงการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยถึงการประกอบอาชีพสมัยยังอาศัยอยู่ ณ ประเทศจีนจนกระทั่งอพยพมาอาศัยอยู่ ณ ประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงภาคสนามเป็นหลัก โดยการศึกษาเฉพาะพื้นที่ (Case Study) ได้แก่

1. กรุงเทพมหานคร
2. จังหวัดนครปฐม
3. จังหวัดชลบุรี (พัทยาใต้)
4. จังหวัดนครสวรรค์
5. จังหวัดเชียงราย (ดอยแม่สลอง)
6. จังหวัดภูเก็ต

โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการค้นคว้าและการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์คนจีนและคนไทยเชื้อสายจีน ทั้ง 6 จังหวัดมาวิเคราะห์และสรุปเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 สาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามายังประเทศไทย

ชาวจีนส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามายังประเทศไทยเป็นชาวจีนตอนใต้ ได้แก่ ชาวจีนแต้จิ๋ว ชาวจีนแคะ ชาวจีนฮกเกี้ยน ชาวจีนกวางตุ้งและชาวจีนไหหลำ ส่วนสาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามายังประเทศไทยนั้นมีหลายปัจจัยและหลายช่วงเวลาด้วยกัน ซึ่งในแต่ละช่วงเวลาก็มีความแตกต่างกันออกไป เช่น ในช่วงศตวรรษที่ 19 เกิดความวุ่นวายจากชนชั้นปกครองและช่วงหลังจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้ามาปกครอง ในศตวรรษที่ 20 ทำให้ประชาชนอยู่ในสภาวะไร้อาชีพ เข้าสู่สังคมอดอยาก จึงเป็นเหตุให้ชาวจีนต้องดิ้นรนอพยพออกนอกประเทศเพื่อทำมาหากิน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยธรรมชาติที่ทำให้เกิดการอพยพ เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดทะเลจึงทำให้ประสบกับภัยธรรมชาติที่รุนแรงอีกด้วย และสาเหตุที่ชาวจีนอพยพเข้ามายังประเทศไทย เนื่องจากเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์และในสมัยดังกล่าวแรงงานก็ยังคงเป็นที่ต้องการอย่างมากสำหรับประเทศไทยอีกด้วย

5.1.2 เส้นทางอพยพของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

ชาวจีนอพยพมีเส้นทางอพยพที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม ทั้งท่าเรือที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางและจุดหมายปลายทาง แต่ลักษณะของการเดินทางล้วนแล้วแต่เป็นการเดินทางโดยเรือทั้งสิ้น เป็นสาเหตุให้ปัจจุบันมีชาวจีนจำนวนมากและหลากหลายอาศัยกระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศไทย แต่ส่วนใหญ่จะเลือกลงเรือในพื้นที่ติดแม่น้ำก่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจากอพยพมาทางเรือ หากเห็นพื้นที่ติดแม่น้ำที่มีความเจริญก็จะเลือกลงเรือตรงนั้น หลังจากนั้นจึงทยอยขยับออกไปในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ

5.1.3 คนชาวจีนเหล่านั้นประกอบอาชีพใดในประเทศไทยและการประกอบอาชีพเหล่านั้นเป็นทักษะเฉพาะที่มีมาดั้งเดิมตามอาชีพที่เคยทำขณะอยู่ที่ประเทศจีนหรือเป็นการประกอบอาชีพที่ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่นั้น ๆ ในประเทศไทย

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพของคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยก่อนนั้น ส่วนใหญ่ผู้ที่ให้สัมภาษณ์จะเป็นรุ่นลูกหรือหลานของผู้ที่อพยพเข้ามาในตอนแรก โดยส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าที่เลือกประกอบอาชีพนั้น ๆ ในประเทศไทยเป็นเพราะว่ามองเห็นช่องทางเศรษฐกิจในตอนนั้นและคิดว่าสามารถนำไปต่อยอดได้ แต่ก็มีชาวจีนบางกลุ่ม เช่น ชาวจีนไหหลำที่เลือกประกอบอาชีพขายข้าวมันไก่ เพราะว่าเป็นความเชี่ยวชาญดั้งเดิมตั้งแต่สมัยอาศัยอยู่ ณ ประเทศจีนและนำความเชี่ยวชาญนั้นมาปรับและพัฒนาให้เหมาะสมกับประเทศไทย รวมทั้งชาวจีนยูนนานบนดอยแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ที่เลือกประกอบอาชีพปลูกและขายชาเพราะว่าพื้นที่ภูมิประเทศและสภาพอากาศตรงนั้นเอื้อต่อการประกอบอาชีพลักษณะนี้

5.2 อภิปรายผล

จากหนังสือเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผู้อพยพทางบกในค่ายอพยพคนลาว คนเขมรและคนเวียตนามของอมรา พงศาพิชญ์และคณะ (2525) อธิบายเกี่ยวกับการเข้ามาของชาวจีนในประเทศไทยและการอบรมเลี้ยงดูของชาวจีนเหล่านั้นว่าชาวจีนที่เข้ามาในประเทศไทยจนถึงปัจจุบันอบรมเลี้ยงดูลูกหลานด้วยการปลูกฝังความเป็นจีนให้คงอยู่ไว้แทนที่จะเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย เห็นได้จากการตั้งสมาคมกลุ่มภาษา การตั้งสมาคมประจำตระกูลของชาวจีน ฯลฯ ซึ่งสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในปัจจุบันในเกือบทุกจังหวัด เนื่องจากชาวจีนอาศัยอยู่กระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศไทย เช่น ในจังหวัดนครสวรรค์จะมีการตั้งสมาคมของแต่ละกลุ่มภาษา ได้แก่ สมาคมฮากกา สมาคมไหหลำ และสมาคมเหล่านี้ก็จะเป็นตัวกลางในการประสานงานและทำหน้าที่สืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของชาวจีนซึ่งก็คือประเพณีตรุษจีนที่สืบทอดกันมายาวนานนับร้อยปีของจังหวัดนครสวรรค์

และจากหนังสือเรื่องจากอาสาถึงหย่าฉ่า สืบตำนานคนกวางตั้งกรุงสยามของ ยูวดี ต้นสกุล รุ่งเรือง (2551) กล่าวว่าคนจีนอพยพมักจะเลือกประกอบอาชีพตามความถนัดของกลุ่มตน โดยได้จำแนก อาชีพของคนจีนแต่ละกลุ่มว่าชาวจีนแต่จีวถนัดค้าขาย ชาวจีนแคะถนัดและมักจะทำธุรกิจรองเท้า เครื่อง หนังและตัดผม ชาวจีนไหหลำถนัดงานบริการ ขายของชำ ร้านอาหารข้าวมันไก่ โรงสี และชาวจีนกวางตั้ง มักจะประกอบอาชีพช่างกลึง พ่อครัว แม่บ้าน หญิงบริการ แต่แรกเริ่มนั้นชาวจีนเริ่มเข้ามาเป็นแรงงาน ก่อนที่จะเปลี่ยนไปทำธุรกิจของตัวเอง จึงจะเห็นได้ว่าคนจีนในประเทศไทยมักจะประกอบอาชีพทางด้านการค้าสูง

5.3 ปัญหาและอุปสรรค

5.3.1 เนื่องจากเวลาการดำเนินงานวิจัยมีจำกัดและผู้วิจัยเลือกลงพื้นที่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 6 จังหวัด จึงทำให้มีปัญหาระหว่างการจัดการเวลาไปลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล

5.3.2 การลงพื้นที่แต่ละครั้งมีอุปสรรคที่อาจทำให้ไม่ได้ข้อมูลเยอะเท่าที่ควร ยกตัวอย่างการลง พื้นที่ที่จังหวัดภูเก็ต และผู้วิจัยได้เลือกลงพื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์เนื่องจากเกิดปัญหาดังที่กล่าวไปในข้อ 3.1 ซึ่งร้านค้าส่วนใหญ่ปิดทำการเกือบทั้งหมดและด้วยปัจจัยทางธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ฝนตก ก็ เป็นอุปสรรคในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเช่นกัน

5.3.3 เนื่องจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เป็นการสื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้องถึงปัจจัยในการเลือก ประกอบอาชีพ บางท่านถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวและบางท่านก็ไม่ได้มีข้อมูลมากพอจะให้กับผู้วิจัย จึงทำให้ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเท่าที่ควร เช่น การลงพื้นที่ที่จังหวัดนครปฐม การลงพื้นที่ส่วนใหญ่ จะไม่ได้ได้รับความร่วมมือเนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านั้นเกรงกลัวว่าผู้วิจัยมาจากกรมสรรพากรและ หลอกสอบถามข้อมูลเรื่องการประกอบอาชีพ และในจังหวัดชลบุรี (พัทยาใต้) ที่ไม่ได้ได้รับความร่วมมือ เท่าที่ควรเช่นกัน เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่มีข้อมูลมากพอและไม่สะดวกที่จะให้ข้อมูล

5.3.4 การเลือกลงพื้นที่ในหลายจังหวัดถือว่าเป็นประสบการณ์การทำงานที่ดีและทำให้เห็นโลก กว้างมากขึ้น แต่การเดินทางไปยังสถานที่เหล่านั้นก็ทำให้ต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ทั้งค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าใช้จ่ายในการเข้าหาบุคคลที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูล

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 6 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัด นครปฐม จังหวัดชลบุรี (พัทยาใต้) จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดเชียงราย (ดอยแม่สลอง) และจังหวัดภูเก็ต จึง ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของในแต่ละจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นคนไทย คนจีน หรือคนไทยเชื้อสายจีนเป็นในมุมมองที่กว้าง เนื่องจากผู้วิจัยเลือกลงพื้นที่ในหลายจังหวัดและการลงพื้นที่แต่ละครั้งมีเวลา

จำกัดอย่างมากที่สุดเป็นเวลา 2 วัน จึงทำให้เข้าถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละจังหวัดได้น้อยและไม่ทั่วถึง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้กับผู้ที่ต้องการต่อยอดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ว่าควรศึกษาแบบเจาะลึกลงไปในแต่ละพื้นที่ เพียงพื้นที่เดียวเท่านั้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเก็บข้อมูลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์

- ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. (2517). **ชาวจีนในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล.
- ขวัญจิตร ศศิวงศาโรจน์. (2543). **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ฮกเกี้ยน**. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.
- ฉัตรชัย พงศ์ประยูร. (2536). **การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญ อังศุโชติ และเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2522). **ผู้ลี้ภัยอินโดจีน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นำพลวัลย์ กิจจักร์กุล. (2528). **ภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บำรุง สุขพรรณ. (2524). **บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย**. ม.ป.ท.
- ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง. (2551). **จากอาสาร่างถึงหย่าร้าง สืบตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม**. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2521). **ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2555). **คือฮากกา คือจีนแคะ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วิริศรา ภาณุวัฒน์. (2556). **ตำนานเศรษฐกิจไทย**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง มหาวิทยาลัยครูหนานจิงและมหาวิทยาลัยครูอันฮุย. (2550). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศจีน**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- สมยศ ศุกกิจไพบูลย์. (2560). **จีน-ไทยผูกพันฉันพี่น้อง**. กรุงเทพฯ: ย้อนรอย.
- สิ่วกวาง. (2530). **ภูมิศาสตร์ประเทศจีน**. เป่ยจิง: ภาษาต่างประเทศ.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2534). **ชาวแต่จิวในประเทศไทยและในภูมิภาคเดนมาร์ก**. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดุลย์ รัตนมันเกษม. (2551). **กำเนิดและวิวัฒนาการของคนแต่จิวอดีตถึงปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: ชุนเขา.
- อมรา พงศาพิชญ์, พลศักดิ์ จิโรกรศิริ และธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2525). **การศึกษาเปรียบเทียบผู้อพยพทางบกในค่ายอพยพคนลาว คนเขมร และคนเวียดนาม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- G. William Skinner. (2529). **สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑาธร แซ่เตีย. (2556). “ประวัติความเป็นมาของชาวจีนฮากกา กรณีศึกษา: ธุรกิจธนาคารกสิกรไทย.”

บทความวิจัยปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

เบญจวรรณ ตั้งสุทธิวงษ์. (2560). “การตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช.” สารนิพนธ์ปริญญา

อักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิยะดา ทองมิตร. (2527). “การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325 – 2453.” วิทยานิพนธ์

ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้อมูลเว็บไซต์

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสงขลา. **ข้อมูลจังหวัดสงขลา**. เข้าถึงเมื่อ 23 ตุลาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.songkhla.go.th>

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. **บรรยายสรุปจังหวัดพิษณุโลก**. เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://103.28.101.10/briefprovince/filedoc>

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดแพร่. **สภาพทั่วไป**. เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.phrae.go.th>

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. (2552). **สภาพทั่วไปของจังหวัดภูเก็ต**. เข้าถึงเมื่อ 10 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.phuket.go.th>

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. **บรรยายสรุปจังหวัดสุโขทัย**. เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.sukhothai.go.th>

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี. (ม.ป.ป.). **สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญของจังหวัดปัตตานี**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.pattani2018.pattani.go.th>

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์. **ลักษณะทางกายภาพ**. เข้าถึงเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.nakhonsawan.go.th>

- กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เชียงใหม่รายนิวส์. (ม.ป.ป.). **กลุ่มจีนยูนนาน : ผู้นำด้านเศรษฐกิจแม่สาย**. เข้าถึงเมื่อ 15 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://chiangrainews.org /คอลัมน์/50-คุย-กับ-ดร-ปรีชา /993-กลุ่มจีนยูนนาน-ผู้นำด้านเศรษฐกิจแม่สาย>
- กุลนารี นุกิจรังสรรค์. (2553). **โรงเรียนหัวซิงแห่งดอยแม่สลอง**. เข้าถึงเมื่อ 29 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://littlefuhong.wordpress.com/2010/08/08/โรงเรียนหัวซิงแห่งดอยแม่สลอง>
- ข่าวสด. (2559). **เปิดงาน start up ชุมชนจีนย่านเมืองเก่า กระตุ้นเศรษฐกิจปัตตานี**. เข้าถึงเมื่อ 11 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.khaosod.co.th>
- นครสวรรค์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. **ภูมิหลังและอัตลักษณ์ของชาวจีน 5 กลุ่มภาษาในประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 28 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://nnsstudies.nsr.ac.th/ภูมิหลังและอัตลักษณ์>
- นันทินี บุญเต็ม. (2557). **การอพยพของคนจีนเข้ามาภูเก็ต**. เข้าถึงเมื่อ 13 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/babaphuketpk>
- วิทยาลัยช่างพระนคร. **ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดกรุงเทพมหานคร**. เข้าถึงเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://itcenter.bpc.ac.th/data/province.pdf>
- วิทยาลัยเทคนิคระนอง. **ข้อมูลทั่วไปจังหวัดระนอง**. เข้าถึงเมื่อ 23 ตุลาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.rntc.ac.th/rntc2017/>
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. **ข้อมูลจีนทั่วไป**. เข้าถึงเมื่อ 28 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-info/general/index.php>
- ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา. **ภูมิอากาศจังหวัดฉะเชิงเทรา**. เข้าถึงเมื่อ 27 ตุลาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://climate.tmd.go.th/data/province>
- ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา. **ภูมิอากาศจังหวัดพิจิตร**. เข้าถึงเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://climate.tmd.go.th/data/province>
- ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา. **ภูมิอากาศจังหวัดพิษณุโลก**. เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://climate.tmd.go.th/data/province>
- สยามรัฐออนไลน์. (2561). **ไชน่าทาวน์ปัตตานี**. เข้าถึงเมื่อ 11 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://siamrath.co.th>
- สำนักงานจังหวัดตราด. **ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด**. เข้าถึงเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.trat.go.th>

- สำนักงานจังหวัดพิจิตร. **บรรยายสรุปจังหวัดพิจิตร**. เข้าถึงเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://103.28.101.10/briefprovince/filedoc/66000000.pdf>
- สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี. **ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดจันทบุรี**. เข้าถึงเมื่อ 27 ตุลาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://chanthaburi.nso.go.th>
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา. **ข้อมูลทั่วไปจังหวัดฉะเชิงเทรา**. เข้าถึงเมื่อ 27 ตุลาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.cco.moph.go.th/cco24/general.html>
- สุทิน คล้ายมนต์. (2554). **ย้อนดูอดีตชาวจีนในปัตตานี ดอกไม้หลากสีแห่งชายแดนใต้**. เข้าถึงเมื่อ 11 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://soclaimon.wordpress.com/2011/02/08/ย้อนดูอดีตชาวจีนในปัตตานี/>
- สุภางค์ จันทวานิช (จากหนังสือ “ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและภูมิภาคเดิมนิวเดนมาร์กที่เฉาซันสมัยที่หนึ่ง ทำเรือจากกลิน (2310-2393) โดยสถาบันเอเชียศึกษา หน้า 1-19). (ม.ป.ป.). **ถิ่นกำเนิดของชาวจีนแต่จิวในประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 28 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.angelfire.com/mi4/hainan thai>
- หน่วยงานจังหวัดชลบุรี. **สภาพทางกายภาพ**. เข้าถึงเมื่อ 27 ตุลาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.chonburi.go.th>
- หอการค้าไทย-จีน. (2559). **ชุมชนชาวจีนในประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 25 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaicc.org/culture /thชุมชนชาวจีนในประเทศไทย>
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี. **ที่ตั้งและอาณาเขต**. เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.uttaradit-pao.go.th>
- ฮากกาแห่งประเทศไทย. (2550). **ประวัติสมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 29 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://hakkapeople.com/node/61.html>
- MGR Online. (2560). **ชาวจีนฮากกาในภาคใต้ประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 13 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/south/detail/9600000123855>
- Thai Chinese. (2553). **คนจีนในแผ่นดินสยาม**. เข้าถึงเมื่อ 29 สิงหาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaichinese.net/thaichineseblog/chinese-in-siam/>

สัมภาษณ์

กรณีการ ดื้ออวม. (2562). สัมภาษณ์, 29 มกราคม.

เจ้าของร้านชัยวิวัฒน์แอร์ (ไม่ประสงค์ออกนาม). (2562). สัมภาษณ์, 27 มกราคม.

เจ้าของร้านซาเหยาเหยา (ไม่ประสงค์ออกนาม). (2562). สัมภาษณ์, 22 กันยายน.

เจ้าของร้านเชียงใหม่ (ไม่ประสงค์ออกนาม). (2562). สัมภาษณ์, 27 มกราคม.

ธวัชชัย. (2562). สัมภาษณ์, 17 มกราคม.

นภา คำสิง. (2562). สัมภาษณ์, 22 กันยายน.

นริฐ อัครรัตน์. (2562). สัมภาษณ์, 29 มกราคม.

นาทอ ราฟู. (2562). สัมภาษณ์, 22 กันยายน.

บุญธรรม บุญฤทธิ์. (2562). สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม.

รัฐชนนท์ บารมีศิริสมบัติ. (2562). สัมภาษณ์, 29 มกราคม.

ร้านก๋วยเตี๋ยวเจ๊อ้อย (ไม่ประสงค์ออกนาม). (2562). สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์.

ร้านก๋วยเตี๋ยวตำลึงนายอ้วน (ไม่ประสงค์ออกนาม). (2562). สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์.

ร้านซาลาเปาเชียงใหม่ (ไม่ประสงค์ออกนาม). (2562). สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์.

ลุงยี่. (2562). สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์.

วรรณพร งามวัฒนาเจริญ. (2562). สัมภาษณ์, 29 มกราคม.

สมจริง ภูวนวิโรจน์. (2562). คณะกรรมการสมาคมไต้หวันจังหวัดนครสวรรค์. สัมภาษณ์, 29 มกราคม.

องอาจ พิพิชพงษ์สง. (2562). สัมภาษณ์, 22 กันยายน.

ภาคผนวก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีน

1. ท่านเป็นไทยเชื้อสายจีนที่มาจากกลุ่มชาวจีนใด
2. ท่านอพยพมาจากส่วนใดของประเทศจีน
3. หลังจากอพยพเข้ามายังประเทศไทยแล้ว ท่านตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ส่วนใดของประเทศไทย
4. กลุ่มชาวจีนที่อพยพเข้ามายังประเทศไทยด้วยกัน ตัดสินใจมาตั้งถิ่นฐานในระแวกเดียวกันหรือเลือกที่จะไปตั้งถิ่นฐานที่อื่นหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านทราบประวัติความเป็นมาของชาวไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ที่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร
6. ท่านอาศัยอยู่ที่ประเทศไทยกี่ปี
7. ท่านทราบประวัติความเป็นมาของธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนบ้างหรือไม่อย่างไร

ตอนที่ 2 ลักษณะการประกอบอาชีพของคนไทยเชื้อสายจีน

1. ท่านประกอบอาชีพอะไรขณะอาศัยอยู่ที่ประเทศจีน
2. ท่านประกอบอาชีพอะไรหลังจากอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ที่ประเทศไทย
3. เหตุใดท่านจึงเลือกประกอบอาชีพนี้ ทั้งในประเทศจีนและประเทศไทย เพราะเป็นความเชี่ยวชาญเดิมตั้งแต่อาศัยอยู่ประเทศจีน สืบทอดต่อกันมา หรือเป็นเพราะภูมิประเทศ ณ ตรงนั้น
4. สถานที่ทำงานของท่านคือที่เดียวกับที่บ้านหรือไม่ ถ้าไม่ เหตุใดจึงเลือกที่จะสร้างอาชีพ ณ ที่ตรงนี้
5. ท่านรู้จักคนไทยเชื้อสายจีนท่านอื่นที่มาจากชาวจีนกลุ่มเดียวกันหรือไม่ และคนไทยเชื้อสายจีนจากกลุ่มเดียวกันนั้นประกอบอาชีพเดียวกันกับท่านหรือไม่ อย่างไร
6. ท่านรู้จักคนไทยเชื้อสายจีนท่านอื่นที่มาจากต่างกลุ่มหรือไม่ และคนไทยเชื้อสายจีนจากกลุ่มที่แตกต่างนั้นประกอบอาชีพอะไร อย่างไร
7. ท่านต้องการให้ลูกหลานสานต่ออาชีพของท่านหรือไม่ อย่างไร

แบบสัมภาษณ์นี้ดัดแปลงมาจากสารนิพนธ์เรื่อง การตั้งถิ่นฐานของคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช โดยเบญจวรรณ ตั้งสุทธีวงศ์ (2560)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพิชยา ศรีสุวรรณ
วันเกิด	22 ตุลาคม 2539
ที่อยู่	403 หมู่ 13 ตำบลวัดไทร อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 60000
หมายเลขโทรศัพท์	082 - 885 - 2025
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนลาซาลโชติรวินครสวรรค์ สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหลักสูตร GEP (Global English Programme) ภาษาอังกฤษ - จีน จากโรงเรียนสตรี-นครสวรรค์ สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาจีน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง-สนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

แบบโอนลิขสิทธิ์สารนิพนธ์

เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า	นางสาวพิชยา ศรีสุวรรณ
นักศึกษาชั้นปีที่ 4	วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาจีน
ชื่อสารนิพนธ์	การศึกษาอาชีพของคนจีนในประเทศไทย
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ยงยุทธ วิถีไตรรงค์
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้	403 หมู่ 13 ตำบลวัดไทร อำเภอเมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ 60000
หมายเลขโทรศัพท์	082 - 885 - 2025

ลิขสิทธิ์ของสารนิพนธ์อันเป็นผลจากการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีกำหนดตลอดอายุการคุ้มครองสิทธิ์

ลงนามผู้โอน.....

(นางสาวพิชยา ศรีสุวรรณ)

ลงนามผู้รับโอน.....

(.....)